DERASHOT LE-VAR MITSVAH

Menahem Mendl Zalmanovits

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

דרשות לבר מצוה

רייכע געדאַנקען, געפלאָכטען מיט
מאמרי חז"ל

— פון —

הרב הגאון ר"מ זאַלמאַנאָוויץ
(מו"צ בווילנא)

אין אידיש, ענגליש און העברעאיש

צוזאַמענגעשטעלט
מ. שטערן

הוצאת סטאַר היברו בוק קומפאני
58-54 קאנעל סטריט, ניו יארק
תרפ"ח

Star Hebrew Book Co.

54-58 Canal Street New York

Printed in the United States of America

אינהאלט:

תכן הדרשות

חלק ראשון

חלק שני (חקר הלכה)

ערשטע דרשה.

מיינע ליבע פריינט!

היינטיקן טאָג ווערט מיר דערפילט דרייצן יאָר פון מיין געבורטס־טאָג. היינט ווערט מיר צוגעגעבן אַ נייער נאָמען ב ר מ צ ו ה. דאָס מיינט, אז פון היינט אָן ווער איך פאַר־רעכנט פאר א מיטגליד פון אונדזער פאָלק ישראל און נעם אויף זיך דעם לאַסט פון ת ו ר ה ו מ צ ו ת.

איך טו אָן אויף מיין אָרעם און מיין קאָפּ די תפלין; איך פיל מיך שטאָלץ מיט זיי און פריי מיך וואָס איך ווער אָנגערופן דורך די מצוה פון תפלין: אַ פאַרכטיקער איד צו גאָט און צו דעם געערטן פאָלק ישראל.

די תפלין, אין וועלכע עס געפינען זיך די פרשיות פון דער תורה: שמע ישראל און ואהבת, — לערנען אונדז, דאס מיר מוזן זיין שטענדיק איבערגעגעבן מיט דעם גאַנצן גייסט און זעלע און ליב האָבן אונדזער אלמעכטיקן שעפער, אָפּהיטן אַלע געבאָטן פון דער הייליקער תורה, וועלכע איז געגעבן געוואָרן אונדזער פאָלק.

די תפלין אויפ׳ן אָרעם און קאָפּ לערנען אונדז, אז אלע אונדזערע טאַטן (אפילו קערפערלאכע) און אַלע אונדזערע גע־דאנקן אין מח, מוזן זיין פארפליכטעט שטענדיק צום געטלאכן וואונטש.

דעם געדאַנק, דריקן אונדז אוים די חז״ל אויף דעם פסוק: וראו כל עמי הארץ כי שם ד׳ נקרא עליך ויראו ממך. תניא

SPEECH I

My dear friends: This day is rounding out my thirteenth year since I was born. To-day a new name is being added to me—Bar Mitzvah—Son of the Commandment. It means: from this day onward I am to be considered a member of the people of Israel, and assume the burden of the Torah and its commandments.

I adorn my arm and my head with the phylacteries; I feel proud therewith and rejoice therein; because by the commandments concerning the phylacteries I am called a devoted Israelite to God and a member to the worthy people of Israel.

The phylacteries, wherein are engrossed the excerpts beginning with the words "Hear O Israel" and "Thou shalt Love," teach us, that we must constantly be devoted with mind and soul and give our full love to the Almighty Creator, and observe all of the commandments of the sacred Torah which was given to our people.

By placing the phylacteries upon the arm and head, we are instructed that all of our actions, both mental and physical, and all of our thoughts must ever be obedient to the Godly wish.

This thought is expressed by our sages of blessed memory! who, in commenting upon the Verse: "And all the peoples of the earth shall see that the name of the Lord is called upon thee; and they shall be afraid of thee," say: "We know traditionally that Rabbi Eliezer

ר׳ אליעזר אומר אלו תפלין שבראש (ד. ה. אז אַלע נאַציאָנען וועלן זען, אז אויף דיר י ש ר א ל, ווערט גערופן גאָטס נאָמען וועלן זיי פאָרכטן פאַר דיר — און דאָס איז די תפלין, וואָס אין קאָפּ) אייגענטלאך, האָט דאָך באַדאַרפט זיין די תפלין וואָס אויף ד ע ם קאָפּ? דער ריכטיקער געדאַנק פון דעם איז אָט וואָס: ווען אלע מחשבות און ט אַ ט ן, וואָס די תפלין לערנען אונדז, וועלן זיין איינגעוואָרצלט טיף אין קאָפּ, דאָס אידישע פאָלק וועט זיך אויסצייכענען מיט דער ריינער אמונה און גאָטס נאָמען וועט גערופן ווערן אויף יעדן אידן, דאן וועלן אלע פעלקער אנערקענען ווי געשעצט דאָס אידישע פאָלק איז, און זיי וועלן פאָרכטן פאר די אידן.

אַלזאָ, ליבע פריינט, געשעצט און געערט איז ביי מיר היינטיקער טאָג, אין וועלכן איך קען גערופן ווערן מיט דעם נאָמען איד, ווי אלע מיינע ברידער בני ישראל און מיט דעם שטאָלציר איך.

איך האָף פון היינט אָן אויף דעם גאנצן לויף פון מיין לעבן זיין איבערגעגעבן גאָט און דער פראכטפאָלער אידישער אמונה און דעם גאַנצן יודנטום.

ביי דער געלעגנהייט געפין איך מיין פליכט אויסדריקן אייך מיינע געטרייע און געליבטע עלטערן מיין דאנקבארקייט פאר די פיל גוטס וואָס איר האָט מיט מיר געטאָן פון מיין געבאָרן ביז היינטיקן טאָג.

דרייצן יאָר! וויפיל מי און צער האָט איר אויסגעליטן פון מיר ביז איר האָט מיך דערצויגן? וויפיל געלט האָט איר אויף מיר אויסגעגעבן די גאַנצע יאָרן? עס איז אוממעגלאך אלעם אויסצורעכענען, די גאנצע גוטס, וואָס איר האָט געטאָן ביז יעצט און זייט נאָך גרייט ווייטער צו טאָן. איך דריק

said: 'This refers to the phylactery in the head.'" In reality it should be said: "the phylactery upon the head," why then is it said "the phylactery in the head"? To teach us the true significance of the phylacteries. When all thoughts and actions which the phylacteries teach us to follow will be deeply rooted in the head, and when the Jewish nation will be distinguished by the purity of Faith, so that the name of God will be apparent upon every Jew, then all the peoples of the earth will recognize the worth of the Jewish people, as a result of which they shall be afraid of the Jews.

Moreover, dear friends, to me this day is worthy and honored, because on this day I am entitled to the name of Jew, like unto my brethren, the children of Israel, and with this name I am proud!

On this occasion I embrace the duty to express to you, my faithful and loving parents! my thanks for the great good you bestowed upon me from the day of my birth till this day.

Thirteen years! How much trouble and pain did you suffer on my account till you reared me! In these years, how vast was the amount of money I costed you! It is impossible to enumerate all the good you did to me till now, and the good you stand ready to do for me in the

אוים מיין הערצלאכן וואונטש, גאָט זאָל אייך געבן א גוטע און טיפע עלטער, איר זאָלט זען אלע אייערע קינדער, מיינע ברידער און שוועסטער, און מיך זעלבסט, באַצייכנט מיט תורה ומצות ויראת שמים, וואָס וועט מאַכן פרייען אייער הארץ.

און אייך אלע אנוועזנדע, מיינע ליבע פריינט, דריק איך אוים מיין הערצליכן דאַנק פאַר אייער אנטייל נעמען אין מיין שמחה און יום טוב. איך ווינטש אייך אלעמען איר זאָלט זוכה זיין זיך פרייען מיט דעם גליק פון אונדזער פאָלק ישראל, ווען עס וועט ליכטיק ווערן די גרויסע גלות פינסטערניש און מיר אַלע וועלן זיין אין אונדזער הייליקן לאנד, וועלכע וועט געהערן צו אונדזער הייליקן פאָלק אויף אייביק. אמן.

---

future. I, therefore, merely give words to my innermost wish and prayer. May God grant you a long and happy life, so that you may see the rest of your children, my brothers and sisters, as well as myself, adorned with the knowledge of the Torah, obedient to the commandments, and fearing Him Who sits in Heaven, by which your hearts will be full of joy. And to all of you who are assembled here, all dear friends of mine, I express my heartiest thanks for your participation in my joy and holiday. I wish you all to witness the sight when you shall share the joy when good fortune will overtake our people, the people of Israel; when light will chase away the darkness of exile; when we all will live undisturbed in our Holy Land, which remains forever the land of our sacred nation, Amen.

צווייטע דרשה.

ווערטע געסט!

איר האָט זיך צוזאמענגעקליבן היינטיקן טאָג ביי מיינע עלטערן אין הויז צו פייערן דעם יום-טוב פון מיין בר-מצוה.

איך וויל אייך דאָ דערקלערן, אז איך ווייס די באדייטונג פון דעם יום טוב און וואָס דאָס מיינט פאר מיר. היינט ווערט מיר צוגעגעבן אַ נייער נאָמען בר-מצוה. היינט ווער איך באַצירט מיט תפלין אויף מיין קאָפּ און אויף מיין אָרעם, און פון היינט אָן ווער איך מחויב אָפּצוהיטן אַלע דינים פון אונדזער הייליגער תורה, און איך זאָג צו אָפּצוהיטן די תורה ומצות, וועלכע אונדזערע עלטערן האָבן גענומען אויף זיך.

באלד צוויי טויזנט יאָר, ווי מיר אידן וואַנדערן ארום אין פאַרשידענע לענדער, צווישן אַלערליי פעלקער האָבן מיר גע-וואוינט אין דעם דאָזיקן לאַנגן פעריאָד. אַ סך פון זיי האָבן אונדז געוואָלט אומברייינגען, פּארטיליקן אינגאַנצן אַזוי, אַז דער אידישער נאָמען זאָל אינגאַנצן אָפּגעמעקט ווערן פון דער גרויסער וועלט, אָבער אונדזער גאָט האָט אונדז געראַטעוועט און באַשיצט פון אַלע שלעכטע גזרות, מיט וועלכע אונדזערע פאַר-פאָלגער האָבן אונדז געדריקט. מיר זיינען איבערגעקומען אַלע שלעכטע צייטן און ביז היינט שטייען מיר, ווי די שטאַרקע פעלזן, פעסט און שטאַרק. אַלע רווישנדע ימים האָבן אונדז נישט געקענט דערטרינקען און די שלעכטע גזרות — נישט אומ-ברייינגען און נאָך מער, אין אַלע פינסטערע צייטן וואָס מיר האָבן געהאַט, האָבן מיר נאָך אַלעמען געוויזן די ליכט פון אונ-דזער תורה און וואונדערלאַכע אמונה. אַלע פעלקער זאָלן זיך פון אונדז לערנען.

SPEECH II

Worthy guests: You are this day assembled in the house of my parents to celebrate the holiday of my Bar Mitzvah.

I wish to declare to you that I know the meaning of this holiday, and what it means to me. To-day a new name is added to me—Bar Mitzvah. To-day I become adorned with phylacteries upon my head and on my arm, and from this day onward I stand obligated to observe all the laws of our sacred Torah. And, I now promise to observe the Torah and the commandments which our fathers received and obliged themselves to keep.

Almost two thousand years since we Jews wander around in different countries. During that long period we lived among all kinds of peoples. Many of them wanted to destroy us, to blot out the Jewish name completely from off the face of the earth. But our God saved us, and shielded us against all evil devices by which our oppressors haunted us. We overcame all evil times, and till this day we stand, even as a mighty rock, firm and strong. All roaring seas could not drown us, and the evil decrees could not wipe us out. On the contrary, in all dark ages which we had to go through, we not only blazed our own trail, but even served as a beacon of light for others by showing them the light of our Torah and wonderful religion.

די איניגע ווערטער, וועלכע זיינען איינגעפאסט אין די תפלין: למען תהיה תורת ד' בפיך (עס זאָל זיין גאָטס לערע אין דיין מויל) איז פאר אונדז אַ ליכטיקע דערשיינונג, ווי מיר אידן זאָלן זיך פירן און אָנגיין מיט אונדזער אַרט לעבן אין די גלות-לענדער צווישן די פארשידענע פעלקער, ווי מיר זאָלן ליב האָבן: אמת, צדק, אהבה ושלוה, טאָן גוטס איינער מיט דעם אַנדערן, ליב האָבן דעם גר און שטיצן דעם געדריקטן. די תורה איז אונדזער קוועלע פון לעבן שטענדיק; איר פאָן טראָגן מיר ארום מיט שטאָלץ און האָבן זיך מקריב געווען פאַר איר אין אלע שלעכטע צייטן, ווען אונדזערע פארפאָלגער האָבן געוואָלט אונדז אָפּווענדן און שטערן אין דער תורה ומצות.

טראָץ די אַלע גזירות און פארפאָלגונגען, זיינען מיר דאָך געבליבן פעסט אין אונדזער גלויבן און היטן ביז היינט די תורה און מצות און דער נאָמען אידישע פאָלק איז פארבליבן גאַנץ און שטארק ביז היינטיקן טאָג.

עס פרייט מיר מיין הארץ, וואָס איך קען זיך פון היינטיקן טאָג און ווייטער רעכענען אַלס אַ מיטגליד פון אידישן פאָלק און טראָגן צוזאמען די אידישע אלטע פאָן, אָפּצוהיטן אַלע הייליגקייטן, וואָס מיר זיינען פארפליכטעט אַלס אידן.

איך געפין אויך פאר מיין חוב צו דאַנקן אייך, מיינע טרייע עלטערן, וואָס איר האָט איינגעפלאַנצט אין מיין הארצן גוטע און פעסטע ווארצלען פון גוטע זיטן. איר האָט מיך געלערנט די גלייכע און רעכטע וועג פון אונדזער אמונה. איך דאַנק אייך ליבע עלטערן פאר די גוטס וואָס איר האָט געטאָן מיט מיר די גאַנצע 13 יאָר. מיט וואָס קען איך אייך אָפּצאָלן פאר די טובות?

דער איינציקער אָפּצאָל קען זיין נאָר דער צוזאָג, אַז אייער

The part of the Verse, which is engrossed in the phylacteries, saying: "That the law of the Lord may be in thy mouth," is to us an apperation of glory, a beam to lighten our path which we must follow, and the kind of life which we must lead in the lands of exile among the different nations, a pillar of flame pointing us the treasure wherein to discover the love for truth, righteousness, tranquility and charity to one another, love for the stranger and protection for the oppressed. The Torah is ever a fountain of life to us. Its banner we carry with pride, and in all evil times we sacrificed our lives for it, even when our pursuers wanted to turn us away and prevent us from observing its commandments.

Notwithstanding all evil decrees and persecutions we remained strong in our belief, and even till this day we observe the Torah and its commandments, and the name of the Jewish people continues to be sound and powerful.

My heart rejoices in the knowledge that I may, from this day onward, count myself a member of the Jewish people and be entitled to assist in carrying the ancient banner, to observe everything sacred to us and to carry out our obligations as Jews.

I find that one of my obligations is to pay to you, my dear parents, a debt of gratitude; to thank you for having planted in my heart sound and strong roots of good tendencies. You taught me the straight and right path of our religion. I thank you, dear parents, for the good you did to me these thirteen years. How, and wherewith can I make compensation to you in return for all this good?

Indeed, the only compensation possible for me to

מי וועט נישט זיין אומזיסט. איר וועט מיט פרייד שניידן די פרוכט, וועלכע איר האָט פאַרזייט אין מיין הארץ. גאָט זאָל אייך געבן אַ טיפן עלטער, איר זאָלט האָבן פיל נחת פון אַלע אייערע קינדער און פון מיר ז ע ל ב ם ט, אייער זון, וועלכער שטייט יעצט פאַר אייך און דריקט אייך אויס זיין הערצלאַכן דאַנק.

און איר, פיל געעהרטע געסט, איך הויב אויף אַ כוס ברכה פאַר אייך. איך דאַנק אייך זייער פיל, וואָס איר האָט באַערט מיינע עלטערן און מיך, ביים צוזאַמענקומען און מיט׳ן נעמען אן אנטייל אין מיין יום טוב. איך ווינטש אייך געזונט, לאַנגע יאָר, גליק מיט פרייד, צו זען נחת פון אייערע קינדער.

מיר אלע זאָלן זוכה זיין זען דעם גליק פון אונדזער פאָלק. מיר זאָלן זיך אומקערן אין אונדזער הייליקן לאַנד, דאָרט וואוינען בגילה וכבוד צוזאַמען מיט אַלע אויפגעקליבענע אידן. אמן.

make is, my promise that your efforts will not have been in vain. You will reap the fruit with joy. The roots which you planted in my heart will bring a good harvest to make you rejoice. May God grant you long life, and give you the joy of seeing the happiness of all of your children including myself, your son, who now stands before you and expresses his heartfelt thanks to you.

And to you, much honored guests, I rise and lift a cup of blessings in your honor. I thank you overmuch for the honor you have bestowed upon my parents and myself in coming here to share in my holiday. I wish you health, long life, good luck and joy; and may you derive happiness by seeing your children happy.

May we all live to see the good fortune of our people, to witness our return to our Holy Land, there to live in happiness and honor, united with all the gathered Jews, Amen.

דריטע דרשה.

טרייע עלטערן און ווערטע געסט!

אזוי ווי היינטיקן טאָג ווערט מיר דערפילט דרייצן יאָר און איך רוף זיך בר מצוה, און איר ליבע עלטערן, האָט היינט פאַרברייטעט פון מיינטוועגן א שיינע פּאַרטי און צוזאַמענגערופן אַלע געסט, געפין איך פאר מיין פליכט, אויסצודריקן אין אייניקע ווערטער די באַדייטונג פון היינטיקן טאָג אין מיין לעבן, און וואָס דאָס אָנטאָן פון די תפלין מיינט פאר מיר.

אינוויינים, אין די תפילן, געפינען זיך אייניקע פרשיות פון דער תורה, וועלכע לערנען אונדז:

א. ליב האָבן דעם אלמעכטיקן שעפער;

ב. היטן אַלע מצות פון דער תורה;

ג. געדיינקען די באַפרייאונג פון מצרים;

ד. די גרויסע נסים וואָס די אידן האָבן געזען אין מצרים.

אָט די אַלע זאַכן דאַרף יעדער איד גוט באַטראַכטן און געדיינקען ווען ער טראָגט די תפלין אויף זיין אָרעם און אויף זיין קאָפּ. יעדער איד טאָר די גאנצע צייט, וואָס די תפלין געפינען זיך אויף אים, נישט פארטראכטן זיך אפילו אויף אַ רגע. דאמאָלט דארפן דערוועקט ווערן אין דעם מענטשן ריינע מחשבות, וועלכע זאָלען ברייגגען צו דעם, אַז דער מענטש ווערט איבערגעגעבן צו אָפּהיטן די תורה ומצות און אַלע הייליקייטן, וואָס זיינען טייער דעם אידישן פאָלק.

SPEECH III

Dear parents and worthy guests: As on this day I have rounded out fully thirteen years and call myself Bar Mitzvah, and as you, dear parents, have this day prepared a beautiful party in my honor, and called together all these guests, I find it as my first duty to express to you a few words regarding the significance of this day in my life, and what the putting-on of the phylacteries means to me.

Encased within the phylacteries are a few excerpts of the Torah, which teach us: (a) To love the Almighty Creator; (b) To observe all of the commandments of the Torah; (c) To remember the liberation of Israel from Egyptian bondage; (d) To know of the great miracles which the Israelites saw in Egypt.

Concerning all of these matters every individual Jew should reflect and remember when he puts the phylacteries on his arm and upon his head. Every Jew, as long as the phylacteries remain on his head and arm, is forbidden to divert his mind from them even an instant. For, then, only pure thoughts should be awakened, thoughts which will bring about the devotion necessary for the observance of the Torah and the commandments, and of all things sacred which are dear to the Jewish people.

אין דעם געדאַנק דריקן זיך אוים די חכמים זכרונם לברכה (חז"ל) חיב אדם למשמש בתפלין בכל שעה ושעה. (יעדער איד מוז טאַפּן מיט די הענט די תפלין יעדע מינוט ווען זיי זיינען אויף אים) שלא יסיח את דעתו מהם (ער זאָל נישט פאַרגעסן אָן זיי אפילו איין רגע). משום שיש בהם אזכרות הרבה מדכר דכיר להו) (ווייל אין די תפלין זיינען פאַראַן שמות הקודש, וועט ער זיי געדיינקען).

מיט דעם וואָס דער איד טאַפּט אָן די תפלין יעדע רגע און באַטראַכט גוט וואָס אין די תפלין געפינט זיך, און וואָס זיי לערנען אונדז, וועט ער געוויס נישט פאַרגעסן די הייליקייט פון די תפלין און וועט זיך דערמאַנען די שמות הקודש, וועלכע זיינען אין די תפלין און ער וועט האַלטן די מצוה הייליק.

אַלזאָ, ווען איך זעלבסט האָב דערלעבט צו אָנטאָן אויף זיך די תפלין אויף מיין אָרעם און מיין קאָפּ און בין באַרופן געוואָרן מיט דעם נאָמען בר מצוה, וואָס איך ווער מחויב נעמען אויף זיך דעם לאַסט פון תורה ומצות אַזוי ווי אַלע מיינע אידישע חברים, — רעכן איך זיך גליקלאַך, שטאָלציר מיט מיין נאָמען איד, מיט מיין פאָלק ישראל און מיט אונדזער הייליקע תורה, וועלכע האָט באַלויכטן אַלע פעלקער פון דער גאַנצער וועלט מיט איר וואונדערלאַכע ליכטיקייט און ריינע זיטן.

כאָטש איך בין נאָך יונג, דאָך פיל איך איצט גוט, אַז איך מוז מיר פון היינטיקן טאָג אָן און ווייטער פאַרבאַרייטן צו גיין אין דעם ריכטיקן וועג פון תורה ואמונה, איך זאָל ווערט זיין דעם נאָמען א י ד, און כאָטש איך האָב נאָך ווייניק פאַרשטאַנד אין די וויכטיקייט פון אידנטום, דאָך בין איך פול מיט האָפנונג, אַז מיט דער הילף פון מיינע ליבע עלטערן וועלכע זיינען גרייט מיך ווי ביז יעצט בילדן און לערנען, וועל איך

In a like manner the sages of blessed memory express themselves in the Talmud: "A man is obliged to feel the phylacteries each and every moment they are upon his head and arm, so that his mind be not diverted from them; and because in them are many Sacred Names, he will remember them."

By feeling the phylacteries every moment, and by reflecting well and truly what the phylacteries contain, and what they teach us, the Jew will not forget the holiness of the phylacteries, and be reminded of the Sacred Names which are written in them, as a result of which he will keep this commandment in sacredness.

Now, since I lived to put the phylacteries upon my head and on my arm, and be called Bar Mitzvah, thereby becoming alike with the rest of my Jewish brethren a carrier of the burden of the Torah and the Commandments, I consider myself fortunate, and bear my name Jew with pride, and feel proud of my people Israel and of our sacred Torah, which enlightened with its wonderful light and pure tendencies all the nations of the whole world.

Although I am still tender in years, yet do I now know full well that from this day onward I must prepare myself to follow in the right path of the Torah and our religion in order to be worthy of the name Jew; and although I still lack the ability to sense the importance of Judaism, yet am I now full of hope that with the aid of my dear parents, who are ready, as they were till now, to give me the necessary education and learning, I will

דערגרייכן צו אַ הויכע מדרגה און פֿאָרשטיין און וויסן די הייליקע אידישע אוצרות, וועלכע האָבן געלערנט דער גאַנצער וועלט ווי זיך צו פירן אום צו לעבן א ריינעם שיינעם לעבן.

דעריבער, מיינע ליבע עלטערן, בין איך אימשטאַנד אויסצודריקן מיין דאנקבארקייט פאַר אייער טרייען ביז יעצט און אייער גוטן ווילן נאָך ווייטער מיט מיר גוטס טאָן.

איך בעט ביי גאָט פאַר אייך א טיפן עלטער, איר זאָלט דערלעבן נחת פון אַלע אייערע קינדער, מיינע ליבע ברידער און שוועסטער און פון מיר זעלבסט, וואָס שטייט יעצט פאַר אייך איבערפולט מיט שמחה אין דעם גרויסן יום־טוב פון מיין לעבן — אין דעם טאָג פון מיין בר מצוה.

איך בין אויך זייער פיל דאנקבאַר אייך מיינע ליבע געסט, וועלכע געפינען זיך דאָ און מיך באַערט מיט אייער אנטייל נעמען אין מיין שמחה.

איך ווינטש אייך צו זען נחת פון אייערע קינדער, מיר אַלע זאָלן זען דעם גליק פון אונדזער פאָלק אויף אונדזער הייליקן לאנד.

reach the high degree to understand and know the sacredness of the Jewish treasures out of which the whole world took instruction in proper conduct so as to know how to live a clean and becoming life.

I am, therefore, impelled to express to you, my dear parents, my gratitude for your endeavors till now, and for your good will to do good to me in the future.

I pray to God to grant you long life, so that you will live to rejoice in the happiness of all of your children, my dear sisters and brothers, and in that of my own. I pray to God that He grant it be so, standing as I now do filled with joy on this great holiday of my life, on the day of my Bar Mitzvah.

I am likewise very much thankful to my dear guests, who are here, for having honored me by sharing in my joy.

I wish you all to live to see the happiness of your children, and I wish that we all should live to see the good fortune of our people in our Holy Land, Amen.

פערטע דרשה.

טייערע עלטערן און געשעצטע געמיינדע!

מיט האפנונג אין הארצן, מיט פרייד אויפ'ן פנים, מיט א שמייכל אויף די ליפן און מיט גרויס רעספעקט צו מיינע פליכטן, שטיי איך היינט דא צום ערשטן מאל אלס נייער פאר־אנטווארטלאכער מיטגליד פון אידישן פאלק. איך בין שטאלץ, וואס פון היינט אן און ווייטער בין איך א ציגל צו דער גרויסער הייליקער געביידע, וואס הייסט אידנטום.

איך בין היינט דרייצן יאר אלט. איך בין בר מצוה. דאס הייסט, אז פון יעצט אן געהער איך צו דער ארמיי פון גאט. איך בין א סאלדאט פון פרידן, ווייל דער פונדאמענט פון דער אידישער רעליגיאן איז נאר „חסד ואמת נפגשו, צדק ושלום נשקו". דאס הייסט, צוזאמענשמעלצן גוטהערציקייט מיט ווארהייט און יושר מיט פרידן. פון יעצט אן בין איך בארעכטיקט צו טראגן די תפלין, די סימבאלישע צירונג פון אידנטום. מיט די דעקארייישאן פון אל שדי טרעט איך אריין אפיציעל אין די רייען פון מיין פאלק און איך פארשפרעך צו ערן מיין גאט, מיינע עלטערן, מיינע לערער, מיין נאציאן. די שטימע פון מיין געוויסן זאגט מיר „חזק ואמץ", שטארק זיך צו זיין א פאל־שטענדיקער איד צו גאט און צו לייט.

אלמעכטיקער גאט! איך וויים אז איך בין צו יונג צו קע־נען אפשאצן די טייערע ווערטן פון די לעבעדיקע בריליאנטן, וואס דו האסט אונדז געגעבן בירושה און וואס מיר האבן מיט־געפירט אין די לאנגע נעכט פון גלות. איך וויים אויך, אז איך בין צו קליין צו שטיין דא און ריידן פאר אזא גרויסארטיקן עולם וועגן די פליכטן פון אידישקייט. איך שטיץ מיך אבער אויף די ווערטער פון תהלים „מפי עוללים ויונקים יסדת עז."

SPEECH IV

My dear parents and worthy congregation: With hope in my heart, joy upon my countenance, a smile upon my lips and great reverence to my duties, I stand here to-day for the first time in my life as a responsible member of the Jewish nation. I am proud in the knowledge that from this day onward I am a brick in the great structure which is called Judaism.

I am to-day thirteen years old. I am Bar Mitzvah. That means that from now onward I belong to the army of God. I am a soldier of peace, because the foundation of the Jewish religion is based solely upon the Verse, saying: "Mercy and truth are met together; righteousness and peace have kissed each other." This teaches us that Judaism is a consolidation of mercy and truth, righteousness and peace. From now onward I am entitled to put on phylacteries, the symbolic ornaments of Judaism. With the decoration of Almighty God I enter the ranks of my people officially, and I promise to honor my God, my parents, my teachers, my nation. The voice of my consciousness tells me "Be strong and of good courage." Be strong to be a full-pledged Jew, to God and mankind.

Almighty God! I know that I am too young to be able to put the right value upon the everlasting jewels which Thou hast given unto us as an heritage, and which we have carried along with us during the long nights of exile. I also know that I am too small to stand here and speak to such distinguished audience concerning the duties of Judaism. But I lean upon the words of the Psalmist who says: "Out of the mouth of babes and sucklings hast Thou founded strength"; which the sages of the

דאביי האָבן אונדזערע חכמים ערקלערט „אין עוז אלא תורה“.

די קלענסטע קינדער דאַרפן באקענט ווערן עטוואס מיט די לערע פון אידנטום, וואָס איז אונדזער פאנצער, אונדזער נשמה און אונדזער געטלאכער אוצר.

איך טו טיף אויסקריצן אין מיין זעלע די ווערטער פון קהלת: „זכור את בוראך בימי בחורותך“ — געדיינק דיין הימלישן באַשעפער, ווען דו ביסט נאָך גאַנץ יונג.

היינט צו מיין בר־מצוה בעט איך גאָט ער זאָל מיר געבן כח און קראפט, מוט און ווילן צו גיין אין ריכטיקן וועג, אום איך זאָל קענען דערפילן מיינע פליכטן אַלס איד און אַלס ביר־גער פון לאַנד.

און אייך, מיינע ליבע עלטערן, דו מיין האַרצנס־געליבטע מוטער און טייערער פאָטער, וואו נעם איך ווערטער אויס־צודריקן מיין דאנקבאַרקייט צו אייך פאַר אַלעס, וואָס איר האָט מיט מיר געטאָן פון דעם טאָג וואָס איך האָב באַגריסט די זון ביז׳ן היינטיקן טאָג? — ווי אַזוי קען איך אָפדאנקן פאר אייער ליבלאכער באַהאַנדלונג מיט מיר? שלמה החכם זאָגט אין משלי „בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו“ — דער קלוגער זון דערפרייט דעם פאָטער און דער נאַרישער זון ברייגנט טרויער זיין מוטער“. איך וועל מיר געבן די מי, טייערסטע עלטערן, אייך צו פארשאפן אימער נחת און איך צווייפל ניט אַז גאָט וועט אייך בעלוינען מיט לאַנגע יאָרן, געזונט, גליק און נחמה פון אַלע אייערע קינדער.

דאָס איז מיין האָפנונג, דאָס איז מיין געבעט, דאָס איז מיין ברכה און מיין וואונש לכבוד מיין בר מצוה.

און צו אייך, ווערטע פאַרזאמלונג, וואָס איר זייט געקומען באַשיינען מיין בר מצוה, ווינטש איך: „ד׳ יברך את עמו בשלום.“

Talmud interpreted to mean that out of the mouth of babes and sucklings God founded the Torah, which is the sole meaning of strength referred to by the Psalmist. Indeed, the smallest children should know something of the teachings of Judaism, which is our shield, our soul and our Godly treasure.

I do indite deep in my soul the words of Ecclesiastes, saying: "Now remember thy Creator in the days of thy youth."

To-day, on the occasion of my Bar Mitzvah, I pray to God, to give me strength and fortitude, courage and will-power to follow the right path, so that I be able to carry out my duties as a Jew and as a citizen of the land.

As for you, my dear parents, where can I obtain words to express to you my thanks for everything you did for me from the day I first greeted the sun till this day? How can I return thanks for your loving care? Solomon the Wise says in Proverbs: "A wise man maketh a glad father; but a foolish son is the grief of his mother." I will strive, my dearest parents, to bring you only gladness, and I doubt not that God will reward you with long life, health, good luck and comfort from all of your children.

Such is my hope, my prayer, such is my blessing and my wish wherewith to glorify my Bar Mitzvah.

And to you, worthy assembly, who gathered here to adorn my Bar Mitzvah, my wish is: May God bless His people with peace, Amen.

פינפטע דרשה.

געערטע פארזאמלונג!

איידער איך גיי זאָגן עטלאכע ווערטער אין דער אנגע־לעגנהייט פון היינטיקן טאָג און זיין באַדייטונג פאר מיר, דריק איך אייך אוים, ווערטע פאַרזאַמלטע, מיין דאַנק פון טיפן הארצן פאַר די ערע און פריינדשאַפט וועלכע איר האָט געוויזן מיינע ליבע עלטערן און מיר מיט׳ן אנטייל נעמען אין אונדזער פאַמיליע יום־טוב.

איך בין היינט דרייצן יאָר אלט — בר מצוה.
איך גיי היינט אַריבער דעם גרענעץ פון מיין קינדערשן לעבנס־פעריאָד און טרעט אַריין אין אַן ערנסטן, זייער וויכטיקן פעריאָד, וועלכער לייגט די פאַראנטוואָרטלאכקייט פון מיינע טאַטן אויף מיר אליין און שוין נישט מער אויף מיינע ליבע עלטערן.

און טאַקע איצט, ביים גרענעץ, שיידנדיק זיך מיט מיין קינדהייט, געפין איך אלס מיין פליכט צו באַדאַנקען אייך, מיינע ליבע עלטערן, וואָס איר האָט מיך דערצויגן און ביז דעם גרע־נעץ געבראַכט. מיט וואָס קען איך אָבער אויסדריקן דעם דאַנק? מיט וואָס ליבע עלטערן קען איך באַצאָלן פאַר אלעם גוטעם וואס איר האָט מיט מיר געטאָן? און געטאָן האָט איר דאָך אַזוי פיל: איר האָט געציטערט פאר מיין געזונט און גע־זאָרגט פאַר מיין גייסטיקער און קערפערליכער ענטוויקלונג.

נעמט אָן, ליבע עלטערן, די אמת׳ע און הייליקע געפילן פון דאנקבארקייט און ערע צו אייך מיט וועלכע מיין הארץ איז פול. יעצט ווער איך שוין אַ מענטש פון פאראַנטוואָרט־לאַכקייט. איך פארשפרעך אייך ליבע עלטערן אין געגנווארט

SPEECH V

Worthy assembly: Before I am going to say a few words in reference to the occasion of the day, and its significance to me, I express to you, worthy assembly, my heartfelt thanks for the honor and friendship which you have shown to my dear parents and myself by participating in our family holiday.

I am to-day thirteen years old—Bar Mitzvah.

To-day I cross the border of childhood and enter into a serious, and very important period of my life, a period which places the responsibility of my actions upon my own shoulders, and takes that responsibility away from my father, or, rather, from my parents.

And, even now, while standing at this bourne, bidding farewell to my childhood, I discover my duty to thank you, my dear parents, for having reared me and brought me to this boundary. But wherewith may I express to you my thanks? What compensation can I offer to you for all the good you have done for me? Moreover, you did so much for me! You were anxious over my health, and worried yourselves over my mental and physical development.

Accept, dear parents, the true and sacred feelings of gratitude and honor with which my heart is full for you. I am now becoming a man of responsibilities. I promise you, dear parents, in the presence of all these friends who

פון די אַלע פריינט, וואָס זיינען דאָ פארזאַמלט, דאס איך וועל אימער טאָן אייער וואונטש; איך וועל אימער גיין אין דעם גלייכן און גוטן וועג, וועלכן איר און מיינע גוטע לערער האָבן מיר אָנגעצייגט. איך וועל פארבלייבן אַ טרייער זון צו אייך און אַ טרייער מיטגליד פון אונדזער פאָלק. מיינע טאַטן זאָלן אי־מער גוט און אנשטענדיק זיין אלס איד און מענטש.

דאָס, האָף איך, וועט זיין פאַר אייך אַ ריכטיקע באַצאָלונג לויט אייער וואונטש — צו זען אייערע קינדער אמת׳ע אידן און אָרענטלאכע מענטשן.

are here assembled, that I will always carry out your wishes; that I will always follow the straight and righteous path, which you, my good parents, pointed out to me. I will remain a true son to you, and a faithful member of our people. My actions shall always be good and respectable, both as a Jew and as a man. This, I hope, will be to you a proper compensation—to see your children true as Jews and respectable as men. Amen.

זעקסטע דרשה.

ליבע עלטערן און ווערטע געסט!

היינטיקער טאָג איז מיר ליב און טייער. היינטיקער טאָג ווערט איינגעקריצט אין מיינע געדאַנקען אויף מיין גאַנצן לעבן; היינטיקן טאָג ווערט מיר דערפילט דרייצן יאָר פון מיין געבוירן. פון איצט אָן ווער איך פאררעכנט בר מצוה. איך ווער פאַרפליכטעט צו היטן די תורה ומצות און ווערן באַצייכנט מיט'ן נאָמען איד, ווי אלע מיינע חברים פון פאָלק. פון היינטיקן טאָג אָן טו איך אָן די תפלין אויף דעם אָרעם און אויף דעם קאָפּ, דורך וואָס עס ווערט אויסגעדריקט די מ צ ו ה פון תפלין מיט איר הויכע באַדייטונג.

איך נעם מיר דעם מוט, מיט דער דערלויבניש פון מיינע ליבע עלטערן און אלע געסט וואָס זיינען אנוועזנט, אויסצודריקן אייניגע ווערטער, וועלכע זיינען באדייטנד צו דער מצוה פון תפלין.

די תפלין, מיט וועלכע מיר באצירן דעם קאָפּ און אָרעם קעגן דעם מח און קעגן די הארץ, וואָס אין די צוויי ערטער געפינט זיך דער שכל פון מענטשן, — לערנען אונדז, אַז אַלע אונדזערע קערפּערלאכע טאַטן און אונדזערע גייסטיקע געדאַנקען דאַרפן זיין נאָר איבערגעגעבן צום געטלאַכן וואונטש אָפּצוהיטן די תורה ומצות.

יעדער גאָטספאַרכטיקער איד מוז דאָס אלעם גוט באַטראַכטן אין דער צייט וואָס די תפלין ליגן אויף דעם אָרעם און אויף דעם קאָפּ. יעדער איד מוז זיין פאַרפליכטעט צו מקיים זיין די וויכטיקע מצוה פון „תפלין“. אין אַלע שווערע

SPEECH VI

Dear parents and worthy guests: This day is dear and loving to me. This day becomes indented in my thoughts and will remain with me throughout my life; this day I rounded out fully thirteen years since my birth. From now and onward I will be considered Bar Mitzvah. I become in duty bound to observe the Torah and its commandments, and will henceforth be designated by the name Jew, like unto all of my brethren of my people. From this day onward, I am to put on the phylacteries on my arm and upon my head, by which the commandment concerning phylacteries and its exalted meaning finds expression.

With the permission of my dear parents and all guests here assembled, I take courage to express a few words which are relevant to the commandment concerning phylacteries.

The phylacteries, with which we adorn the head and the arm, opposite the brain and the heart, the dual seats of human intelligence, teach us that all of our physical actions and mental thoughts should be subject to the Godly wish of observing the Torah and its commandments.

Every God-fearing Jew must reflect concerning this at the time when the phylacteries are on his arm and upon his head. Every Jew must be obligated to fulfil the commandment concerning phylacteries. In all times

צייטן, ווען אונדזערע שונאים באַמיען זיך אונדז אָפּוועגדן פון תורה ומצות, מוזן מיר זיך אָפּפערן פאר די הייליקייט און ליידן זאַגאר פיל יסורים, אַבי נאָר צו פארבלייבן מיט די טראַדיציעס פון אידישקייט.

אַזאַ קלאָרן און באַדייטענדן בילד וואָס אנבעלאַנגט צו דער מצוה פון תפלין און גזירת השמד שילדערן אונדזערע חכמים פון תלמוד, אין פאָלגנדעס :

ס'האָט אַמאָל געטראָפן אין פריערדיקע דורות, אַז די רע־גירונג האָט אַרויסגעלאָזן אַ באַפעל, אַז יעדער איד, וואָס וועט אָנטאָן תפלין זאָל מען ביי אים ארויסציען דעם מאַרך פון קאָפּ לעבעדיקערהייט (ווייל די תפלין לייגט מען אויפ'ן קאָפּ, וואו דער מארך געפינט זיך).

געוויינלאך, די פרומע אידן האָבן זייער פיל געליטן, וואָס זיי קענען נישט מקיים זיין אַזאַ גרויסע מצוה פון תפלין. מ'האָט מורא געהאט טראָגן תפלין אפילו באהאלטענערהייט, ווייל מ'איז נאָכגעשפּיאָנירט געוואָרן און מ'האָט געציטערט פאַר דער גרויסער שטראָף.

גראדע אין יענער שווערער צייט האָט זיך געפונען אַ איד אלישע (בעל כנפים) וועלכער האָט נישט געקענט צוזען דעם גרויסן צער פון זיינע עלנדע ברידער, וואָס קענען נישט אָפּ־היטן די מצוה פון תפלין און ער האָט געוואָלט ווייזן פאַר זיינע ברידער, אַז ער האָט קיין מורא נישט אין אזא סכנה. וואָס האָט ער געטאָן? — ער האָט זיך נישט באַנוגנט וואָס ער האָט אָנ־געטאָן די תפלין ביי זיך אין הויז, נאָר ער האָט אויך געטראָגן די תפלין עפנטלאך. ער איז אזוי אָנגעטאָן מיט די תפלין אַרוים אין גאַס, ווייזן פאר זיינע איבעריקע אידן, ווי טייער ביי אים איז די מצוה פון תפלין, און אז ער איז געגרייט זיך מוסר נפש

of distress, when our enemies are trying to turn us away from the Torah and its commandments, we must sacrifice ourselves for the sacredness thereof, and suffer even much pain, in order to remain true to the traditions of Judaism.

As an illustration, which brings home a clear and significant picture, with particular reference to decrees against phylacteries, our sages of the Talmud have this to tell:

In an ancient generation a wicked government issued a decree that every Jew who will put on phylacteries shall have his brain torn out while alive.

The pious Jews, naturally, suffered much because they could not fulfill the commandment concerning phylacteries. It was impossible to put on the phylacteries even in secret, because of the system of espionage which had been established, and the fear of the terrible punishment had its effect.

About that time there lived in that country a Jew named Elisha the Winged, who could not countenance the pain of his defenseless brethren in not being able to fulfil the commandment concerning phylacteries and, desiring to show his brethren that he was fearless even in the face of such a danger, he not only put on the phylacteries in his own house, but he even had them on openly. And, in order to set an example to his brethren that the commandment shall not be abolished even when life itself is

זיין דערפאר, כדי אויף אים זאָלן קוקן אלע און נישט מבטל זיין מצות תפלין אפילו בשעת סכנת-נפשות.

אז דער פאָליציי-באַאַמטער האָט אים דערזען מיט די תפלין אויף דעם קאָפּ פריי און פראנק פאר אַלעמען אין גאַס, האָט ער נאָכגעיאָגט דעם אלישע, אום אים באשטראָפן ווי עס לויטעט דער באַפעל, נאָר ווי דער באַאַמטער פלעגט נאָר נענטער צוקומען צו דעם מאַן אלישע, האָט ער גלייכצייטיק אַראָפּגעכאַפּט די תפלין פון קאָפּ, איידער דער באַאַמטער האָט עס געקענט מערקן.

דער באַאַמטער פלעגט אים פרעגן: „וואָס האלסטו אין האנט?“ פלעגט אים אלישע ענטפערן: „די פליגלען פון א טויב.“ (דורך אַ נס פלעגן ווערן פון די תפלין פליגלען פון א טויב) און דאָס ווייזן דעם באַאַמטן. דער באַאַמטער פלעגט ווירקלאַך זען אז ס'איז נישט קיין תפלין און אים אָפּלאָזן פריי. און צוליב דעם נס פון די פליגלען האָט מען דעם מאַן שוין אויף שטענדיק גערופן אלישע בעל-כנפים.

אויף דעם פרעגן די חז"ל, פארוואס פלעגן די תפלין ביי אים אין האַנט ווערן דוקא פליגלען פון א טויב און נישט פון אַן אַנדער פויגל? איז דער ענטפער: ווייל דאָס אידישע פאָלק איז געגליכן צו א טויב, און אזוי ווי די טויב באַשיצט זיך פון אירע נאָכיאָגער און פארפאָלגער מיט אירע פליגלען, אזוי אויך באַשיצט זיך דאָס אידישע פאָלק פון אירע נאָכפאָלגער מיט די מצות וואָס זיי זיינען שטענדיק מקיים און מיט'ן לאָזן מקריב זיין זיך פאר די מצות אין די שווערע צייטן, ווען די פיינט דריקן זיי.

דיזע דערציילונג פון די הייליקע חכמים פון תלמוד, האָט אויף מיר געמאכט אַ גרויסע ווירקונג צו פאַרשטיין דעם וואונ-

in danger, he put on the phylacteries and went out on the street, ready to sacrifice his life.

When a police officer saw him openly wearing the phylactery upon his head, he pursued Elisha, ready to inflict upon him the prescribed punishment. But as soon as the officer was about to overtake him, Elisha removed his phylacteries the same instant the officer was about to identify what he was wearing upon his head. The officer asked him: "What have you in your hand?" Answered Elisha: "The wings of a dove." By a miracle the phylacteries became wings of a dove, which he showed to the officer. The officer, seeing that it was not phylacteries, had to let him go free. And, because of the miracle, the name of Elisha became "The Winged."

The sages questioned: "Why did the phylacteries in the hands of Elisha become wings of a dove, and not wings of another bird?" And they answered: "Because the Jewish nation is likened to a dove; even as the dove protects itself from its pursuers and persecutors by its wings, so is also the Jewish people shielded against its persecutors by the commandments which they continue to observe, and by offering themselves as sacrifices on account of the commandments during burdensome times, when the enemy is oppressing them."

This story of the saintly sages of the Talmud made upon me a great impression, by which I understand the

דערבארן כח פון די פאָלקס-העלדן, די גרויסע מוטיקע העלדן, וועלכע מיר פארמאָגן שטענדיק, אַזעלכע העלדן, וועלכע גייען דרייסט צום קאמף און אויך צום טויט, ווען די פיינט ווילן זיי שטערן אין מקיים זיין תורה און מצות.

דאָס איז דער סוד פון אונדזער קיום. די וואונדער-קראַפט וואָס אונדזער פאָלק פארמאָגט, צו שטיין פעלזן פעסט פאר אונדזערע עיקרים, פאר דער אמונה און באַשיצן זיך מיט די מ צ ו ת ווי אַ טויב מיט אירע פליגלען.

פרייט מיך, אלזאָ, מיין הארץ, וואָס איך קען זיך רעכענען פון היינט פאר א מיטגליד פון אונדזער וואונדער-פאָלק ישראל און איך וויל מיך אריינרעכענען צווישן די דערמאנטע גרויסע העלדן, גרייט צו אָפּפערן מיט האָב און גוטס פאר דעם נאָמען איד.

לאָמיר האָפן, עס וועט אויף אונדז מקוים ווערן די רייד פון הייליקן נביא ישעי', וואָס האָט געזאָגט אויף דעם אידישן פאָלק: כל כלי יוצר עליך לא יצלח (קיין שווערע געווער וועט אויף דיר נישט ווירקן) אומצוברייגגען די אידן פון דער וועלט און פארניכטן זיי אלס אַן עוויג פאָלק.

---

wonderful power of the national heroes, the great and courageous heroes who are ever at our disposal, who bravely face danger, even death when the enemy attempts to prevent them from observing the Torah and its commandments.

This really is the secret of our existence. The wonderful power that our nation possesses, to remain firm as a rock by the fundamentals of our religion, and to protect itself with the commandments even as a dove protects itself with its wings!

My heart is, therefore, overjoyed because I can count myself a member of the wonderful people of Israel; and I do desire to be included among such heroes as were mentioned, ready to sacrifice sum and substance for the name Jew.

Let us hope that the words of the sainted prophet Isaiah will be fulfilled, saying concerning the Jewish nation: "No weapon that is formed against thee shall prosper," Amen.

זיבעטע דרשה.

טרייע עלטערן און געערטע געסט!

היינט, ווען מיר ווערט דערפילט דרייצן יאָר און איך רוף זיך בר מצוה, איינגערעכנט פאַר א מיטגליד אין אונדזער פאָלק און ווער פארפליכטעט היטן די תורה ומצות, — געפין איך פאר נויטיק, אויסצודריקן אייך אייניקע ווערטער, וועלכע פאַסטן צו דעם פייערטאג פון מיין בר מצוה.

די תורה גיט אונדז אַ ריכטיקן בילד, וואָס האָט פאַסירט מיט יעקב און עשו אין זייער יוגנט. זיי ביידע, צוויי ברידער געבוירן גלייך (אַ צווייילינג) צו זייערע עלטערן, אונדזערע אבות יצחק ורבקה. ווען די ברידער זיינען נאָך גאָר קליינע געווען, האָט מען נאָך נישט גוט פארשטאַנען דעם אונטערשיד צווישן זיי. ביידע גלייך זיינען געגאַנגען אין חדר לערנען ווי די חכמי המדרש דריקן זיך אויס: „זה (יעקב) הולך לבית הספר וזה (עשו) הולך לבית הספר. זיי ביידע זיינען קליינערהייט געווען געהאָרכזאם זייערע עלטערן. ווען זיי זיינען אבער עלטער גע־וואָרן און זיי איז דערפילט געוואָרן די דרייצן יאָר „ו י ג ד ל ו ה נ ע ר י ם — ו נ ע ש ו ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה" זאָגט דער מדרש האָבן ביידע ברידער זיך פארנאַנדערגעטיילט אין באַ־זונדערע וועגן. עשו האָט פארבראכט שטענדיק אין די פעלדער און וועלדער און פלעגט פאנגען חיות אין אלע פויגלען, האָט אָפּגעטאָן אַלע אומווירדיגע זאַכן; און יעקב האָט פארבראכט שטענדיק אין בית המדרש (פון שם ועבר) אין גייסטלאכע זאַכן ת ו ר ה א ו ן מ ד ו ת ט ו ב ו ת (יעקב איש תם יושב אהלים).

און דאָס איז געשען ביי דעם דרייצנטן יאָר.

SPEECH VII

Faithful parents and honored guests: To-day, when I rounded out fully thirteen years and called myself Bar-Mitzvah, initiated as a member of our people, and became obligated to keep the Torah and its commandments, I found it necessary to express to you a few words, which are fit to the occasion when my Bar Mitzvah is being celebrated.

The Torah gives us a true picture of what happened to Jacob and Esau during their childhood. Both of them, born at the same time, twins to their parents, who were also our parents, Isaac and Rebekah. When the brothers were still in their infancy and early childhood, it was not possible to grasp the difference between them. Both of them, as the Midrash assures us, went alike to school. "This one goeth to school, meaning Jacob; and this one goeth to school, meaning Esau." Both of them were alike obedient to their parents. But when they grew older, when they reached the age of thirteen years, as the Midrash assures us, saying: "And the lads grew up, and became thirteen years old," the two brothers separated, and each one followed a different path. Esau spent his time in the fields and forests, hunting beasts and fowl, and did everything wrong; but Jacob spent all of his time in the Beth-ha-Midrash of Shem and Eber, devoting his life to spiritual things, studying the Torah and following moral conduct, as the Torah says of him: "And Jacob was a plain man, dwelling in tents"—in the tents of the Torah.

And, such happened on the thirteenth year of both their lives!

עשו איז גלייך מיט זיין ברודער יעקב געווען די גאנצע צייט ביי זיינע עלטערן אין הויז. אזעלכע צדיקים ווי יצחק מיט רבקה'ן, האבן זיי ביידן געווים געגעבן דעם בעסטן חנוך און געלערנט זיי אלע מדות טובות און דאך האבן אלע זאכן נישט געווירקט אויף עשו'ן און ער האט זיך איבערגעגעבן צו אלע שלעכטע זיטן: רציחה, גזילה און אלע ווילדע מעשים, וועלכע האבן פארבימערט דעם לעבן פון זיינע עלטערן.

אבער יעקב האט באוואונדערט אלעמען מיט זיינע שיינע מעלות, ער האט זיך אויסגעבילדעט אין תורה וחכמה, ער האט נישט געקוקט אויף דער וועלט און נאכגעטאן בעסער אלע מעשים פון זיינע עלטערן. און ווען ער איז געווארן ב ר־מ צ ו ה, דרייצן יאר אלט איז ער פון טאג צו טאג מער גע־בילדעט געווארן אין גייסט לתהלה ולתפארת.

ווען איך באטראכט גוט די גוטע אויפפירונג פון אונדזער אלטן יעקב פון זיין בר־מצוה אן, און ווי ער איז דערהויבן גע־ווארן מיט תורה ומעשים טובים, ווירקט דאס זייער אויף מיר, און איך פארלאנג צו גיין אין דעם וועג וואס ער איז געגאנגען און אויך באצייכנט ווערן מיט די ווערטער י ו ש ב א ה ל י ם.

איך קען שטאלצירן צו זיין אן א י ש י ה ו ד י, איינער פון מיין פאלק, וועלכע איז אויסגעצייכנט קעגן אנדערע נא־ציאנען, מיט דער הייליקער תורה און פראכטפולע אמונה, וואס עס איז דער עיקר עקזיסטענץ פון אונדזער פאלק.

דאס איז אונדזער באשיצונג קעגן אונדזערע בעטריגער און פארפאלגער, וועלכע ווילן שטענדיק אפווענדן אונדז פון דרך התורה ואמונה, אבער עס גיט זיך זיי נישט איין. אונדזער פאלק ישראל איז אויסגעצייכנט מיט גרוים העלדן־מוט. נישט אפשרעקן זיך פון די שטארקע און פעסטע הענט פון עשו (ידים

Esau, alike with his brother Jacob, was with his parents all of that time. Such pious people as Isaac and Rebekah, assuredly gave both of them the best of bringing-up and instructed them in all manner of good conduct and, yet, have all of these things failed to impress Esau, for, he gave himself over to all evil tendencies, even to murder, robbery and other wild deeds which embittered the lives of his parents.

But Jacob was admired by everybody because of his fine qualities; he educated himself in the Torah and in secular knowledge; he paid no attention to the outside world but, rather, imitated all of the good deeds of his parents. And, when he became Bar Mitzvah, that is, from his thirteenth year onward, he added daily to the education of his mentality, thereby being the example of praise and glorification.

When I reflect well on the good conduct of our ancient Jacob from his Bar Mitzvah onward, how he became exalted by studying the Torah and by practicing good deeds, it impresses me overmuch and, a desire overcomes me to follow the path he followed so that I, too, may be designated by the title of "Dweller in Tents."

I may well be proud of being one of the men in Judah, to be counted in as one among my people, which is distinguished in comparison with other peoples, by having as its own the sacred Torah and magnificent religion, which is the very pivot of our people's existence.

This is our protection against our persecutors and seducers, who ever desire to turn us away from the path of the Torah and religion but who do not succeed. Our people of Israel is distinguished by its great heroic courage. It is never afraid of the strong and powerful hands

של עשו) און ווען יעקב׳ס שטימע ווערט געהערט אין בתי־כנסיות און בתי מדרשות לערנענדיק די ת ו ר ה, דאמאלסט זיינען די הענט עשו׳ס זייער שוואך קעגן יעקבן (בזמן שקולו של יעקב מצפצף בבתי כנסיות ובתי מדרשות אז אין הידים ידי עשו, אַזוי דריקן זיך אוים די ח כ מ י ה מ ד ר ש.

איר, ליבע עלטערן, דארפן צופרידן זיין, אז אייערע דברי מוסר, וועלכע איר האָט פאר מיר שטענדיק געזאָגט, האָט אויף מיר גוט געווירקט און איך נעם דאס אין אַכט היינטיקן טאָג ווען עס איז מיר דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר און איך בין געוואָרן ב ר מ צ ו ה. איך פארהאָף ווייטער צו בילדן זיך אין תורה והכמה און זיין אַ גאָטספאָרכטיקער איד, אייער מי זאָל נישט פארפאלן גיין און איר זאָלט זיין געבענטשט פון גאָט מיט אלדאָס גוטס.

of Esau. "And when the voice of Jacob is heard in the synagogues and lecture rooms studying the Torah, then are the hands of Esau mighty weak against Jacob," as the wise men of the Midrash expressed themselves.

You, dear parents, ought to be satisfied because your moral preaching which you have constantly delivered to me made an impression upon me and I take cognizance of the fact this day when I rounded out thirteen years and became Bar Mitzvah. I hope to continue to educate myself in Torah and secular knowledge and be a God-fearing Jew, so that your efforts will not have been lost. And, may you be blessed of Almighty with Happiness. Amen.

אַכטע דרשה.

הויכגעשעצטע ליידים און דזשענטלמען!

היינט האָב איך דערגרייכט מיין דרייצניאָריקן לעבנס־עלטער, אין וועלכן איך ווער אנערקענט אלס מיטגליד אין דער אידישער געמיינדע. פון היינט אָן בין איך פארפליכטעט אָנצונעמען אלע גאָטס באפעלן, וועלכע ער האָט פארזאָגט זיין פאָלק ישראל — ווי אונדזערע חכמים האָבן דערקלערט: בן שלש עשרה שנה למצוה.

איך ווער היינט באטייטלט מיט דעם נאָמען ב ר מ צ ו ה, וועלכער צייגט, דאס פון היינט האָב איך אויף זיך גענומען די אויפגאבע צו דינען גאָט מיט מיין גאנצע קראַפט און מאַכט.

די ערשטע פליכט, וואס ליגט אויף מיר, איז אָנצוטאָן אויף מיין האנט און קאָפּ די תפלין, וועלכע דערמאנען אונדז גאָטס גנאָד, וואָס ער האָט געוויזן אונדזערע עלטערן ווען ער האָט זיי ארויסגעפירט פון די עגיפּטישע שקלאַפעריי.

שוין אומגעפער צוויי טויזנט יאָר ווי מיר אידן זיינען אין גלות. אונדזער פאָלק איז פאַרטריבן און פאַרוואָגלט אין פרעמדע לענדער צווישן פרעמדע פעלקער. די אלע פעלקער האָבן אימער געשטרעבט אונדז צו פארניכטן, אבער גאָט באַשיצט אונדז תמיד און טראָגן די אלע ליידן און צרות וואָס מיר האָבן — שטייען מיר פעסט צו פּראָקלאמירן פאר דער גאַנצער וועלט גאָטס לערע, וועלכע באגליקט די מענטשהייט.

דער פסוק, וועלכער שטייט איינגעפּאסט אין די תפלין „למען תהיה תורת ד׳ בפיך" באַלייכטעט אונדזער וועג. די תורה לערנט אונדז צו וויסן ווי זיך צו אויפפירן אויף דער

SPEECH VIII

Ladies and gentlemen: This day I have reached the thirteenth year in my life, when I became a recognized member in the Jewish community. From this day onward I am obliged to accept all of the commandments of God with which He charged His people, even as our sages declared: "A son at the age of thirteen is obliged to obey the commandments."

I am to-day vested with the title Bar Mitzvah, which implies that from this day onward I have assumed the obligations to serve God with all my might and strength.

The first duty which I am obliged to perform is to put phylacteries on my arm and upon my head, which remind us of God's lovingkindness which He bestowed upon our forefathers when He delivered them from Egyptian bondage.

It is almost two thousand years since we Jews are in exile. Our people is peeled and scattered in strange lands among strange nations. All of the nations have constantly attempted to destroy us, but God always shielded us, and despite all suffering and persecution which we endure we stand firm, proclaiming to the whole world God's teachings which make mankind happy.

The Verse which is engrossed in the phylacteries, saying: "So that the law of God be in thy mouth," lightens our path. The Torah teaches us to know how to

וועלט, ווי צו ליבן אמת און פרידן, צו געבן ברייט די הונגע־ריקע, צו ליבן דעם גר, דעם פרעמדן, צו העלפן דעם עלענדן, דעם נויטבאַדערפטיקן.

ווי פרייט מיך יעצט באטראכט צו ווערן אלס מיטגליד צו מיין ליבן פאָלק ישראל, איך זאָל גלייך מיט אלעמען דערפילן מיינע שולדן אלס איד און אלס מענטש.

פאר די אלע גוטע געפילן בין איך שולדיק נאָר מיינע ליבע עלטערן, וועלכע האָבן מיך אימער געלערנט צו טאָן גוטס און האָבן מיך באזאָרגט מיט גוטע לערער, וועלכע האָבן פאַר־פלאנצט אין מיין הארץ די אידישע מאָראַל און גאָטס לערע.

דערלויבט מיר, טייערע עלטערן, אויסצודריקן מיינע געפילן וואָס מיין קינדיש הארץ פילט צו אייך פאר דאס גוטס, וואָס איר האָט געטאָן מיט מיר פון געבורט ביז היינט.

איז דען מעגלאך, ליבער פאטער, דיר צו באדאנקען פאר די אַלע וואָלטאטן און גוטס? איז דען מעגלאך דיר אויסצודריקן, ליבע מוטער, מיינע אלע דאנקבארע געפילן פאר דיינע גוטע און מילדע האנדלונגען?

לאָמיר האָפן, דאָס איר וועט שניידן מיט פרייד, דאָס וואָס איר האָט מיט טרערן פארזייט.

זאָל אייך דער אלמעכטיקער גאָט שיינקן אַ גליקלאַכן עלטער, איר זאָלט זיך זעטיקן מיט פארגעניגן פון אייערע קינדער און קינדס־קינדער.

conduct ourselves in this world, to love truth and peace, to give bread to the hungry, to love the proselyte and the stranger, to help the lonely and the needy.

How happy I am now to be considered a member of my loving people of Israel, to be alike with everybody, performing my duties as a Jew and as a man!

For all of these good feelings I am indebted to my dear parents, who always instructed me to do good and appointed good teachers for me who implanted in my heart God's teachings and the morality of Judaism.

Permit me, dear parents, to express to you the feelings which my childish heart feels toward you in return for all the good you have done for me from the day of my birth until this day. But is it possible, my dear father, to thank you for all the happiness and goodness you have bestowed upon me? And, is it possible to express to you, my dear mother, all my feelings of gratitude in return for your good and tender cares?

Let us hope that you will reap in joy that which you have planted in tears.

May Almighty God grant you a happy and long life so that you shall be filled with pleasure seeing the happiness of your children and grandchildren, Amen.

נײנטע דרשה.

ליבע עלטערן און אלע אנוועזנדע געסט!

וואָס איז היינטיקער טאָג אזוי פארשיידן פון אַנדערע טעג? איר האָט זיך צוזאמענגעקליבן און מיר זיצן דאָ אלע ביי גע־גרייטע טישן מיט עסנווארג און געטראנקן און מען פאר־ברייינגט אַזוי לוסטיק און פריילאך?

פון וועמענס וועגן איז דאָס אלעם צוגעגרייט און ווער שפילט דאָ די הויפט ראָלע אין דער שמחה?

מוז איך אייך מיט אַ פרייליכן מוט זאָגן, אז דאָס איז אלעם פאָרבאַרייטעט געוואָרן נאָר פון מיינטוועגן, און איך בין דאָס דער העלד פון טאָג. היינט איז מיר דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר פון מיין געבורטסטאָג און איך ווער גערופן בר מצוה, ווייל פון היינט אָן נעם איך זיך אָן צו היטן די מצות פון אונדזער תורה און ווער אַ מיטגליד צו אונדזער פאָלק ישראל.

איך האָב אָנגעטאָן אויף זיך תפלין, וואָס די מצוה פון דעם איז ביי אונדזער פאָלק זייער געאַכטעט און געשעצט. אַלזאָ, ערלויב איך מיר צו זאָגן פאר אייך איניגע ווערטער וועגן דעם אינהאלט פון היינטיקן טאָג און פאר די גרויסע באַ־דייטונג פון די מצות תפלין.

ביי אונדז איז איינגעפירט, אַז אין דעם טאָג וואָס אַ קינד ווערט אַ בר מצוה, מאכן די עלטערן אַ גרויסע סעודה און מען קלייבט זיך צוזאַמען די גאַנצע משפחה און אלע גוטע פריינט. מ׳פארברייינגט פריילאך, לוסטיק און צו דעם זאָגט דער בר מצוה פון די געסט אַ דרשה.

אָבער די צייט האָט אונדז געוויזן, אַז זייער פיל בר־מצוה

SPEECH IX

Dear Parents and all assembled guests: Why is this day in my life so different from other days? You have assembled here, and we are all sitting at a table, laden with food and drink, and we are being entertained so joyfully and happily.

For whose sake is all this prepared, and who is the chief actor on this joyful occasion? With a happy courage I must confess that all of this was prepared for my sake, and that I am the hero of the day.

This day I have rounded out thirteen years of my life, and I am called Bar Mitzvah, because from this day onward I take upon myself to observe the commandments of the Torah, and be a member of the people of Israel.

I have put on phylacteries, the commandments of which our people observe in reverence and sacredness. I, therefore, take the liberty of saying to you a few words concerning the significance of this day, with particular reference to the commandments concerning phylacteries.

It is customary with us that on the day when a child becomes Bar Mitzvah the parents prepare a feast to which the entire family and all good friends are invited. The entertainment is joyful and happy, and in addition the Bar Mitzvah addresses the guests.

But time showed us that numerous Bar-Mitzvah boys

קינדער האָבן אין דעם טאָג פון זייער בר־מצוה געזאָגט פאַר הונדערטער מענטשן זייערע היציקע דרשות וועגן די באַדייַ־טונג פון די תפלין, האָבן ערנסט פאַרזיכערט אז זיי וועלן היטן די מצוה פון תפלין דעם גאַנצן לעבן, ווי עס איז געבאָטן פון דער תורה, און צו אונדזער גרויס באַדויערן, האָבן זיי גאָר אין אַ קליינע צייט נאָך זייער בר מצוה אַוועקגעוואָרפן די תפלין און זיי ווילן גאָר נישט געדיינקען, אז עס איז גאָר פאַראַן ביי אידן אַזאַ וויכטיקע מצוה און צו דעם הערן זיי אויף צו היטן נאָך וויכטיקע מצות ביז אין פאַרלויף פון איניקע יאָר, זעען מיר אזעלכע בר מצות, אַז זיי ווערן גאָר גרויסע בעלי עברות. זיי גייען ארוים פון אידישן לאַגער גאָר אין אַ פרעמדער סביבה און מען קען שוין זיי גאָר ניטש רעכענען פאַר אידישע קינדער. זיי האָבן אינגאַנצן אויסגעריסן די פעסטע וואורצלען פון אונ־דזער אמונה און האָבן זיך אָנטזאגט אינגאַנצן פון אונדזער פאָלק.

צו דאָס אלעם האָט מיטגעבראַכט, וואָס זיי האָבן אַוועקגע־וואָרפן פריער די וויכטיקע מצוה פון תפלין, ווי די חז"ל דריקן זיך אוים: פושעי ישראל בגופן קרקפתא דלא מנח תפלין. (די וואָס לייגן נישט קיין תפלין ווערן פאַררעכנט פאַר פושעים אַרויסגענומען פון אידישן פאָלק).

אין אַזאַ מצב זיינען אינגאַנצן איבעריק די פאַרברייטונגען פאַר דעם טאָג „בר מצוה". פאַרקערט, דאָס איז נאָך אַ באַלייַ־דיגונג פאַר דעם כבוד התורה והעם, ווען מען מאַכט אַ קאָמע־דיע פון דעם אלעם. מען זאָגט און מען איז נישט מקיים.

אַלזאָ, געערטע געסט! איך זעלבסט געהער נישט צו אַזעלכע בר מצות. דעם גוטן חנוך, וואָס מיינע ליבע עלטערן האָבן מיר געוויזן די יונגע יאָרן ביז היינט, לערנען מיר די

delivered on the day of their Bar Mitzvah a very warm sermon before hundreds of people concerning the significance of phylacteries, and earnestly assured the assembled guests that they would observe the commandments concerning phylacteries their whole life, even as it is charged in our Torah. Yet to our great sorrow they have, but in a short while after their Bar Mitzvah, cast away their phylacteries and refused even to remember that there is in existence among the Jewish people such an important commandment, and in addition thereto they abandoned many more important commandments, and in the process of but few years' time they became violators of many of the commandments of God.

They step out from the Jewish camp and enter a strange environment, so that it is almost impossible to count them in amongst Jewish children. They have completely torn out the strong roots of our religion and severed all connection with our people.

All of this came about, because the first commandment to be abandoned by them was the important commandment concerning phylacteries, even as our sages of blessed memory express themselves, saying: "The transgressors in Israel, who stoop to sin with their body consists of a cranium upon which no phylacteries have been on."

Under such conditions preparations for the Bar-Mitzvah day are unnecessary. On the contrary, it is an insult to the honor of the Torah and the people of Israel, when everything is made to appear as a mockery. A promise is made which remains unfulfilled.

Now, worthy guests! I myself do not belong to such category of Bar-Mitzvah boys. The good upbringing which my dear parents bestowed upon me from my early childhood until this day, taught me the straight path of

גלייכע וועג פון תורה ואמונה. דאָס וועטביישטייז פאר מיר שטענדיק היטן אלע הייליקייטן און צו זיין איינער פון די גאָטספארטיקע אידן.

די מצות תפלין, וועלכע איך בין היינטיקן טאָג מקיים אָנטועגדיק אויף מיין קאָפּ און אָרעם, — וועל איך נישט שוואַכער ווערן צו היטן מיין גאנצן לעבן.

איך וועל נישט גיין אין דעם וועג פון די וואָס ווארפן אַוועק די מצות התורה און זוכן פאר זיך פרעמדע וואסער... זיי ווערן פארפרעמדט אינגאנצן פון אונדזער פאָלק, וועלכער איז אויסגעצייכנט טויזנטער יאָר מיט תורה ואמונה. דאָס אידישע פאָלק איז אן עוויגע, דער עקזיסטענץ איז זייער פעסט און שטארק.

אין די טויזנטער יאָרן, וואָס אונדזער פאָלק וואנדערט אין פארשידענע לענדער צווישן אלערליי נאַציאָנען זיינען מיר אָפט פארפאָלגט און געדריקט געוואָרן, אבער די תורה און אונדזער אמונה זיינען ביי אים גוט אָפּגעהיט געוואָרן. די גרעסטע אינקוויזיציעס, וואָס זיינען צוגעגרייט געוואָרן פאר אונדזער פאָלק די גרעסטע גזירות און יסורים, וואָס אונדזער פאָלק האָט געליטן פאר דער תורה און אמונה, — האָט אים נישט אָפּגעשוואַכט, נישט אָפּגעשראָקן און איז געשטאַנען פעסט ווי אַ שטאַרקער פעלז אין ים, נישט גערירט ביז היינטיקן טאָג.

אַזאַ שטאַרקע קראפט האָט נישט קיין אומה ולשון. אלע אונדזערע פיינט, וועלכע האָבן אונדזער פאָלק געדריקט, ווייסן דאָס גוט און זיינען מודה, — אַז דער גאַנצער קיום פון אידישן פאָלק אין די טויזנטער יאָרן פון דעם פינסטערן גלות איז נאָר דער כח „התורה והאמונה“, די מסירות־נפש פון היטן די מצות, וואָס איינע פון זיי רעכנט זיך — תפלין.

Torah and religion. This will constantly be my aid in observing everything holy, and to be one of the God-fearing Jews.

The commandment concerning phylacteries which I am fulfilling by putting the phylacteries on my arm and upon my head, I will not cease to observe during my whole lifetime.

I will not follow the path of those who cast away the commandments of the Torah and look to partake of strange waters. They become estranged from our people, which is distinguished by thousands of years of Torah and religion. The Jewish people is an eternal people. Its existence is firm and strong.

During thousands of years of the wanderings of our people in different lands among all kinds of nations, we were often persecuted and oppressed. Notwithstanding this, our people always observed in good faith, the Torah and our religion. The most cruel inquisitions which were visited upon our people, the most arbitrary decrees and gruesome pains which our people had to endure on account of the Torah and religion did neither weaken nor frighten it, for it remained firm as a mighty rock in the middle of the ocean, unmoved till this day.

Such powerful strength no nation or people possesses! All of the enemies who oppress our people know it too well, and do confess that the whole existence of the Jewish people during the thousands of years of darkness and exile consists solely in the power of our Torah and religion, in the self-sacrificing spirit of observing the commandments, two of which are the commandments concerning the phylacteries.

אין דעם געדאַנק דריקן זיך אויס אונדזערע חכמים (חז״ל): „מנין שהתפלין עוז לישראל? דכתיב, וראו כל עמי הארץ כי שם ד׳ נקרא עליך ויראו ממך ותניא ר״א הגדול אומר אלו תפלין שבראש" (ד. ה. פון וואנען איז געדרונגען, אַז די מצוה פון תפלין איז די פעסטקייט פון אידישן פאָלק? ווייל ס׳שטייט אין דער תורה: ס׳וועלן זען אלע פעלקער, אַז גאָטס נאָמען איז אויף דיר גערופן, וועלן זיי פאַר דיר זיך פאָרכטן. ערקלערט ר׳ אליעזר, אַז דאָס מיינט מען די תפלין, וואָס אויף דעם קאָפּ).

מיט דעם וואָס מיר לייגן שטענדיק די תפלין אויף דעם קאָפּ און אויף דער האַנט פאַר אלעמען עפנטלאך, נישט באַהאַלטן, און די תפלין אליין לערנען אונדז, אַז אלע אונדזערע טאַטן, וואָס ווערן געטאָן מיט די הענט, און אלע אונדזערע געדאַנקן וועלכע זיינען אין מח, — דאַרפן זיין געווידמעט און איבערגעגעבן שטענדיק נאָר פאַר גאָט מיט די אלע הייליגקייטן פון תורה און מצות און מיט דעם צייכענען מיר זיך אויס מער פון אלע נאַציאָנען און זיי וועלן זען, אַז גאָטס נאָמען איז אויף אונדז, יידן, גערופן, וועלן זיי פאַר אונדז מורא האָבן. זאָגט רבי אליעזר, אַז דאָס וועלן זיי זען די תפלין אָנגעטאָן אויף דעם קאָפּ — און זיי וועלן אונדז אכטן און שעצן.

מיר אלע, זיינען אַלזאָ, פאַרפליכטעט צו היטן די תורה און מצות און אונדזער פראַכטפולע אמונה, דאַמאָלסט וועלן מיר זיין די אויסגעצייכנסטע פאָלק, ווי עס איז אָנגעזאָגט געוואָרן אין אָנפאַנג דורך משה רבינו: „והייתם לי סגולה מכל העמים".

אַז מיר וועלן שטענדיק היטן די תורה ומצות, וועלן זיי אונדז באַשיצן פון אלע גזרות רעות און פון אלע אומגליקן, און מיר וועלן זוכה זיין צו קומען אין אונדזער הייליקן לאנד ציון אין גיכן צייטן. אמן.

This thought is expressed by our sages of blessed memory, in commenting upon the Verse: "And all the people of the earth shall see that the name of the Lord is called upon thee; and they shall be afraid of thee," saying: "We know traditionally that Rabbi Eliezer said: 'This refers to the phylactery in the head.' " Herefrom we learn that phylacteries are a source of strength to Israel. By ever putting on the phylacteries on the arm and upon the head publicly, we manifest our great strength.

The phylacteries teach us that all of our actions, which we do by our hands, and all of our thoughts, which come from our heads, should be dedicated to the service of God and to all the sacredness of the Torah and its commandments for, therein we are distinguished more than all nations. And, when they will see us adhering to the Torah and the commandments, they will see that the name of God is upon us Jews, and will be afraid of us. This is why Rabbi Eliezer said that when the nations see us adorned with our phylacteries upon our heads they will respect and honor us. Consequently, we all are in duty bound to observe the Torah, its commandments and our glorified religion. For only then will we be a trained people even as it was told at the very inception of our history through Moses our Master; "And Ye shall be Mine own treasure from among all peoples."

And, if we continue to observe the Torah and commandments they will shield us against all evil and save us from all misfortune, and by doing so we will live to come back to our Holy Land, Zion, in the very near future, Amen.

צענטע דרשה.

ליבע עלטערן און געשעצטע פארזאמלונג!

היינט איז מיין געבורטס-טאָג און ביי מיר איז דער טאָג אימער א יום-טוב. אָבער דאָס איז נאָך נישט גענוג מיר צו געבן מוט צו שטעלן זיך ריידן פאר אַ פובליקום.

היינט איז אבער ביי מיר מער יום-טוב ווי אַלע יאָר; היינט איז מיר געוואָרן דרייצן יאָר און איך בין בר מצוה. איך זעגן זיך מיט די קינדישע יאָרן און טרעט אריין אין אַ נייע עפּאָכע.

איך בין שוין אַ איד! איך בין שטאָלץ מיט דעם, וואָס יעצט ליגט אויף מיר די פליכט אָפּצוהיטן אַלע גאָטס געבאָטן גלייך מיט אייך אלעמען, ווערטע פארזאַמלטע, דאָס גיט מיר מוט אויסצודריקן פאר אייך מיינע געפילן היינט.

ליבע עלטערן! צוערשט וויל איך ריידן צו אייך. איך וויל אייך פון אָט דעם אָרט דאנקען פאר די גוטס, וואָס איר האָט פאַר מיר געטאָן און בעטן אייך איר זאָלט מיר פאַרצייען פאר די שמערצן, וואָס איך האָב אייך צייטנווייז פאראורזאַכט מיט מיין נישט געהאָרכזאם זיין, מיט מיינע קינדיש-נאַרישע מעשים. יעצט, היינט, איז די צייט איך זאָל אייך בעטן אום פאַרציי-אונג. איך האָב אייך נישט געפאָלגט — ווייל איך האָב נישט פארשטאַנען מיט מיין קינדישן שכל ווי זיך אויפצופירן און ווי אייך צו שעצן.

יעצט, ווען איך ווער בר מצוה, און איך אליין ווער פאר-אַנטוואָרטלאך פאר אלעם וואס איך וועל טאָן, בעט איך אייך, ליבע עלטערן, נעמט נישט צו אייער אויג פון מיר. זייט זוי

SPEECH X

Dear Parents and honored Assembly: To-day is my birthday. To me, my birthday is always a holiday. But this in itself is not sufficient to come out boldly with a speech before the public. But this day to me is a greater holiday than every other natal day, for on this day I became thirteen years old and therefore Bar Mitzvah. I say farewell to the years of childhood, and step into a new epoch.

I am already a full fledged Jew! I am proud of the fact, for now the duty to observe all of God's commandments rests upon me even as it does on all of this worthy assembly. This gives me the courage to express my feelings to you to-day.

Dear Parents! I will speak to you first. I desire to express to you, at this time, my thanks for all the good you have bestowed upon me, and to beg your pardon for all the pain which I have, from time to time, caused you in not being obedient and in conducting myself childishly. This day is an opportune time to beg of you such a pardon. I have not minded you, not because I wanted to be rebellious, but because my childish mind did not understand how to demean myself and how to pay you the proper reverence.

Now, when I become Bar Mitzvah, and I alone will henceforth be responsible for all my future acts, I pray to you, my dear parents, do not take away from me your

פריער מיינע וועג־ווייזער. צייגט מיר אָן וואָס צו טאָן און ווייזט מיר דעם ריכטיקן וועג אויף וועלכן איך באַדאַרף גיין. איך וועל אייך אימער געהאָרכזאַם זיין און איך וועל שטרעבן צו זיין דאָס וואָס איר ווינשט און וואָס איר האָפט איך זאָל זיין.

אין אייער אנוועזנהייט, ווערטע פריינט, זאָג איך צו, דאס די תפלין וועלן מיך צובינדן צו מיין נאַציאָן, איך וועל היטן, וואָס אַ איד באַדאַרף היטן און איך וועל טייער האַלטן וואָס ביי אונדזער פאָלק איז טייער.

איך בין שטאָלץ וואָס איך בין אַ איד. אַ קינד צום פאָלק, וואָס האָט פאַרשפּרייט ליכט און בילדונג אויף דער גאַנצער וועלט, ווייל די אידישע תורה איז דער קוואַל פון וויסנשאַפט און מאָראַל, יושר און נאַרהייט, פרייהייט און גלייכהייט.

איך וועל אימער שעצן די תורה און די שפּראַך, אין וועלכע זי איז געשריבן און אויף וועלכע אונדזערע נביאים האָבן נביאות געזאָגט. איך וועל אימער ליבן מיין רעליגיאָן און דאָס הייליקע לאַנד צו וועלכע מיר אַלע האָפן זיך צוריקקערן.

איך בעט גאָט — דאָס איז מיין ערשטע תפלה — שיק דיין ברכה צו מיינע ליבע עלטערן, דערלענגער זייערע יאָרן און גיב זיי רייכטום און גליק. זאָלן זיי האָבן נחת פון אלע זייערע קינדער.

שיק אויך דיין ברכה צו מיינע שוועסטער און ברידער, אָנקלס און טאַנטעס און צו מיין גאַנצער משפחה.

געבענטשט זאָל זיין מיין לערער און דאָס גאַנצע פּובליקום וועלכע נעמען אַן אנטייל אין אונדזער שמחה של מצוה; געבענטשט זאָל זיין אונדזער פאָלק איבער דער גאַנצער וועלט, זאָלן מיר זוכה זיין זיך אומקערן צו אונדזער אַמאָליקן גרויסן שטאָלץ און צו אונדזער פאָטערלאַנד. אמן.

eyes. Be unto me as heretofore, a guide. Show me what to do, and lead me in the right path which I must follow. I will always be obedient to you, and I will strive to be that which you want me to be, and that which you hope that I should be.

In your presence, worthy friends, I promise that the phylacteries will bind me to my nation. I will observe that which a Jew is obliged to observe, and I will keep sacred that which our nation considers sacred.

I am proud that I am a Jew, a child of the people which has spread light and education throughout the world. It was able to do so, because the Jewish Torah is the source of civilization and morality, justice and truth, liberty and equality.

I will ever revere the Torah and the language in which it is written, and which was the medium of expression of our Prophets. I will always love my religion and the Holy Land to which we all hope to return.

I pray to Thee O God! Bestow Thy blessings upon my loving parents. Prolong their years and give them health and good fortune. May they have pleasure from all of their children. Bestow Thy blessings also upon my sisters and brothers, uncles and aunts, and upon my whole family. May my teachers and the entire assembly who participate in our joy be blessed.

Blessed be our nation which is scattered throughout the world. May we all live to witness the return to us of our ancient glory, and our return to the land of our fathers, Amen.

עלפטע דרשה.

(צו פרשה ויחי)

ווערטע געסט!

היינטיקער טאָג איז פאר מיר זייער א פריילאכער! דער טאָג איז פאר מיר אַ וויכטיקער אין מיין לעבן. — היינט רוף איך זיך אָן — בר מצוה. ס'איז מיר דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר פון מיין געבאָרן און פון היינט אָן נעם איך אויף זיך צו היטן די מצות פון אונדזער תורה און דערפאר האָב איך ארויפגענומען אויף מיין קאָפּ און מיין האַנט די תפלין.

ביז היינטיקן טאָג בין איך געווען פאררעכנט ביי אלעמען אלס א קליין קינד, וועלכער איז נאָך נישט געבילדעט און איז איבערגעגעבן צו קינדישע אויפפירונג און שטיפעריי מיט חברים.

ביז היינטיקן טאָג, אויב איך האָב נישט געהיט די מצות מיט די אידישע מנהגים — האָט מען מיט מיר זיך גאָרנישט גערעכנט און איך בין נישט געווען פאר זיך פאראנטוואָרטלאך, ווייל אלס קינד ווערט דאס נישט גענומען אין אכט.

אָבער פון היינטיקן טאָג, ווען מיר איז דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר, גיי איך שוין ארויס אינגאנצן פון דעם קינדערשן שטאַט און איך ווער שוין פאררעכנט פאר א מיטגליד פון אונדזער פאָלק צו נעמען אויף זיך דעם לאַסט פון תורה און מצות, און דעריבער ווער איך גערופן היינט — ב ר מ צ ו ה.

אלזאָ, מיינע ווערטע געסט! צום אנדיינקן פון היינטיקן טאָג, וועלכער איז פאר מיר זייער געשעצט און טייער, געפין איך פאר נויטיג צו ריידן אייניקע ווערטער וועגן די וויכטיקייט

SPEECH XI

Worthy guests: This day to me is a very happy one. It is an important day in my life. To-day I call myself Bar Mitzvah. I rounded out thirteen years since my birth, and from this day onward I assume the obligation of observing the commandments of our Torah, and because thereof I have put on phylacteries on my hand and upon my head.

Till this day I was considered by everybody a little child, without sufficient education, and merely devoted to childish conduct and playfulness with companions of my own age.

Until this day, if I did not observe the commandments, or did not follow Jewish customs, I was not at all taken to account for it, as I was not considered responsible for my actions, because the conduct of a child is not taken seriously. Not so to-day; since I became fully thirteen years of age, I have stepped out from the state of childhood completely, and am considered a member of our people to assume the burden of the Torah and the commandments, which is the reason why I am to-day called Bar Mitzvah.

Therefore, my worthy guests! to commemorate this day which I revere and hold dear, I find it necessary to say a few words concerning the importance of my Bar

פון מיין בר מצוה און ערקלערן אייניקע פסוקים פון דער תורה, וועלכע מען האָט פאר אונדז היינט געלייענט.

די תורה דערציילט אונדז: ווי און מיט וועלכע ברכות האָט יעקב, אונדזער אלטער פאָטער געבענטשט זיינע אייניקלאך מנשה און אפרים (יוספ׳ס קינדער) איידער ער איז אוועק פון דער וועלט.

מיר מוזן דאָס גוט באַטראַכטן, אז אין די הייליקע ווער־טער וועלכע עס זיינען ארויס פון דעם הייליקן מויל פון דיזן געטלאכן מאַן, אין זיינע לעצטע ווערטער — איז אָפגעשפיגלט זייער קלאָר אַ בילד פון שפּעטערדיקע צייטן, און דיזע ווערטער קאָנען געזאָגט ווערן אפילו וועגן היינטיקן טאָג מיט זייער אינהאלט.

ווען אונדזער פאָטער יעקב איז געקומען מיט זיין גאנצע פאַמיליע אין מצרים, האָט ער זיך באזעצט גלייך אין אַ באַ־זונדער אָרט (די לאנד גשן) אָפּוויטערן זיך פון מצרים. ער האָט גוט געוואוסט, אַז ער מיט זיינע קינדער, די צדיקים, קענען נישט צוזאמען זיצן מיט די פארדאָרבענע מצרים, אום זיי זאָלן נישט ווירקן אויף זיי.

אויך זיינע אייניקלאך, מנשה און אפרים, ווען די זיינען געווען „פירשטן" און זייער פאָטער יוסף — וויצע־קעניג, פונ־דעסטוועגן דערציילן אונדז די חכמים (חז"ל), אז זיי פלעגן קומען אלע טאָג צו זייער זיידן יעקב לערנען ביי אים תורה.

אַזוי איז עס אָנגעגאַנגען די גאנצע 17 יאָר, וואָס יעקב האָט געלעבט אין מצרים מיט זיין פאמיליע. נאָכדעם, ווען יעקב האָט באדארפט זיך זעגענען מיט דער וועלט און יוסף מיט זיינע צוויי זין (מנשה און אפרים) זיינען געקומען זעען זיך מיט אים און באקומען א ברכה, האָט יעקב געטראכט: אמת,

Mitzvah, and to interpret a few verses of our Torah which were read to us to-day.

The Torah tells us how and with what kind of blessings Jacob, our forefather, blessed his grandchildren, Manassah and Ephraim, Joseph's sons, before he departed from this world. It is necessary for us to reflect that in the holy words, which came forth out of the holy mouth of this Godly man as his last words, is mirrored a very clear picture of later generations so that these words and their meaning may be spoken of and applied to the present day.

When our forefather Jacob and his whole family came to Egypt, he established his habitation in Goshen, so as to be separated from the Egyptians for, he knew well that he and his righteous children could not dwell together with the corrupted Egyptians, lest the latter will have an evil influence upon his children.

So, too, were his grandchildren, Manassah and Ephraim of righteous conduct, although they were dukes and their father Joseph vice-King; for, our sages of blessed memory, tell us that they came daily to be instructed by their grandfather Jacob in the Torah.

So it continued throughout the seventeen years that Jacob and his family lived in Egypt, up until the time when Jacob had to bid farewell to the world, and Joseph and his two sons Manassah and Ephraim came to see him for the last time and to receive his blessings. It was then that Jacob reflected, saying. "True that during my so-

די גאנצע צייט, וואָס איך בין געווען אין מצרים, האָב איך גע־לערנט מיט מנשה ואפרים, האָב איך אויף זיי גוט געווירקט. איך האָב געזען זיי זאָלן זיין אידישע קינדער נאָך מיין וואונטש, — אָבער אַז איך וועל שטאַרבן, אַז איך וועל זיי שוין מער נישט לערנען, וועלן זיי אפשר נישט קענען ביישטיין די נסיונות — הזמן? דערצו זיינען זיי דאָך וויכטיקע לייט, געפינען זיך אין אַן עגיפּטישע ספערע, אָנגעזאפּט מיט דער עגיפּטישער קולטור, אַרומגענומען שטענדיק אין קרייז פון מצריים, — איז דאָך טאקע פאַראַן א ספק און א מורא, אז די זעלבע אידישע קינדער, וועלן גאָר פאַרגעסן זייער שטאַם, דעם יחוס און אור־שפרונג פון זייערע עלטערן? —

דערום האָט יעקב גלייך אויף זיי געזאָגט די פאָלגנדע ווערטער: „האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו", דער גאָט, פאַר וועלכן מיינע עלטערן, אברהם ויצחק, זיינען שטענדיק גע־גאַנגען, דאָס הייסט בדרך התורה והאמונה; מיינע עלטערן, וועלכע האָבן געלערנט דער גאַנצער וועלט, אַז ס'איז דאָ א גאָט אויף דער וועלט און אַ השגחה, וואָס ביז זיי זיינען נאָר געווען געצען־דינער און פינסטערניש האָט געהערשט איבעראל — „האלקים הרועה אותי מנעורי עד היום הזה" — דער גאָט, וועל־כער האָט מיך באַשיצט פון מיינע יונגע יאָרן ביז דעם לעצטן טאָג, אויסגעהיט פון אלע צרות און יסורים, וואָס איך האָב געליטן שטענדיק.

המלאך הגואל אותי מכל רע — דער וואָס האָט מיך גע־רעטעט פון שלעכטס דעם גאנצן לעבן — יברך את הנערים — זאָל בענטשן די יונגע קינדער, אפרים ומנשה, ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק — איך ווינטש זיי מיט מיינע לעצטע ווערטער, ס'זאָל ביי זיי גערופן ווערן מיין נאָמען און דער נאָמען פון מיינע עלטערן א ב ר ה ם ו י צ ח ק, אין אַלע

journ in Egypt I have instructed Manassah and Ephraim and have had a good influence over them. I saw to it that they should be Jewish children after my own desire. But when I die and I will no longer be able to instruct them, it is greatly possible that they will not be able to withstand the temptation of the day. In addition thereto, the fact that they are important people, finding themselves in an Egyptian atmosphere, saturated with an Egyptian culture and constantly surrounded by Egyptian company, there is ground for fear and doubt lest these self-same Jewish children will completely forget their origin, lineage, and offspring of their fathers."

It was for this reason that Jacob spoke to them these words: "The God before whom my fathers, Abraham and Isaac did walk," which means, that they walked before God in a path of Torah and religion. My fathers who instructed all mankind that there is a God in this world were the first ones to believe so, as up until that time there were only heathens, and darkness reigned everywhere. And Jacob continued saying: "The God who hath been my shepherd all my life long unto this day," meaning, that God shielded him from his earliest youth even till his last day, against all persecutions and suffering which he constantly had to endure.

And, he gave them this blessing, saying: "The Angel who hath redeemed me from all Evil, bless the lads; and let my name be named in them, and the name of my fathers, Abraham and Isaac," meaning, that in all gen-

צייטן וואָס זיי וועלן זיין זאָלן זיי נישט פאַרגעסן, אז זיי שטאַ־מען פון אזעלכע עלטערן, וואָס האָבן ליכטיק געמאכט די וועלט מיט זייער געטלאכע אמונה. אויב די קינדער וועלן נאָר דאָס האָבן אין זייערע געדאנקן שטענדיק, פאַרהאָף איך, אז מיין מי וועט נישט זיין אומזיסט; מיין לערע פון די זיבצן יאָר וועט נישט גיין פארלאָרן.

ווי וויכטיק זיינען די ווערטער, וועלכע דער אלטער פאָטער אונדזערער האָט ארויסגערעדט פאר זיין טויט אין זיין לעצטע ברכה צו די אייניקלאך? — די ווערטער קענען מיר שטענדיק באַנוצן אויף אונדז אין אלע .צייטן.

איך זעלבסט, אינ'ם היינטיקן טאָג פון מיין בר מצוה, ווען איך גיי ארויס פון מיין פריערדיקן שטאנד (ווען איך האָב זיך נאָך גערעכנט פאר א קינד) און איך טרעט אריין אין גאָר א נייע וועלט, ווער א פאָלקאָמער אידישער מענטש מיט דעם אָפּהיטן תורה ומצות, מוז איך אויך אָנקומען צו דער ברכה פון אונ־דזער אלטן פאָטער יעקב. — ויקרא בהם שמי ושם אבותי, אז די שטראָמען פון דער פרעמדער סביבה, פון פרעמדער קולטור, אין וועלכע מיר לעבן אין דער צייט, זאָלן מיר נישט פארטרינקען. מיין אייגענער אידישער נאָמען זאָל מיך שטענדיק באגלייטן. איך מוז בעטן די זעלבע הייליקע תפלה: „האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו — די תורה ומצות, אונדזער אמונה אין גאָט צו וועלכן אונדזערע עלטערן זיינען שטענדיק געווען אי־בערגעגעבן און זיי האָבן מיך שטענדיק געלערנט, ווי צו זיין א גאָט־פאַרכטיקער איד, — זייער ווירקונג די גוטע השפעה פון מיינע עלטערן, זאָל נישט פארגעסן ווערן פון מיר אין די שפּע־טערדיקע יאָרן. איך זאָל קענען אריינגערעכנט ווערן אין די אויסגעצייכנטע מענטשן פון אונדזער פאָלק ישראל, וועלכער צימ זיין שטאַם פון די אבות לויט די ברכה פון יעקב, ע"ה, צו זיינע קינדער.

erations, as long as the children would not forget that they sprang forth from such parents who enlightened the world with their Godly religion, and as long as the children would have this constantly in mind, it is my hope, thought Jacob, that my efforts will not have been in vain, and that my instruction which I gave them during the past seventeen years will not be lost.

How important are the words which our ancient father uttered before his death in his last blessings to his grandchildren! We can utilize these words at all times to our own gain.

As for myself, on this day of my Bar Mitzvah, when I step out of my former status, that is, from the status of a small child, and enter into an entire new world and become a full-fledged Jewish adherent of the Torah and commandments—I, too, must think of that part of the blessings of our ancient father Jacob which says: "And let my name be named in them, and the name of my fathers," so that the streams of strange environment, strange culture in which we now live should not drown me. May my own Jewish name constantly follow me! I also invoke the sacred blessing which says: "The God before whom my fathers did walk," meaning, that the Torah and its commandments, our belief in God, to whom our forefathers were constantly adhering, are to me a constant source of instruction in how to be a God-fearing Jew.

I pray that their influence and the influence of my parents shall not be forgotten by me in latter years. I pray that I should be included among the distinguished men of the people of Israel, which derives its origin from our sacred forefathers, according to the blessings of Jacob bestowed upon his children, Amen.

צוועלפטע דרשה.

ליבע עלטערן און ווערטע געסט!

איך שטיי יעצט על פרשת דרכים, אויפן שייד-וועג: פון איין זייט ליגט מיין דרייצניאָריקע פארגאַנגענהייט, און פון דער צווייטער זייט פאנגט זיך אָן מיין אומבאַקאַנטע צוקונפט.

מיין פארגאַנגענהייט, וואָס האָט פארשלונגען מיין קינד־הייט, איז געווען אויסגעוועבט פון וואונדער שיינע פאנטאזיעס, פון ריין אומשולדיגע געדאנקען, פון הימעלשע געטלאכע מע־לאָדיען און פון גן-עדן זיסע חלומות... יעצט, ווען איך דארף זיי אלעמען זאָגן מיין לעצטן גוד־באַי, — ווערט מיין הארץ פול מיט אומעט, טרויער און בענקשאַפט.

אָבער ליבע עלטערן, איך בין נישט פארצווייפלט און נישט מוטלאָז, איך גיי מיט שטאָלץ און פרייד קעגן מיין נייע צו־קונפט.

ביז יעצט בין איך געווען פאררעכנט אלס קינד, אלס קליי־נער אינגל, וועלכער האָט נישט געהאַט קיין רעליגיעזע פליכטן ווי אלע אנדערע אידן, וועלכע האָבן שוין דערגרייכט דרייצן יאָר, און וועמענס זינד זיינען צוגערעכנט געוואָרן צום פאָ־טערס חשבון. פון יעצט אָן אבער בין איך אַ פאַלקאָמענער איד און איך בין זעלבסט פאראנטוואָרטלאך פאר אלע מיינע זינד. איז דען נישט אזא ענדערונג ערנהאפטער, שענער און זעלבסט־שטענדיקער?

אין פסוק איז געשריבן: ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים. אויף דעם זאָגט דער מדרש רבה (סעיף סג): ר׳ לוי אומר משל להדם

SPEECH XII

Dear Parents and worthy guests: I now stand at the parting of the ways. On one side there is behind me a thirteen years' past, and on the other side begins my unknown future.

My past, which swallowed up my childhood, was weaved out of amazingly beautiful fantasies of pure innocent thoughts, of heavenly melodies and of Eden-sweet dreams. Now, when I have to say good-bye to all of these things, my heart is filled with loneliness, sadness and longing.

But, my dear parents, I am neither desperate, nor without courage. I go to face my future with pride and joy.

Until now I was considered a mere child, a little boy who had no religious duties alike with all other Jews who already had reached thirteen years, and whose sins were added to his father's account; but from now on I am a full-fledged Jew with full responsibility for all my sins. Is not such a change more honorable, more beautiful, and more independent?

In the Midrash Rabbah (Genesis Chapter 63), commenting upon the verse: "And the boys grew: and Esau was a cunning hunter, a man of the field; and Jacob was a quiet man, dwelling in tents," Rabbi Levi says: "The

ועצבנית (חוח) שהיו גדלים זה על גבי זה, וכיון שהגדילו והפריחו, זה נותן ריחו וזה חוחו; כך, כל שלש-עשרה שנה שניהם הולכים לבית-הספר, לאחר שלש עשרה, זה הולך לבתי מדרשות וזה הולך לבתי עבודה-זרה. אמר רבי אליעזר עד שלש עשרה שנה צריך אדם להטפל בבנו, מכאן ואילך צריך שיאמר: ברוך שפטרני מענשו של זה".

(דאָס הייסט: א הדס און א דאָרן האָבן געוואקסן איינער לעבן דעם אנדערן; ווען זיי זיינען אויסגעוואקסן און אויפגע־בליט, האָט דער הדס פארשפרייט זיין דופט און געשמאקן גערוך און דער דאָרן — זיין דאָרנשטרויך. אזוי איז אויך געווען מיט יעקבן און עשון. ביז דרייצן יאָר גייען זיי ביידע אין חדר און קומען אהיים צוזאמען צוריק; אָבער נאָך דרייצן יאָר גייט יעקב אין בית המדרש און עשו אין די געצן הייזער. אויף דעם זאָגט ר' אליעזר, ביז דרייצן יאָר דארף א פאָטער אויפפאַסן אויף זיין זון, דערנאָך דארף ער זאָגן געבענטשט איז דער, וועל־כער האָט מיך באפרייט פון זיין שטראָף).

אָ, ליבער גוטער פאָטער! ביז יעצט ביסטו געווען פאר־אנטוואָרטלאך פאר מיינע טאָטן און אויף דיינע פלייצעם פלעגט פאלן די לאַסט פון מיינע זינד, ווי צוויי גוטע מלאכים פלעגסטו, צוזאמען מיט מיין טייערע מוטער, פירן מיך און באגלייטן מיך אויף מיין לעבנס-וועג; אלע מיינע וואונטשן פלעגט איר דער־פילן, אלע מיינע פארלאנגען פלעגט איר נאָכגעבן און אלע מיינע באַדערפנישן פלעגט איר מיר פאַרשאפן. גלויבט מיר, טייערע עלטערן, אז כאָטש איך בין נאָך יונג, דאָך פארשטיי איך זייער גוט ווי צו שעצן אייער ליבע און אייער איבערגעבנהייט צו מיר. אבער איך בין נאָך יעצט נישט אימשטאַנד צו באלוינען אייך זאָגאר פאר א קליינעם טייל פון אייערע חסדים.

אָבער איין זאך זאָג איך אייך צו: איך וועל זייער אכטן

career of these two boys is likened unto a myrtle and a thistle which grew together; when they grew up and blossomed each gave out his respective aroma. Even so, during the entire period of thirteen years, both Jacob and Esau, went together to school; after thirteen years Jacob went to the houses of learning and Esau went to the houses of idolatry. Rabbi Eliezer said: Up until thirteen years it is necessary for a father to pay constant attention to his son; from then onward it is necessary for him to say: "Blessed be He who acquitted me from being punished for the sins of this one."

Now, my dear father! Till now you were responsible for my actions and upon your shoulders fell the burden of my sins. Like unto two good angels, you and my dear mother, led me and followed me on my life's path; all my wishes were fulfilled; all my wants were supplied, and all my needs were provided. But, my dear parents, despite the fact that I am still young, I understand very well how to value your loving devotion to me. It is only that as yet I am unable to offer you compensation even in part for all of your lovingkindness.

One thing I promise you: I will honor well the duties

די פליכטן, וואָס דער היינטיקער טאָג לייגט אויף מיר ארויף. די פאראנטוואָרטלאכקייט, וואָס איך האָב היינט איבערגענו־מען, וועל איך שטענדיק האָבן אין זינען אזוי ווי יעקב אבינו אויף וועלכן דער מדרש זאָגט, אז אויך נאָך דרייצן יאָר פלעגט ער גיין אין די בתי כנסיות ומדרשות, דאָס הייסט ער פלעגט לערנען פלייסיג און זיין צוגעבונדן צו זיין פארגאַנגענהייט, — אַזוי וועל איך אויך נישט אָפּטרעטן פון דעם וועג, וואָס איר האָט מיר אָנגעצייגט. וואו איך וועל זיין, וועט אומעטום קלינגען אין מיינע אויערן, ווי א געטלאכע שטימע עברי אנכי! איך בין אַ איד! מיט לייב און זעלע וועל איך זיין צוגעבונדן צו אונדזער גרויסע נאַציאָן, צו אונדזער וואונדער־שיינער און טיף טראַ־גישער פארגאנגענהייט, צו אונדזערע טיף־זיניגע טראַדיציאָנען און צו דער גאנצער אידישער לערע.

צוזאמען מיט אונדזער פאָלק וועל איך טראָגן דעם גרויסן היסטאָרישן פעקל צרות, פון וועמענס שווערקייטן עם בייגן זיך אָפּט, נישט ווילנדיק, די שטאָלצע קעפּ פון די מכבי'ערם איי־ניקלאך און צוזאמען ווידער מיט דעם פאָלק וועל איך שטרעבן און האָפן, האָפן און שטרעבן צו אַ בעסערע און ליכטיקערע צוקונפט.

איך וועל שטענדיק ליב האָבן אונדזער נאַציאָנאלע שפּראך, די שפּראך פון אונדזערע נביאים, די העכסט פּאָעטישע שפּראך, וועמענס מוזיקאלישער דיאלעקט האָט אמאָל באַצויבערט דעם אַלטן לבנון און ירדן, און וועלכער לעבט יעצט ווידער אויף אין די גלות לענדער און איבערהויפּט אין ארץ ישראל, וואו אונדזער אלטער שטערן איז פארלאָשן געוואָרן און וואו א נייער שטערן גייט אויפסניי פאר אונדז אויף...

אייך, ווערטע געסט, דאנק איך פון טיפן האַרצן פאר די פריינדשאַפט און פאר דער ערע, וואָס איר האָט געצייגט היינט

which this day imposes upon me. The responsibility which I have assumed this day, I will constantly have in mind, even as Jacob our father, as it was pointed out before, continued to frequent the synagogues and houses of learning even after his thirteenth year so as to be diligent in his studies and connected with his past, so will I not deviate from the path which you have pointed out to me.

Wherever I will be, my ears will hear the ringing sound of a Godly voice saying: "I am a Hebrew! I am a Jew!" With body and soul I will be tied to our great nation, to our amazingly beautiful and, at the same time, tragical past, to our soul-penetrating traditions and to the entire system of Jewish learning.

Together with our people I will carry the historic pack of troubles whose weight, at times, bent unconsciously even the proud heads of the descendants of the Maccabees, and together with them, I will strive and hope, hope and strive for a better and brighter future.

I will always love our national language, the language of our prophets, the most exalted poetic language, the musical sound of which at one time fascinated the ancient Lebanon and Jordan, and which is now being reborn in the lands of exile and more particularly in Eretz Yisrael, where our ancient star was set, and where a new star now appears to glorify us once more.

I thank you, worthy guests, from the bottom of my heart, for the friendship and honor that you have shown

מיינע עלטערן און מיר. איך פארזיכער אייך, אז איך וועל אנ־
ווענדן אלע מיינע קרעפטן אום צו זיין א טרייער און ווירדיגער
מיטגליד פון אונדזער גייסטרייכער אומה, ווען פאן איך וועל
מיט שטאלץ טראגן ביז מיין לעצטער מינוט, און וועמענס כבוד
וועט זיין — מיין קדשי קדשים, וועלכן איך וועל שטענדיק זיין
באריים צו באשיצן מיט מיין מארך און בלוט, זאגאר מיט מיין
לעבן.

---

this day to my parents and myself. I assure you that I will endeavor all my efforts to be a loyal and worthy member of our spiritual nation, whose flag I will carry with pride until my last minute, and whose honor will be to me the Holy of Holies, and whom I will ever be ready to protect with my brain and blood even with my life.

דרייצנטע דרשה.

ליבע עלטערן און ווערטע געסט!

ווען איך שטיי יעצט פאר אייך ביי די געגרייטע טישן, איך זע מיינע ליבע עלטערן, אונדזער משפחה, פריינט-געסט, אלע זיינען פריילאך, יום-טוב׳דיק און אלעם איז פאר מיין כבוד. וואָס האָט דאָס אלץ מיטגעבראכט?

דאָס איז נאָר ווייל איך ווער היינט גערופן מיט א נייעם נאָמען — בר מצוה.

היינט איז מיר דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר, און איך האָב אָנגעטאָן אויף מיין קאָפּ און אויף מיין האנט די תפלין.

מיט די אָפּגעלעבטע דרייצן יאָר ווערט פארשוואונדן פון מיר א חלק לעבן: די יוגנט.

ביז היינטיקן טאָג האָב איך געלעבט א פרייען לעבן, פאר-בראָכט — ווי קינדער דארפן לוסטיק פארברייגגען. די יאָרן זיינען נישט אריינגענומען געוואָרן אין רעכענונג פון אַ זעלבסט-שטענדיקן לעבן, ווייל איך בין ביי אלעמען געווען פאררעכנט אלס קינד.

פון היינטיקן טאָג אָן און ווייטער טרעט איך, אָבער, אריין אין אַ נייע וועלט, אין וועלכער איך מוז שוין לעבן זעלבסט-שטענדיק גלייך מיט די עלטערע מיטגלידער פון אונדזער פאָלק.

איך נעם אויף זיך אַ גרויסע לאסט פון מצות און בין מחויב זיי צו היטן ווי די תורה האָט געבאָטן.

אויסער אלע מצות האָב איך פון היינט אָן די תפלין אויף

SPEECH XIII

Dear Parents and worthy guests: As I stand here before you, with tables set, around which I behold my dear parents, members of our family, and friends as guests, all of whom are happy, in a holiday mood, all of which is prepared in my honor. What caused all this?

This is only because to-day I am called by the name of Bar Mitzvah.

To-day I rounded out thirteen years, and I have put on phylacteries on my arm and upon my head.

With the thirteen years, which I have already lived, disappears a part of my life, my childhood.

Till this day I have lived a careless life, entertained myself as children do spend their time, lustily. Those years are not included in the reckoning of a self-relying life, because I was considered by everybody a mere child.

But from this day onward I step into a new world in which I must lead a life of self-reliance, alike with the older members of our nationality.

I assume a heavy burden of commandments, and I am obliged to observe them even as the Torah commands.

Besides all other commandments I have from this day onward, the commandment concerning phylacteries

זיך, זייער א וויכטיקער ענין. איך וויל נעמען פון אייך, גע־ערטע געסט, ערלויבניש צו ריידן א פּאָר ווערטער וועגן די וויכטיקייט פון מצות תפלין.

ווען די תפלין ליגן אויף אונדזער קאָפּ און אויפ׳ן אָרעם, איז נישט ערלויבט צו פאַרגעסן זיי אפילו א רגע.

באַטראַכט ווי די חז״ל דריקן זיך אויס:

„חייב אדם למשמש בתפלין כל שעה שלא יסיח דעתו מהם" — מען מוז טאַפּן די תפלין זייער אָפט כדי נישט אָפּ־ווענדן דעם געדאַנק פון זיי.

די דאָזיקע ווערטער פון חז״ל קענען זיך ערקלערן אַזוי: די תפלין וואָס ליגט אויפ׳ן האַנט (קעגן הארץ) און די תפלין וואָס אויפ׳ן קאָפּ (קעגן מח) לערנען אונדז, אז אלע אונדזערע געדאַנקען וואָס דאס הארץ און מח שאַפן אונז, מוזן זיין שטענ־דיק איבערגעגעבן צום געטלאַכן וואונטש. מיר זאָלן זיך נישט פארגעסן אָן אונדזערע פליכטן אפילו אויף אַ רגע.

און ווען מיר וועלן צופּאַסן דעם געדאַנק צו דער מצוה פון תפלין און ווען מיר טראָגן תפלין, נאָר טראַכטן וועגן זיי, — וועט די מצוה אונדז באשיצן פון אלע שלעכטע גזרות און פון אלערליי צרות, וואָס פיינט ווילן אויף אונדזער פאָלק ברייננגען.

דעם פאקט באשטעטיקן אונדז די חז״ל, ווי ס׳האָט פּאַסירט מיט טויזנטער יאָרן פריער, ווען דאָס אידישע פאָלק איז נאָך געווען אין מדבר.

משה רבינו האָט אויסגעקליבן פון די אידן צוועלף טויזנט מענטשן, און האָט זיי געשיקט מלחמה האלטן מיט „מדין" אלס נקמה פאר דעם גרויסן אומגליק, וואָס זיי האָבן געבראכט אויף די אידן. (ווי יעדן איז גוט באקאנט די געשיכטע פון דער תורה).

to observe, which is in itself a very important subject. I will therefore beg leave from you, worthy guests! to speak a few words concerning the importance of the commandment concerning phylacteries.

When the phylacteries are upon our arm and head, we are forbidden to forget about them even a moment.

I want you to note the expression of our sages, of blessed memory! on this subject;

"A man is obliged to feel the phylacteries every moment, so that his mind will not be diverted from them."

These words of our sages may be interpreted this wise: The phylactery which is on the arm, opposite the heart, and the phylactery which is upon the head, opposite the brain teaches us, that all of our thoughts which come from our heart and mind must ever be devoted to Godly desires, so that we shall not forget our duties even a moment.

And, when we will compare our thoughts to the commandment concerning phylacteries, and when we will have the phylacteries on ourselves we will think only concerning them, then will this commandment protect us from all evil decrees and from all kinds of persecutions which our enemies are ever plotting against our nation.

This is supported by our sages, based upon an event which came to pass thousands of years ago when the Jewish people were still wandering in the Desert.

Moses, our Master, selected of among all of the Jewish people twelve thousand men, whom he sent to engage in battle against the Medionites, to take revenge for having brought a great misfortune upon the Jewish people by enticing them to commit unspeakable sins.

די קליינע געמיינדע, וועלכע האָט געקעמפט מיט מדין, האָבן איינגאנצן זיי פארניכטעט און צערויבט די גרויסע פאר־מעגנס פון מדין, דערציילן אונדז חז״ל, אז דער גרויסער נצחון, וואָס די ביסעלע אידן האָבן געהאט איבער די מדינים, איז גע־קומען נאָר מחמת די מצוה פון תפלין — „שלא הקדים אחד מהם תפלין של ראש לתפלין של יד״ (זיי האָבן נישט אָנגעטאָן פריער דעם של ראש פאר דעם של יד).

דער געדאנק פון חז״ל דערקלערט זיך אזוי:

אפילו ווען די אידישע שטרייטער זיינען געווען אין דער גרעסטער סכנה אויף דעם שלאכט־פעלד, אפילו ווען זיי זיינען געווען ארומגערינגלט מיט שונאים פון אלע זייטן — פונדעסט־וועגן האָבן זיי נישט מבטל געווען די מ צ ו ת ת פ ל י ן, און נאָך מער, די געדאנקען זיינען ביי זיי אזוי געווען קלאָר, אַז זיי האָבן נישט פאַרביטן דעם של ראש פאר דעם של יד. זיי האָבן גוט באטראכט, וואָס די תפלין באדייטן, שלא יסיח דעתו אף רגע (ניט פארגעסן אפילו איין רגע) אז די מחשבות און געדאנקען מוזן זיין איבערגעגעבן צו גאָטס וואונטש.

דאָס איז זיי בייגעשטאַנען צו האָבן דעם נצחון אויף זייער זייט.

פון די דערמאנטע ערקלערונגען פון חז״ל דארפן מיר אויך אָפלערנען צו האלטן די מצוה פון תפלין טייער און הייליג. ווען מיר טראָגן די תפלין אויף זיך, טאָרן מיר נישט פארגעסן די הייליקייט פון דער מצוה. דאמאָלסט וועט די מצוה אונדז אין יעדער צייט באַשיצן, ווי עס האָט פאסירט מיט אונדזערע על־טערן אין מדבר.

נאָך דער ערקלערונג פרייט מיר מיין הארץ היינטיקן טאָג פון מיין בר מצוה, וואָס איך האָב אָנגעטאָן די תפלין, גלייך מיט

That small army, which fought against the Medionites succeeded in completely routing the enemy, and in capturing a great fortune in booty. Our sages declare, that the great triumph of that small army was due solely to the commandments concerning phylacteries, saying: "Not one of the army put on the phylactery upon the head, before putting on the phylactery on the arm."

The thought of our sages in making this observation may be interpreted to mean: that even when the Jewish warriors were in the greatest of danger upon the battlefield, even when they were surrounded by enemies on all sides, they did not avoid the commandment concerning phylacteries. Moreover, their minds were so clear that they have not mistaken the phylactery of the head for that of the arm. They have full well considered the meaning of the phylacteries, and have not diverted their minds from them even one moment, so that their minds and thoughts were devoted to God's wishes.

That was in their favor to win the victory on their side.

To us the declaration of our sages, of blessed memory! concerning this commandment conveys a great lesson, and that is, to keep the commandment concerning phylacteries dear and sacred. When we have the phylacteries upon us, we must not forget the sacredness of the commandment. Then will the commandment protect us at all times, even as it happened to our forefathers in the wilderness.

In view of this declaration of our sages, my heart is filled with joy on this day of my Bar Mitzvah, because I have put on the phylacteries alike with all members of

אַלע מיטגלידער פון אונדזער פאָלק, און איך שטאָלציר מיט דעם נאָמען איד, וואָס איך קריג היינט.

איך פארהאָף אָפּצוהיטן די מצוה פון תפלין און אַלע אַנדערע מצות, איך זאָל קענען גערעכנט ווערן צווישן די וויכטיקע מענטשן פון אונדזער פאָלק.

איך גיב אָפּ מיין ברכה מיינע עלטערן, פאר זייער גוטס, וואָס זיי האָבן מיט מיר געטאָן די גאנצע דרייצן יאָר, און פאר די גוטס, וואָס זיי וועלן ווייטער ממשיך זיין צו טאָן.

איך דאַנק אויך אלע ווערטע געסט, וועלכע זיינען געקומען נעמען אן אנטייל אין מיין שמחה. — איך ווינטש אַלעמען, אז מיר זאָלן אלע זען דעם גליק פון אונדזער פאָלק, מיר זאָלן קומען אין אונדזער לאנד בקרוב. אמן.

---

our people. In addition thereto I feel the pride of the name Jew which I receive to-day.

I hope to be able to observe the commandments concerning phylacteries as well as all other commandments, so that I should be counted in among the important people of our nationality.

And now I desire to bestow my blessing upon my parents, for all the good that they have rewarded me during the last thirteen years, and for the good which I anticipate they will continue to reward me.

I also desire to express my thanks to all worthy guests who came to share in my joy. I wish that we all may live to see the good fortune of our nation, and that we all should return in the near future to our Holy Land, Amen.

פערצנטע דרשה.

ווערטע פארזאמלטע!

איר האָט אונדז באערט און געקומען נעמען אן אנטייל אין אונדזער שמחה, מיין שמחת בר מצוה. איך דאנק אייך הערצלאך פאר די פריינטשאפט. זאָל גאָט געבן, דאָס מיר זאָלן אייך קענען אָפּדאנקען מיט אונדזער אנוועזנהייט אויף אייערע שמחות.

איך ווענד זיך יעצט צו אייך, מיינע ליבע עלטערן, איר האָט מיך אויפגעצויגן צו דיזן הויכבאדייטענדן טאָג. דורך אייער מי, דורך אייערע זאָרגן פאר מיר, בין איך אזוי ווייט געקומען. מיט די הילפע פון מיינע גוטע לערער, וועלכע איר האָט מיר אימער פארשאפט, פארשטיי איך צו שעצן דעם נאָמען ישראל, וועלכן עס טראָגט אונדזער פאָלק אין אלגעמיין, און יעדער איינציקער איד באזונדער.

דאָס איינציקע, וואס איך ווינטש מיר יעצט איז, דאָס דער אלמעכטיקער זאָל מיר געבן די מעגלאכקייט אייער וואונטש אימער אויסצופירן און שטענדיק בלייבן טריי דעם נאָמען ישראל, דעם פאָלק ישראל און דער תורת ישראל.

היינט איז מיין בר מצוה. דאָס הייסט איך ווער איינער וועלכער מוז טאָן מצות. איך בין שוין מער נישט קיין קינד נאָר א דערוואקסענער. פון היינט אָן בין איך אליין פאראנטווארטלאך פאר אלעם וואס איך טו. פון היינט אָן ווער איך באטראכט אלס א פאָלשטענדיגער איד. איך גיב אייך מיין עהרען וואָרט, מיין ערשטן פאַרשפרעכן זייט מיין לעבן, נישט אויפצוגעבן מיין אויפגאבע אלס אידיש קינד און זון צום פאָלק

SPEECH XIV

Worthy Assembly: You have honored us in coming to share our joy, the joy of my Bar Mitzvah. I thank you heartily for the friendship. May God grant that we be able to reciprocate thanks to you by our' presence when you will have festivities.

I now turn to you, my dear parents! You have reared me up till this highly-significant day. Through your efforts, through your constant care over me, I have been able to reach this far. With the help of the good teachers, whom you have always engaged for me, I am now able to value the name Israel, which is the general name of our people, and the particular name of every individual Jew.

My only wish now is that Almighty may give me the possibility ever to carry out your wish, ever to remain faithful to the name Israel, to the people of Israel, and to the Torah of Israel.

To-day is my Bar Mitzvah. That means I become one who is obliged to fulfill the commandments. I am no longer a child, but an adult. From this day onward I alone carry the responsibility for everything I do. From this day onward I am considered a full-fledged Jew. I give you my word of honor—the first promise in my life—never to abandon my mission as a child of the Jewish

ישראל, צו פאָלגן אלץ, וואס עס פאָדערט זיך פון א אידן, צו ליבן מיין פאָלק און צו פאָלגן זיינע געבאָטן, צו דאנקען אימער גאָט, וואס איך בין באשאפן געוואָרן אַ איד, און אייך, ליבע עלטערן, וואָס איר האָט מיך צו דעם צושטאַנד געבראכט.

אין דעם טאָג, וואָס איך טרעט אריין אין דער אידישער אַרמיי, בין איך געוואָרן אויך איינער פון די טרעגער פון דעם אידישן פאָלק. איך וועל מיט ערע און שטאָלץ שטענדיק פאַר-היילינגן אונדזערע אמת׳ע פרינציפּן, אָפּהיטן אַלץ וואָס עס איז אונדז פארזאָגט און באַאָבאכטן — וואָס עס איז אונדז פאַר-געשריבן.

דאָס אַלעס נעם איך היינטיקן טאָג אויף מיר אָן, צוגלייך מיט אלע מיינע גלויבנס-ברידער און גאָט זאָל מיר דערצו העלפן. אמן.

---

people and as a son to the people of Israel, ever to obey everything which a Jew is called upon to perform, to love my people and to carry out his charges, to give thanks unto God because I was created a Jew, and to give thanks to you my dear parents who have brought me to this station in life.

On this day when I enter the ranks of the Jewish army, I am happy to be one of the standard-bearers of the Jewish people. I will continue to enshrine, in honor and in glory, our true' principles, to observe everything which we must do, and everything which we must not do, even as it is ordained in Holy Writ.

All of this I assume this day, alike with all my brethren, and may God help me therein, Amen.

פופצנטע דרשה.

מיינע ליבע עלטערן און געערטע געסט!

שוין אייניקע טעג ווי איך זע מיינע עלטערן און אייניקע פון אונדזערע פריינט זיינען באַשעפטיקט אין גרייטן זיך צו אַ שמחה. ווען איך האָב געפרעגט: וואָס איז פאר אַ פּאַרברייטונג ביי אונדז? האָט מען מיר געענטפערט: — דעם טאָג ווערט מיר דערפילט דרייצן יאָר און איך ווער בר מצוה.
און דעם טאָג האָב איך ריכטיק דערוואַרט.

אין דער פרי בין איך מיט מיינע עלטערן געגאַנגען אין שול דאווענען. דאָרט האָבן אלע אויף מיר געקוקט, ווי אויף דעם העלד פון טאָג, מען האָט מיך אויפגערופן צו דער תורה. איך האָב אליין געלייענט די פרשה און אין נביא די הפטרה. גוטע־פריינט האָבן מיך געבענטשט און אין מיין נאָמען געשיינקט אויף װעלטלאכע זאכן.

ביי אַזאַ גרויסע שמחה דערלויבט מיר, געערטע פאַרזאמלטע, צו זאָגן אַ פּאָר ווערטער וועגן דעם טאָג, וואָס איך ווער אין. אים גערופן בר מצוה, ווען מיר איז דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר.

היינט גיי איך אריבער דעם גרענעץ פון מיין יוגנט, אין וועלכן איך האָב געלעבט די קינדישע יאָרן פריי און לוסטיק, צוזאמען מיט מיינע יונגע חברים. איך האָב, ביז דעם טאָג, נישט באדארפט אָפּגעבן קיין רעכענונג פון אלע מיינע מעשים. איך האָט ביי מיר קיין מענטש ניט געפרעגט, וואָרום טו איך אַזוי? ווייל ביז היינטיקן טאָג איז פאר מיר געווען דערלויבט אַלץ צו טאָן. איך בין געווען פריי מיט מיין ווילן. ביז דעם טאָג

SPEECH XV

My dear parents and worthy guests: Since the last few days I have observed my parents and some of our friends being busy preparing themselves for a festival. When I asked: "What is this preparation for?" I received the reply: "The preparations are against the day when I will have rounded out thirteen years and will be Bar Mitzvah."

And now I have reached that much-expected day!

In the morning I have attended synagogue in company with my parents. Everybody there looked upon me as the hero of the day. I was called up to the Torah. I read a chapter from the Torah, and from a book of the Prophets, I read the portion of the Prophets. Good friends bestowed blessings upon me, and in my name they have distributed alms for worthy causes.

On such a great occasion of joy, permit me, worthy assembly, to say few words concerning the significance of the day on which I am called Bar Mitzvah, when I have rounded out thirteen years of my life. To-day I cross the border of my childhood, during the time of which I lived my childish years, carefree and mirthful, together with my playfellows. Up until this day I had no need to render an accounting of all my deeds. Neither did any man ask me why are you doing this or that. Because up till this day everything was permissible to me. I was free to exercise my will. Until the day of his Bar

(פון בר מצוה) ווערט דער מענטש גערעכנט נאָך גאָר נישט מיט דעם פולן פאַרשטאַנד. ער איז פאַררעכנט, ווי נישט אנט־וויקלט מיט זיינע געדאנקן, ווייל ביי א מענטשן לעבט דער יצר הרע פון געבאָרן אָן און צוליב דעם קלערט נישט דאס קינד צו גיין אין דעם גלייכן וועג, וועלכער פירט צו די געט־לאכע געפילן.

אָבער ווען ס׳קומט שוין דער טאָג, ווען ס׳ווערט דער־פילט דרייצן יאָר און דאָס קינד ווערט שוין גערופן בר מצוה, ווערט אין אים אריינגעגעבן דער י צ ר ט ו ב. ס׳ווערט איין אים דערוועקט גוטע געדאנקן מיט הויכע געפילן, וועלכע בילדן אים צו זיין אָן אויסגעצייכנטער איד צו גאָט און צו לייט. צו ארויפנעמען אויף זיך דעם לאַסט פון תורה ומצות.

מיט די ריינע געפילן, מיט וועלכע ס׳ווערט באשאַנקען דאָס קינד אין דעם טאָג פון זיין בר מצוה, טרעט ער אויס פאר זיך אַ גלייכן און אַ רעכטן וועג, פון תורה ואמונה, אין וועל־כע ער קען גיין זיין גאנצן לעבן אָן אַן אָפּהאלט. ער מוז וויסן, אַז פון דעם טאָג אָן און ווייטער, דאַרף ער שוין אינגאנצן פאַר־געסן פון זיינע קינדישע יאָרן. ער דאַרף אַוועקוואַרפן אלע אומ־פּאַסנדע אויפפירונגען, ער דאַרף אריינטרעטן אין גאָר א נייע וועלט, אוועקשטעלן די טאַטן און מעשים אויף די גרענעצן פון צדק, יושר, חכמה, יראת, א. אַז. וו.

דאָס אלעס דערקלערן אונדז אונדזערע חכמי המדרש אין קורצע פראזן: טוב ילד מסכן, זה יצר טוב. עס איז בעסער פאר דעם מענטשן האָבן דעם ילד מסכן, דעם אָרימן קינד, דעם יצר טוב. פאַרוואס רופט מען אים קינד? — ווייל ער קומט צום מענטשן נאָך אין דעם דרייצנטן יאָר פון בר מצוה, און פאר וואָס רופט מען אים דער אָרימער? — ווייל נישט אלע פאָלגן

Mitzvah, a child is not considered of a ripe mind, but, on the other hand, is reckoned as one yet undeveloped in his thoughts. And, because evil lodges in man's heart from his birth, the child does not consider following the straight path which leads to Godly thoughts.

But on the arrival of the day, when the child rounds out his thirteenth year and is called Bar Mitzvah, good penetrates his heart. In him are then awakened good thoughts and exalted feelings, which educate him to be a faithful Jew to God and mankind, to assume the burden of the Torah and its commandments.

With the pure thoughts that the child is endowed on the day of his Bar Mitzvah, he paves for himself a straight and righteous path, consisting of the Torah and religion which he may follow all of his life without interruption. He must know that from that day onward he is to abandon his childish years, forsake all unbecoming conduct, and enter in an entire new world, there to set up actions and deeds upon the boundary of righteousness, justice, wisdom, fear of God, and respect for mankind.

These thoughts are conveyed to us by the sages of the Midrash in commenting upon the verse: "Better is a poor and wise child, than an old and foolish king." They declared: the "poor and wise child" is the good that comes into man's heart, and the "old and foolish king" refers to the evil which enters man's heart. He is called "young" because the good penetrates man's heart when he is still young, on the day of his Bar Mitzvah. He is called "poor" because not all follow the

אים, וואס ער הייסט. און ווארום רופט מען אים חכם? — ווייל ער בילדעט דעם מענטשן, ווייזט אים ווי צו גיין אין דעם גלייכן וועג פון תורה ואמונה.

פירט אוים דער מדרש: ממלך זקן וכסיל (בעסער פאר דעם אַלטן, פאַרנאַרטן קעניג) זה יצר הרע.

וואָס רופט ער זיך מלך? — ווייל אלע פאָלגן אים וואָס ער הייסט. ווארום רופט מען אים זקן? — ווייל ער ווערט אריינגעגעבן אין מענטשן פון געבאָרן אָן. ווארום רופט מען אים כסיל? — ווייל ער פארפירט דעם מענטשן אין דעם שלעכטן וועג, און ער זעט נישט ווי אָפּצוהיטן זיך ציים לעבן.

די דערקלערונג פון דעם געדאַנק געפינען מיר אין תלמוד (סנהדרין צ"א). דער קעניג אנטנינוס פון די רוימישע קיסרים, אַ גוטער פריינט פון רבינו הקדוש (שפּעטער האָט ער זיך מגייר געווען) האָט געפרעגט ביי רבי: פון ווען אָן ווערט אריינגע־געבן אין דעם מענטשן דער יצר הרע? — האָט ער אים גע־ענטפערט, — פון דער צייט וואס דער מענטש ווערט באַ־שאַפן. האָט דער קעניג געפרעגט: — לויט דיין ערקלערונג קען דאָך נאָך דאס קינד מיט דער קראפט פון יצר הרע א שטויס געבן דער מוטער און ארויסגיין פון איר? — אַלזאָ נאָך מיין מיינונג — האָט דער קעניג געזאָגט — ווערט דער יצר הרע אריינגעגעבן אין מענטשן פון דעם טאָג וואס ער ווערט געבאָרן. — האָט רבי מודה געווען צו דער דערקלערונג פון אנטנינוס און האָט נאָך א ראיה געבראכט פון דעם פסוק לפתח חטאת רובץ: פון דער ערעפענונג פאר דעם מענטשן דער וועלט — איז גלייך חטאת רובץ, באלאַגערט דער יצר הרע דעם מענטשן.

אַלזאָ, ליבע עלטערן און געערטע געסט! איך בין זייער צופרידן פון היינטיקן טאָג — אין וועלכן איך רוף זיך אָן בר־

good. He is called "wise" because he shows man how to follow the straight path of the Torah and religion.

On the other hand, the evil is called "king," because everybody follows him; he is called "old," because he enters man's heart at his birth, thus being older than the good which enters man's heart at the age of thirteen; he is called "foolish," because he misleads men and points out to him the evil path, wherein he is unable to see how to watch his life.

This interpretation we also find in the Talmud (Sanhedrin 91), saying: "King Anthony, one of the Roman Emperors, a good friend of our Holy Master, Rabbi Judah Hanashi, who, in later years, become a proselyte, asked of our Holy Master: Whenceonward does evil appear in man? From the moment of man's creation, answered our Holy Master. The King then again asked; if it be so, the mother might be in danger as a result of the evil within the child. To my mind, said the Emperor, Evil penetrates man's heart at his birth." To this sentiment our Holy Master confessed, and even supported it by quoting authority from the Torah wherein it is said: "Sin lieth at the door," which means, that evil overtakes man the moment he enters this world.

Now, dear parents and worthy guests! I am very much pleased with this day in which I am called Bar

מצוה, און עס ווערט מיר צוגעטיילט דער יצר טוב, וואָס רופט זיך חכם. ער וועט געווים מיך לערנען דעם גלייכן וועג, אין וועלכן איך זאָל גיין דעם גאַנצן לעבן, ווערן איינער פון די אויסגעצייכנטע מיטגלידער פון פאָלק ישראל.

איך באדאנק אלעמען, וואס איר האָט באערט מיך מיט'ן קומען נעמען אַ חלק אין מיין שמחה.

איך ווינטש אייך אלעמען איר זאָלט זיך פרייען אויף די שמחות פון אייערע קינדער.

Mitzvah, when good enters into my heart, the good which is referred to as a "poor and wise child." From it I will certainly learn to recognize the right path which I will follow my whole life and become one of the distinguished members of the people of Israel.

I thank you all for honoring me by your presence and sharing in my joy.

I wish you all to rejoice at the festivities of your own children. Amen.

זעכצנטע דרשה.

ליבע עלטערן און האָכגעשעצטע געמיינדע!

ס'איז שוין אן אלטער, הייליקער מנהג ביי אידן, אז ווען אַן אינגל ווערט דרייצן יאָר אלט ווערט ער בר מצוה. דאָס הייסט, ער ווערט ערקלערט אלס מאַן, ער ווערט ערקלערט אלס זעלבסטשטענדיק און מאָראַליש פאראנטוואָרטלאך נישט נאָר פאר יעדער זאך, וואָס ער טוט, זאָנדערן אויך וואָס ער זאָגט אַרויס.

בר מצוה הייסט — דער זון פון אידישע געבאָטן, דער זון פון אידישע געזעצן, א פאָלשטענדיקער מאַן, וועלכער נעמט אויף זיך די פליכט אויסצופאָלגן אלע געבאָטן, אלע באַפעלן פון אונ־דזער הייליקע לערע פון אונדזער הייליקער תורה.

בר מצוה הייסט אלזאָ נישט מער טאָן, זאָגן אוןריידן ווי אן אומוויסנדעס קינד, זאָנדערן ווי א מאַן, וועלכער ווייס און קען זיינע פליכטן צו זיך אליין, צו זיינע עלטערן, צו זיינע פאר־וואנדעטע און גוטע פריינט און צו אַלע אַנדערע מענטשן, צו אַלע בירגער פון לאנד.

איינער פון די הייליקסטע געבאָטן פון אונדזער תורה איז: כבד את אביך ואת אמך, האלט ערלאך דיין פאטער און דיין מוטער. זיי האָבן געזאָרגט פאר דיר ווען דו ביסט געווען קליין, שוואַך, אומבאהאָלפן; זיי האָבן געוואכט איבער דיר און נישט דערשלאָפן קיין נעכט ווען דו ביסט געווען קראנק. זיי האָבן דיך פארזאָרגט מיט אלעם גוטעס; זיי האָבן דיך דערצויגן, זיי האָבן דיר געלערנט צו זיין א מענטש און זיי האָבן געמאכט פון דיר א מענטשן. דאָס לערנט אונדז אונדזער תורה און אלע פעל־קער פון דער וועלט האָבן עס אָנגענומען.

SPEECH XVI

Dear Parents and Distinguished Congregation: It is an old custom among the Jewish people that when a boy reaches his thirteenth birthday he is called Bar Mitzvah. That means that he is then declared to be a self-relying and morally responsible man, not alone for his actions but even for his utterances.

Bar Mitzvah means, a son of Jewish commandments, a full grown man who assumes the responsibility to carry out all charges and all commandments of our sacred teachings, of our Holy Torah.

Consequently, Bar Mitzvah means, no longer to do, or speak, as an ignorant child but as a man who knows and recognizes his duties to himself, to his parents, to his relatives and friends, to his own people and to all the citizens of the land.

One of the most sacred commandments in our Torah is: "Honor thy father and thy mother." They worried on your account when you were little, weak, helpless; they have watched over you and spent sleepless nights when you were sick. They have supplied you with everything that is good; they have reared you, they have educated you to be a man, and they have made a man of you. Such is the teaching of our Torah which was accepted by all nations.

איך פיל דעריבער, אלס מיין ערשטע, מיין הייליקסטע פליכט, יעצט אין דער געגענוואַרט פון אלע אנוועזנדע, פאַר־וואנדעטע, גוטע פריינט און גוטע באקאנטע פון מיינע עלטערן, מקים צו זיין דאס הייליקע געבאָט פון אונדזער תורה און אויס־שפּרעכן מיין איניגסטן, הערצלאכסטן דאנק מיינע ליבע עלטערן, מיין גוטן פאָטער און מיין ליבנדע מוטער, פאַר אלעם גוטעס, וואָס זיי האָבן געטאָן פאַר מיר ביז היינט, פאַר זייער געטרייער ליבע, פאַר זייער איבערגעבנהייט, פאַר זייער זאָרג פאַר מיר און פאַר אלעס, וואס זיי האָבן געליטן צוליב מיר.

יעצט, מיינע גוטע און ליבע עלטערן, פאַרמאָג איך נאָר ווערטער אייך צו דאנקען. איך האָף אָבער אַז שפּעטער וועל איך אויך זיין אימשטאַנד אייך צו געבן בעסערע באווייזע פון מיין דאנקבארקייט.

איך ווייס גאנץ גוט, אז איך בין נאָך צו יונג אום צו זיין פאָלקאָם זעלבסטשטענדיק. איך בעט אייך דארום, ליבע עלטערן, פארלאָזט מיך נישט. פירט מיך נאָך ווייטער, לערנט מיך, ווייזט מיר דעם ריכטיקן וועג אין לעבן.

איך ווייס, איך האָב אייך פיל מאָל באטריבט, געקריינקט דערמיט, וואס איך האָב אייך נישט געפאָלגט. איר האָט מיר מוחל געווען, ווייל איך בין נאָך געווען אַ קינד.

איך בין נאָך נישט געווען בר מצוה, דער זון פון געבאָט און געזעץ. איך האָב ניט פארשטאַנען, וואָס עס הייסט רעכט און וואָס — אומרעכט. יעצט, אז איך בין בר מצוה ווייס איך שוין וויפיל איך בין אייך שולדיק, און ווי איך דאַרף אייך פאָלגן און אויסהערן.

ווערטע און הויכגעשעצטע אנוועזנדע ! איך בעט אייך, נעמט

The first and most sacred duty I now feel, standing as I do in the presence of everybody here, relatives, friends, and acquaintances of my parents is, to fulfill that sacred commandment of our Torah and express my innermost and heartfelt thanks to my dear parents, my good father and my dear mother, for all the good they have bestowed upon me till this day, for their faithful love, for their devotion, for their care over me and for everything which they did for my sake.

At the present time, my dear parents, I possess only words wherewith to thank you, but I hope that at a later time I shall be able to give you better evidence of my gratitude.

I know too well that I am as yet too tender to be completely independent. I, therefore, pray to you my dear parents, do not abandon me, lead me on still further, educate me, show me the right path of life.

I know that I have very often deceived you, and caused you much worry therewith, because I did not mind you. You forgave me, because I still was a child.

I then was not yet Bar Mitzvah, a son of commandments and law. I then could not distinguish between right and wrong. Now, since I am Bar Mitzvah I realize how much I am indebted to you, and how much I ought to mind and obey you.

Worthy and exalted assembly! I pray to you, re-

מיך אויף, באטראכט מיך אלס אייער קינד. זייט מיינע פירער, מיינע וועג-ווייזער, מיינע לערער, די הויפט זאך אבער, זייט מיינע פריינט, זייט מיינע גוטע מלאכים אויף דעם שווערן וועג פון לעבן.

איך דאנק אייך פאר אייער אנוועזנהייט און איך בעט צו גאָט פון אונדזערע אור-עלטערן, אברהם, יצחק ויעקב, אז מיר אלע זאָלן זיך נאָך פיל, פיל מאָל צוזאמענקומען אויף פריינטלאכע אונטערהאלטונגען אין פרייד, גליק און פארגעניגן. איר, מיינע ליבע עלטערן, זאָלן זיין שטאָלץ מיט מיר און איך מיט אייך. אָמן.

---

ceive me in your midst, consider me as your child; be my leaders, my guides, my teachers, but above all be my friends, be my good Angels in the difficult path of life.

I thank you for your presence and I pray to the God of our forefathers, Abraham, Isaac and Jacob that we shall yet meet in friendly entertainments, where we will have joy, good fortune and pleasure. You, my dear parents, may be proud of me and I proud of you, Amen.

זיבצנטע דרשה.

ווערטע געסט!

איך שטיי היינט פאר אייך מוטיק און שטאָלץ — אין דער פאָרם פון א נייעם מיטגליד פון אונדזער פאָלק ישראל.

היינט ווערט מיר דערפילט דרייצן יאָר און איך ווער גע־רופן בר מצוה. פון היינטיקן טאָג אָן און ווייטער ווער איך גע־רעכנט ווי איינער פון מיין פאָלק, צו היטן אלע מצות פון דער תורה, וואָס מיר אידן האָבן מקבל געווען מיט טויזנטער יאָרן צוריק אויף דעם באַרג סיני.

פון היינטיקן טאָג אָן טראָג איך אויף מיין קאָפּ און אויף מיין האַנט די תפלין, וואָס זיי זיינען דער סימבאָל פון אונדזער פאָלק. די תפלין לערנען אונדז צו פארשטיין קלאָר, אז אַלע אונדזערע געדאנקען פון קאָפּ און פון הארץ (אויף די זעלבע ערטער, וואו די תפלין ליגן) מוזן זיין אונטערדריקט צו גאָט.

די גאנצע צייט, וואָס דער מענטש איז באצירט מיט די תפלין, באדארף ער נישט פארגעסן אָן זיי אפילו א רגע. ער איז פארפליכטעט אָנווענדן אלע געדאנקען נאָר אין די וויכטיקייט פון מצות תפלין. ווען דער מענטש איז פארטיפט אין אזוינע ריינע און דערהאבענע געדאנקען, דאמאָלסט ציט ער ארויף אויף זיך פיל הייליקייט און חכמה אין א הויכע מדרגה. ער פילט זיך נאָר אין אן אויסערגעוויינלאכן אופן.

מיט דעם געדאנק לאָזט זיך דערקלערן דאָס, וואָס דער גרויסער מאן ר׳ זירא האָט געענטפערט ר׳ ירמי׳ן, ווען דער לעצ־טער האָט געזען ר׳ זירא׳ן זייער אין א געהויבענע שטימונג, מער ווי געוויינלאך, פרעגט אים ר׳ ירמי׳ — וואָס ביסטו פריילאך? האָט אים ר׳ זירא געענטפערט: — איך טראָג אויף זיך די תפלין.

SPEECH XVII

Worthy guests: I stand before you to-day, brave and proud in the shape of a new member of our people of Israel.

To-day I have rounded out thirteen years, and I am called Bar Mitzvah. From this day onward I am considered as one of my people, obliged to observe all of the commandments of the Torah which we Jews have received thousands of years ago upon Mount Sinai.

From this day onward I put on phylacteries on my arm and upon my head, which are symbolic to our nation. The phylacteries teach us to understand clearly that all of our thoughts, of the head and heart, must be subject to the will of God.

During the time that a man is adorned with the phylacteries he is forbidden to divert his attention from them even a moment. He is obliged to concentrate all of his thoughts on the importance of the commandment concerning phylacteries. When a man is deeply absorbed in such pure and exalted thoughts he draws to himself much of holiness and wisdom of a high order. Besides he is then filled with sacredness in an extraordinary manner.

In harmony with this thought we can understand the question and answer of two great sages in Israel. "Once upon a time Rabbi Jeremiah saw that Rabbi Zira was in a very happy mood. 'Why are you so happy?' asked Rabbi Jeremiah. 'I have upon myself the phylacteries,'

גיט אונז דער רמב"ם ז"ל צו פארשטיין דעם מאמר : „אז ווען די תפלין זיינען אויף דעם מענטשן (אויף זיין קאָפּ, אויף דער האנט) איז ער ביי זיך זייער שפּל און גאָטס-פארכטיק, און איז אָפּגע־צויגן פון נארישע געדאַנקען.

פון דעם אלעס, זעען מיר גוט ארוים ווי וויכטיק און הייליק די מצוה פון תפלין איז פאררעכנט ביי אונדז אידן פון שטענדיק אָן און ווי טייער און געשעצט מיר דארפן די מצוה האלטן.

איך אויך בין זייער צופרידן היינטיקן טאָג, וואָס איך האָב אויך אָנגעטאָן די תפלין, וואס מיט זיי וועל איך קענען לייטערן מיינע געדאנקן און נישט איבערגעגעבן ווערן צו נאַ־רישקייט. מיט דער מצוה פון תפלין ווער איך גלייך מיט אלע מיטגלידער פון יידישן פאָלק, וועלכע זיינען באצייכנט מיט תורה ואמונה.

אויך וועט די מצוה פון תפלין מיך באשיצן, איך זאל זיך דערוויטערן פון אזוינע מענטשן, פאר וועמען אלע הייליקייטן פון אונדזער פאָלק זיינען איבעריק און זיי רעכענען זיך נישט מיט זיי. די דאָזיקע פרייגעזאָנענע מענטשן טרעטן אינגאנצן ארוים פון אידישן לאגער און זיינען דערוויטערט פון פאָלק.

אזעלכע מענטשן מאכן זייער נידעריק די ערע פון דאס אידישע פאָלק קעגן אנדערע נאציאָנען.

מיר, די גאָטספארטיקע אידן אָפּערן זיך פאר אונדזער תורה און אמונה ביז דעם לעצטן טראָפּן פון אונדזער בלוט. שוין טויזנ־טער יאָרן, אז מיר לײדן פיל צרות און גזירות פאר אונדזערע הייליקייטן. מיר האָבן נישט געביטן אונדזער גלויבן און ביי־געשטאַנען אין די שווערסטע צייטן, ווען מען האָט פאר אונדז געגרייט אלע מינים אינקוויזיציעס, ווען אונדזערע שונאים האָבן

answered Rabbi Zira." Maimonides in interpreting this incident says: "When a man has phylacteries on his arm and upon his head, he is overcome by humility, as a result of which he becomes God-fearing and separated from foolish thoughts."

From all of this we clearly see how important and sacred the commandments of phylacteries are considered among us Jews from time immemorial, and how dear and valuable we ought to keep these commandments.

I, too, am very satisfied that I have put on the phylacteries, through which I will be able to purify my thoughts and not be in the clutches of foolishness. With the commandments concerning phylacteries, I become the equal of all members of the Jewish people who are betokened with Torah and religion.

The commandments concerning phylacteries will also be a protection to me, to distance myself from such people to whom all sacred objects of their people are considered unnecessary and do not take them into account. Those kind of free-thinking people step out altogether from the Jewish camp and remain far away from the people.

Such people lower the dignity of the Jewish nation in the presence of all other nations.

We, God-fearing Jews, sacrifice ourselves for our Torah and religion even till the last drop of our blood. Since thousands of years we are suffering persecutions and evil decrees because we adhere to the things holy to us. We have not changed our religion, and have withstood the severest times; when all kinds of inquisitions were invented to torture us, when our enemies tore the flesh

געריסן די פלייש פון אונדזער קערפער מיט אייזערנע קאמען לעבעדיקערהייט. ווען מען האָט פון אונדז אָדערן געריסן מיר זאָלן אומבייטן אונדזער אמונה אויף א צווייטער. מיר זיינען ביי־געשטאַנען אלע נסיונות און פארבליבן שטארק און פעסט מיט אונדזער תורה ואמונה ביז היינטיקן טאָג. ס'האָבן אויף אונדז געפלייצט שטראמען פון רוישנדע ימים — און מיר זיינען נישט פארטרונקען געוואָרן. די בעסטע און שטארקסטע געווער פון אונדזערע פיינט האָבן נישט געקענט צעשמעטערן אונדזער „עוויגן פאָלק". אלע עצות, תחבולות און מיטלען, וואָס אונ־דזערע פיינט האָבן אויסגעטראכט אום אונדז אומצובריינגען פון דער וועלט — האָבן נישט געהאָלפן. מיר אידן זיינען ארויס מיט דעם גרעסטן נצחון און גלאנץ. מיר האלטן זיך פעסט ביז היינ־טיקן טאָג, נאָר ווייל מיר האָבן נישט אַרויסגעלאָזן פון אונ־דזער האנט די הויכע הערליכע פאָן פון תורה ואמונה.

דאָס קען קיינער פון אלע נאַציאָנען נישט אָפלייקענען. אלע וויסן, אז די גאנצע קראפט אונדזערע איז די תורה. דאָס איז דער סוד וואָס מיר עקזיסטירן אין די טויזנטער יאָרן פון פינס־טערן גלות און מיט דעם וואנדערן מיר ארום אין אלע ווינקלען פון דער ערד.

יעצט, מיינע ליבע עלטערן, איך דריק אוים מיין הערצלאכע ברכה צו אייך פאר אלע טובות, וואָס איר האָט מיט מיר געטאָן פון מיין געבורטס־טאָג ביז היינטיקן טאָג.

ווער איז אימשטאַנד אויסצורעכענען? — איר האָט מיך געלערנט ביז היינט דעם גלייכן וועג פון תורה ואמונה, און איך בין זיכער, אז דאָס וועט אויף מיר ווירקן שטענדיק.

אויך, מיינע געערטע לערער, אלע וועלכע זיינען דאָ אנ־וועזנד, איך דאנק אייך פאר די גוטע לערע, וואס איר האָט מיר

of our bodies with iron spikes while alive, when the veins were torn from our bodies, in order to force us to abandon our religion and embrace another, we remained steadfast. We have withstood all temptations and remained strong and firm by our Torah and religion, even this day. Streams of stormy oceans flooded us, but we were not drowned; the best and the strongest arms of our enemies could not shatter our eternal people. All advices, devices, and means which our enemies have invented in order to wipe us off from the face of the earth were of no avail to them. We Jews came out of all these with the greatest victory and triumph. We remained steadfast till this day, solely and only because we did not yield from our hand the exalted and glorified banner of our Torah and religion.

This, none of all the nations can deny. All know that our entire power is vested in the Torah. This is the secret of our existence throughout the thousands of years of the dark exile, and therewith we are enabled to wander throughout the four corners of the earth.

And now, my dear parents! I express to you my heartfelt blessing for all the good that you have bestowed upon me, from the day of my birth till this day.

But who can figure out in detail all the good you bestowed upon me? You have taught me till this day the right path of our Torah and of our religion, and I am sure that that will influence me throughout my lifetime.

You, my worthy teachers, all of you who are here, I thank you for the good teachings which you have in-

באוויזן, מיט דער זעלבער קראפט גייט ווייטער און ווירקט אויף אלע מיינע יונגע חברים, זיי זאָלן אויך טראָגן אויף זיך דעם סימ־באָל פון אלע אונדזערע הייליקייטן, זיי זאָלן נישט ארויסטרעטן פון אידישן לאגער און זאָלן נישט זיין פרעמד צום אידנטום, ס׳זאָלן געמערט ווערן יונגע צווייגן און פלאנצונגען אין אידישן גאָרטן, וועלכע זאָלן זיין באוואקסן מיט גוטע פרוכט, מיט פעסטע און שטארקעווארצלען פון תורה ואמונה. ס׳זאָל זיין ווי דער נביא זאָגט: ועמך כלם צדיקים — נצר מטעי מעשי ידי להתפאר ד. ה. דאָס אידישע פאָלק וועט זיין באַצירט מיט גאָטספּארכטיקע איינגעפלאנצטע גוטע צווייגן, וואס מיט זיי וועט מען קענען זיך באריִמען.

culcated into me. With the same power continue to influence all my young playfellows, that they, too, should carry upon themselves the symbol of our holy objects, that they should not step out of the Jewish camp and become strangers to Judaism. Let the young plants and branches in the Jewish garden be multiplied; let them grow and bear good fruit, and let the roots be derived from our Torah and religion. May it be even as the prophets said: "Thy people also shall be all-righteous, they shall inherit the land forever; the branch of My planting the work of My hands wherein I glory." Amen.

אכצנטע דרשה.

(ווען ס׳קומט אוים חנוכה).

געערטע געסט!

צו מיין גרויסער פרייד זע איך היינט אייך אלעמען צוזאַ־מענגעקומענע נעמען אן אנטייל אין מיין שמחה פון בר מצוה, ווען ס׳איז מיר דערפילט געוואָרן דרייצן יאָר.

אויסער דעם וואָס דער טאָג איז פאר מיר אליין אַ גרויסער „פייער־טאָג" און אלע מיטגלידער פון מיין משפחה פרייען זיך מיט אים, איז נאָך מער דער טאָג וויכטיק און טייער פאר אונדז אלעמען, וואָס עס פאלט אוים אין חנוכה טעג, וועלכע זיינען ביים אידישן פאָלק זייער געשעצט און זיינען באצייכנט אלס פריילאכע טעג נאָך פון פריערדיקע דורות, שוין טויזנטער יאָרן.

אַלזאָ, ליבע געסט, איך נעם פון אייך דערלויבניש אויף אײ־ניקע מינוטן צו געבן אן ערקלערונג וועגן מיין שמחה פון בר־מצוה און אויך וועגן די וויכטיקייט פון די חנוכה־טעג, וואס אונדזער גאנץ פאָלק פרייט זיך מיט זיי.

אום נאָך מער צו פארשטיין געוואָר, וועל איך פאר אייך ברענגען א ציטאַטע פון אונדזערע חז״ל אין תלמוד, וואָס גיט אונדז א קורצע דערציילונג וועגן חנוכה.

„25 טעג אין חדש כסליו הויבן זיך אָן די אכט טעג חנוכה. אין די אכט טעג איז פארבאָטן צו קלאָגן און צו פאסטן. ווען די יונים (גריכן) זיינען אריין אין היכל (בית המקדש) האָבן זיי אומריין געמאכט אלע בוימלען, וואס זיינען דאָרט צוגעגרייט געווען אויף אָנצינדן די מנורה. אבער אז די בני חשמונאים (מתתיהו כהן גדול און זיינע זין) האָבן אָפגעהאַלטן אַ גרויסן נצחון אין דעם קאמף מיט די גריכן און זיינען אריין אין בית

SPEECH XVIII

(In case it comes on Chanukah)

Worthy guests: To my great joy I see all of you assembled to-day to participate in the festival of my Bar Mitzvah, when I have rounded out thirteen years. Besides being a great holiday for myself and the members of my family, this day is still more important to all of us when it occurs on one of the days of Chanukah, a feast very much revered by the Jewish people and betokened since thousands of years as days of great joy. I, therefore, pray for your indulgence for a few moments, in order to give you, worthy guests, an interpretation of the festival of my Bar Mitzvah as well as of the importance of the Chanukuh-days when our people rejoices so much.

And, in order to give you a definite understanding, I will quote our sages of the Talmud, who give a short history concerning Chanukah, as follows: "On the twenty-fifth day of the month Kislev, the eight days of Chanukah commence. During the eight days it is forbidden to mourn or fast. When the Greeks entered the Temple they have contaminated all ointment which had been prepared for light in the Menorah. But the Hasmoneans, Mattathais and his five sons, scored a great victory in their battle with the Greeks. When they entered the

המקדש נאָכזוכן פאַר ריינע בוימל אויף אָנצינדן די מנורה — האָבן זיי מער נישט געפונען ווי א קליין קריגל מיט בוימל, גע־נוג פאַר דער מנורה קוים אויף איין נאַכט. האָט געטראָפן אַ נס און די ביסל בוימל האָט געברענט אין דער מנורה אכט טעג. פון דאַן אָן האָט מען אָוועקגעשטעלט די אכט טעג חנוכה פאַר אַ יום־טוב פאַר דעם אידישן פאָלק. מ׳זאָגט הלל און מ׳רעכנט עס פאַר א יום טוב ווי אלע איבריקע אידישע ימים טובים.

דאָס איז איבערגעגעבן פון תלמוד (שבת כ״א). די פולע געשיכטע איז אלעמען באוואוסט.

אין דער צייט פון גריכישן קיסר אנטיוכס אפיפאנוס, אַ מערדער און א טיראַן, וועלכער האָט פיל פעלקער אומגעבראכט אָבער באזונדער שלעכט איז ער געווען צום אידישן פאָלק. ווען דער דאָזיקער רשע האָט געהאט דאָס אידישע פאָלק אונטער זיין מאכט, האָט עס זייער געדריקט. אויסער אין עקאָנאָמישן לעבן, האָט ער נאָך מער באוויזן צו דריקן זיי אין דער אמונה. ער האָט אָנגעווענדט אויף די אידן אלע גזירות, וועלכע זאָלן זיי שטערן אין מקיים זיין תורה ומצוה. ער האָט גוט געוואוסט, אַז דער גאַנצער אידישער עקזיסטענץ איז תורה ומצות, און אויב ער וועט זיי דריקן, אַז זיי זאָלן זיי נישט קענען מקיים זיין, דאמאָלט מאכט ער שוואך די גרויסע אידישע קראפט. דערציילן אונדז די חז״ל: ווען די יונים זיינען אריין אין בית המקדש, האָבן זיי אומריין געמאכט אלע בוימלען פון דער מנורה, — דאָס לאָזט זיך ערקלערן אלעגאריש. די פיינט האָבן געוואָלט פארשמוצן אלע הייליקייטן אין סימבאָל פון קלאָרע בוימל פון היכל הקדש. דאָס איז די ליכטיקייט פון תורה ואמונה, וועלכע לייכטן שטענדיק ביי דעם יידישן פאָלק אזוי ווי דער ריינער בוימל (שמן זית זך) וואָס האָט באלויכטן די מנורה אין

Temple they looked for pure ointment with which to light the Menorah, but they found only a small cruse of ointment, hardly sufficient to keep light in the Menorah during one night. But a miracle happened and the little oil burned eight consecutive days. Since then a holiday, lasting eight days, was inaugurated by the jewish people. Prayers of thanksgiving are offered, and it is considered a holiday equal to all other Jewish holidays."

I quoted from the Talmud (Shabbat 21b). The full story of Chanukah is known to everybody.

In the days of Antiochas Epiphanes, a blood-thirsty tyrant, who had destroyed a number of peoples, was particularly bad to the Jewish people. When that wicked monarch had the Jewish people in his power, he oppressed them severely. In addition to making their economic existence difficult, he managed to persecute them in their religious conduct. He made against the Jews all evil decrees in order to prevent them from fulfilling the Torah and its commandments. He well knew that the entire existence of the Jewish people is based upon the Torah and its commandments. He, therefore, thought that by oppressing them so that they would not be able to observe the Torah and its commandments, the Jewish power would disappear, thereby enabling him to destroy them. Therefore, do the sages tell us: "When the Greeks entered the Temple they have contaminated all the ointment which was to give light to the Menorah." This may be interpreted allegorically. The enemy wanted to besmirch all of the holy objects and symbols of which the pure ointment in the Temple was an example. It exemplified the light of the Torah and our religion which constantly enlightens the Jewish people even as the Menorah gave light by means of pure ointment in the holy

בית המקדש; זיי האָבן געוואָלט אראָפּפירן דאָס אידישע פאָלק פון דרך התורה והאמונה אינגאנצן, ווייל זיי האָבן געוואוסט אז דאָס איז דער בעסטער וועג צו פארניכטן דאָס אידישע פאָלק.

דאָס איז אבער די פארפאָלגער און באטריגער נישט גע־לונגען. ס׳איז נאָך פארבליבן אין בית המקדש א קליינער קריגעלע מיט ריינעם בוימל, וואָס איז געווען פארזיגלט מיט׳ן זיגל פון כהן גדול און דער פיינט האָט די בוימל נישט געקענט אומריין מאכן. דאָס לאָזט זיך דערקלערן: אז דאָס לעצטע בי־סעלע בוימל — די תורה ואמונה — וועלכע לייכטן ריין און קלאָר פאר׳ן אידישן פאָלק און עס איז פארזיגלט מיט׳ן זיגל פון כהן גדול — דאָס זיינען די לומדי תורה, וואָס לערנען דאָס פאָלק שטענדיק ווי אָפּצוהיטן אלע מצות און זיינען פעסט און שטארק אין דער אמונה — דאָס האָבן זיי נישט געקענט מטמא זיין. דאָס ביסעלע ריינע בוימל האָט געברענט בדרך נס פיל נעכט קלאָר און זאכט. דער נס איז געטאָן געוואָרן דורך דעם זכות פון די אידישע העלדן מתתיהו כהן גדול מיט זיינע זין, די באַ־רימטע העלדן. מוטיק און שטאָלץ האָבן זיי זיך געאָפּפערט פאר די הייליקייטן פון אונדזער פאָלק. מיט די גרויסע נסים האָבן זיי באזיגט דעם שרעקלאכן פיינט, די יונים, און זיי האָבן נישט דערלאָזן מטמא מאכן דעם ריינעם בוימל. די בוימל האָט דאן מיט א פרישע שטארקע קראפט ווידער געשיינט און געלויכטן פון בית המקדש פאר דאס אידישע פאָלק.

צום אנדיינקען פון גרויסן נס, האָט מען שוין נאָכהער באַ־שטימט די אכט טעג חנוכה אלס ימים טובים און צינדן ליכט־לאך אין אלע אידישע הייזער.

די ליכטלאך ווייזן, מען זאָל נישט פארגעסן די ריינע בוימל — תורה ואמונה — וואָס לייכט ביים אידישן פאָלק, ס׳זאָל נישט אויסגעלאָשן ווערן און נישט פארשמוצט ווערן

Temple. They wanted to lead the Jewish people astray from the path of the Torah and religion, because they knew that that was the easiest way to destroy them

But in that the deceiver and persecutor did not succeed. There was left in the holy Temple a small cruse of pure oil, which was sealed with the seal of the high priest and which the enemy could not contaminate. The last bit of oil, the Torah and religion, which shine pure and clear for the Jewish people, when sealed with the soal of the high priest, as exemplified by the Rabbis who study the Torah and who constantly instruct the people to live up to it, and observe the commandments and be firm and strong in religion so that the enemy could not contaminate it. The little pure ointment miraculously burned bright and slow, eight consecutive days and nights. The miracle came about for the sake of the Jewish hero, Mattathias and his sons whose fame and heroism lives till this day. Brave and proud have they offered themselves as sacrifices for our people. With great miracles they defeated their terrible enemy the Greeks, and have not permitted them to contaminate the pure oil. It was then that the ointment continued to light up anew with fresh powers, the holy Temple for the Jewish people.

In commemoration of the great miracle the eight days was subsequently proclaimed as holidays when candles are lit in all Jewish homes.

The little candles remind us not to forget the pure ointment, the Torah and our religion which shine among the Jewish people, that it shall neither be put out nor

דורך קיין פיינט און צעשטערער.

ווען ס׳קומען די טעג פון חנוכה, דאַרפן מיר נישט פאַרגעסן, אַז די קראַפט פון תורה ואמונה קען נישט שוואַך ווערן ביים אידישן פאָלק.

מיר זיינען שוין טויזנטער יאָר אין גלות, אין פאַרשידענע צייטן האָבן פיל שונאים אונדז געוואָלט אומברענגען — אָבער זיי האָבן נישט געקענט. מיר שטייען שטאָלץ, פעסט און שטאַרק און די ליכטעלאַך לייכטן אונדז מיט זייער קלאָרן ליכט...

מיין שמחה איז דעריבער א דאָפּלטע. ס׳פרייט מיר מיין הארץ, וואָס איך קען זיך רעכענען אין די טעג פאר אַ מיטגליד פון אונדזער פאָלק ישראל. אין די טעג פון ישראל׳ס גרויסקייט ווער איך באַקרוינט מיט דעם נאָמען איד און רוף זיך בר מצוה, ווער מחויב אָפּצוהיטן די תורה ואמונה.

איך פאַרהאָף זיין שטענדיק פעסט און איבערגעגעבן צו אַלע הייליקייטן פון אונדזער פאָלק. איך זאָל קענען גערעכנט ווערן ווי די אידישע העלדן „חשמונאים“, וואָס דינען אונדז פאַר אַ מוסטער שוין טויזנטער יאָרן און זייער נאָמען ווערט קיינ־מאָל נישט פאַרגעסן.

זייער אנדיינקען וועט לעבן אין מיין הארצן און מיך דער־וועקן צו הויכע דערהאבענע טאָטן פאַר דעם וואויל פון אונ־דזער פאָלק.

איך ווינטש אלעמען, מיר זאָלן דערלעבן זען די צוריק אויפבויאונג פון אונדזער לאַנד ירושלים, מיר זאָלן דאָרט צו־ריק צינדן די חנוכה ליכט פון די ריינע בוימל, לערנען די תורה פון די ריינע קוואַלן, זען דעם בית המקדש אין זיין אויפבליאונג במהרה בימנו צוזאמען מיט׳ן כלל ישראל. אמן.

besmirched by an enemy or destroyer.

When the days of Chanukah approach, we must not forget that the power of the Torah and religion cannot wane among the Jewish people.

We are already thousands of years in exile and at different times a multitude of enemies wanted to destroy us, but they did not succeed. We stand proud, firm and strong, and these small candles lighten our path for us with their clear light.

My joy is therefore a double one. My heart rejoices in the knowledge that I can count myself in these days as a member of the people of Israel. In the days of Israel's greatness I was crowned with the name of Jew, and was called Bar Mitzvah, and became obligated to observe the Torah and our religion.

I hope to remain constantly firm and devoted to all the sacred objects of our people, so that I, too, shall be able to be counted in among such heroes as the Hasmoneans, who, to us are an example since thousands of years, and whose names will never be forgotten.

Their memory will live in my heart, and awaken me to exalted action for the welfare of our people.

I wish that we all should live to see the reconstruction of our land and city of Jerusalem, that we shall once more light our Chanukah lights with pure ointment, study our Torah from pure fountains, and see the glory of the Holy Temple once more together with all Israel, Amen.

ניינצנטע דרשה.

טייערע עלטערן און געשעצטע געמיינדע!

לעזנדיק אלע נאכט קריאת שמע בעפאר דעם שלאף, מאכט א שטארקן איינדרוק די ברכה, וואס יעקב אבינו האט גע־בענטשט זיינע אייניקלאך יוספ׳ס קינדער, אפרים ומנשה.

המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים. — דער מלאך וואס האט מיר אויסגעהאלפן פון אלע אומגליקן, דער זעלבער מלאך זאל בענטשן די יונגע קינדער יוספ׳ס אפרים ומנשה.

וואס נענטער איך קום צו דעם טאג, אין וועלכן איך ווער א בר מצוה, א מיטגליד פון אידישן פאלק, הויב איך אן צו פאר־שטיין, דאס דיזער שוץ־מלאך, וועלכער היט אפ יעקב׳ס קינדער פון אלע אומגליקן אין פארלויף פון זייער לעבן — איז עס די אידישע רעליגיע, וועלכע באשיצט דאס פאלק ישראל און האלט אים פעסט קעגן אלע גרויסע שטורמס, וואס ווילן אים דער־טרינקן, פארניכטן. דער טרייער גלויבן אין דעם איין־און־איינ־ציקן גאט, און זיין השגחה איבעראל גיט אונדז מוט און קראפט איבערצוטראגן אונדזערע ליידן העלדיש און זיין שטארק מיט דער האפנונג, אז גאט וועט אונדז נישט דערלאזן אונטערגיין און נאך אונדז באשיינען מיט א גליקלאכע צוקונפט.

דורכגעדרונגען מיט דעם געדאנק שטיי איך יעצט פאר אייך, מיינע טייערע עלטערן און געשעצטע געמיינדע, יעצט אין דעם מאמענט וואס איך ווער בר מצוה אן איש ישראל.

איך פארשפרעך הייליק, אז איך וועל שטענדיק אין אלע צופאלן פון מיין לעבן זוכן דעם שוץ־מלאך אין דער אידישער הייליקער רעליגיאן. אין פריידן און אין ליידן, אימער וועט די

SPEECH XIX

Dear Parents and Worthy Congregation: Reading every night the S'hema before retiring, the blessings which Jacob our forefather bestowed upon his grandchildren, Joseph's sons Ephraim and Manasah, made upon me the greatest impression.

It says: "The Angel who hath redeemed me from all evil, bless the lads!"

As I came nearer the day in which I am Bar-Mitzvah, a member of the Jewish people, I commenced to understand that this protecting angel, who shields Jacob's children against all misfortune in the course of their life is none other than the Jewish religion which protects the people of Israel and holds him firm against all great storms which threaten to drown and destroy him. The faithful belief in the One and Only God and in His omnipresent Providence gives us courage and strength to endure all of our suffering heroically, and to be strong in the hope that God will not suffer us to go under, but that He will, instead, glorify us with a happy future.

Burdened with this thought I now stand before you, my dear parents and worthy congregation; now is the moment that I become Bar Mitzvah, a man in Israel.

I promise sacredly that I will, under all circumstances during my lifetime, ever seek as my protecting Angel in the sacred Jewish religion. In joy and in sorow, forever

אמונה שטיין ביים זייט, דאס איך וועל נישט אָפּטרעטן פון ריכטיקן וועג, נישט פון צופיל גליק און נישט פון יאוש און פאַר־צווייפלונג אין צייט פון נויט.

דער מלאך, די אידישע אמונה, וועט מיר שטאַרקן דעם געדאנק נישט צו שעמען זיך מיט מיין אָפּשטאַמונג, מיט דעם נאָמען איד. אַזוי ווי יעקב אבינו זאָגט אין דער ברכה פון המלאך הגואל „ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק". דאָס זיי, די אייניקלאך, זאָלן שטענדיק געדיינקען, דאס זיי זייינען קינדער פון די גרעסטע פּאטריאָטן אין דער וועלט.

איך וועל אויך שטאָלצירן מיט מיין אָפּשטאַמונג, דאס איך בין אויך א צווייגעלע פון יענע גרויסע בארימטע אלטע בוימער אברהם יצחק ויעקב.

מיין שטרעבן און מיין מי וועט זיין נישט צו מחלל זיין דעם שם ישראל, נישט טאָן אזעלכעס, וואָס זאָל פארשאַפן דעם נאָמען איד עטוואָס נישט אנגענעמעס, אומבאַקוועמליכקייט.

פאר מיר פערזענלאך, זיינען מיינע עלטערן מיינע שוץ־מלאכים, וועלכע האָבן מיך אָפּגעהיט פון אלדאָס שלעכטס, האָבן מקריב געווען זייער געזונט מיך צו אנטוויקלען, מיר געבן א געזונטן גייסט און א שטאַרקן קערפּער, גאָט זאָל אייך בענטשן מיט לאנגע יאָר, איר זאָלט דערלעבן זען אייערע קינדער גיין אין דעם אידישן וועג, זיי זאָלן באַקרוינען און באַצירן אייער עלטער און מאַכן אייער מי נישט אומזיסט.

איר וועט מיר, האָף איך, אויך אין דער צוקונפט ווייזן די וועגן ווי צו זיין אַן עכטער איד, א נוצלאכער מענטש און א טרייער מיטגליד פון אידישן פאָלק.

will the Jewish religion stand by my side and I will not deviate from the path of righteousness, either at the time of overmuch fortune or at a time of forlorn hope and distress because of want.

The Angel, that is the Jewish religion, will strengthen the thought in me not to be ashamed of my origin, with the name of Jew. Even as Jacob our forefather in his blessings wherein he mentions his redeeming angel says: "And let my name be named in them, and the name of my fathers Abraham and Isaac." He wanted that his grandchildren should always remember that they are the children of the greatest patriots in the world. So will I be proud of my origin for I, too, am a branch of those great and famous old trees, Abraham, Isaac and Jacob.

I will strive and labor not to profane the name of Israel, not to do such things which may cause the name of Jew to be in the least affected or disturbed.

As for me personally, my parents are my guiding Angels; they have protected me from all evil, sacrificed their health to develop me, to give me a clean mentality and a strong, healthy body. God bless you with long life! May you live to see your children follow the Jewish path, that they shall adorn and glorify your old age, so that your labor will not have been in vain.

I hope that you will show me in the future, as you have in the past, the way to be a loyal Jew, a useful man, and a faithful member of the Jewish people.

צוואנציקסטע דרשה

(לחג השבועות)

ווערטע געסט!

דיזער טאָג איז א געטלאכער טאָג, דארפן מיר זיך אין אים פרייען.

און פרייען דארפן מיר זיך דאָפּל.

ערשטנס, איז דער היינטיקער טאָג פאר מיר זעלבסט אַ פריילאכער, ווייל אין דעם טאָג ווערט מיר דערפילט דרייצן יאָר און איך ווער אָנגערופן בר מצוה, ווייל איך נעם אויף זיך דעם לאסט פון תורה ומצות.

חוץ דעם איז דער טאָג נאָך הייליקער און טייערער פאר אונדז אלעמען, ווייל היינטיקער טאָג ווערט אָנגערופן יום מתן תורה. דער טאָג, אין וועלכן אונדז איז געגעבן געוואָרן די תורה אויף דעם בארג סיני מיט עטלאכע טויזנט יאָר פריער.

דער טאָג רופט זיך אין דער תורה חג השבועות יום הבכורים. ווען מיר האָבן היינט געלייענט אין דער תורה די גאנצע באשרייבונג ווי ס'איז פארגעקומען יענע צייט, בשעת'ן נעמען די תורה, ווען דאס גאנצע אידישע פאָלק, פון קליין ביז גרוים, איז געשטאַנען געשפאנט ביי דעם באַרג סיני, פאר־אייניקט ווי איין מענטש, אָן קיין מחלוקת, אָן קיין שום ווידער־שטאַנד, און גאָט האָט אַרויסגערעדט דורך משה רבינו די ווער־טער ועתה אם תשמעו בקולי — דו פאָלק ישראל, אויב דו וועסט זיין געהאָרכזאם צו אלץ, וואָס איך לערן דיך דאָ — תהיו לי סגולה מכל העמים — וועט איר זיין אויסגעצייכנט פון אלע פעלקער אויף דער וועלט. ותהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדש —

SPEECH XX

(In case it falls on the Feast of Weeks—Shovuoth)

Worthy Guests: This day is a Godly day. Therefore let us rejoice therein.

Our joy we ought to consider double. First, this day to me personally is a very happy one, because on this day I have rounded out thirteen years, and I am called Bar-Mitzvah, because I take upon myself the burden of the Torah and its commandments. Besides this, the day is still more sacred and dear to all of us, because this day is called the anniversary of the giving of our Torah, the day in which the Torah was given to us upon Mount Sinai thousands of years ago.

The day is called in our Torah: Feast of Weeks and Feast of Firstfruits. Then we have read to-day that portion of our Torah which describes the happenings of that time, when the Torah was received, when the entire Jewish nation, little and big, stood amazed near Mount Sinai, united as one man without division and without opposition, and God spoke through Moses our Master these words, saying: "Now therefore, if ye will hearken unto My voice indeed, and keep My covenant, then ye shall be Mine own treasure from among all peoples; for all the earth is Mine; and ye shall be unto Me a kingdom of priests, and a holy nation."

איר וועט גערופן ווערן די העכסט געבילדעטע און הייליקסטע פאָלק אויף דער ערד.

די דערמאנטע ווערטער האָבן ביי אונדז א שטארקן אפּ־קלאנג. אין די טויזנטער יאָרן גלות, ווען מיר וואַנדערן ארום אין אלע ווינקלען פון דער וועלט צווישן פארשידענע פעלקער, האָבן מיר זיך איבערצייגט, אז ווען מיר האָבן אָפּגעהיט די תורה ומצות, זיינען די צוויי פונקטן:

א) עם סגולה מכל העמים (אויסגעצייכנט מער פון אלע פעלקער).

ב) ממלכת כהנים וגוי קדוש (העכסט געבילדעט און פאר־הייליקט) מקוים געוואָרן אויף אונדז אין דעם העכסטן זין.

ווען מיר זאָלן עס גוט באַטראכטן, דאַרפן מיר זיך אין דעם טאָג פון מתן תורתנו, ווען מיר האָבן מקבל געווען די תורה אויף דעם בארג סיני — זייער פרייען.

מיר דאַרפן זיך פילן גליקלאך, וואס אונדז האָט באגליקט און מיר האָבן פארשטאַנען די הייליקייט און וויכטיקייט פון דער תורה דאָס צו וועלן אָננעמען. נישט ווי אלע פעלקער, וועל־כע האָבן דעם טייערן „אוצר" פון די הענט ארויסגעלאָזן, נישט געוואָלט עס אָננעמען. ווי די חכמי התלמוד דערציילן: מען האָט די תורה ארומגעטראָגן צו אלע פעלקער און זיי פאָרגע־לייגט זיי זאָלן איר אָננעמען, זיי האָבן נישט איינגעשטימט, ביז מען איז געקומען פאר דעם אידישן פאָלק און די אידן האָבן די תורה גענומען מיט גרויס פרייד און ערע. און שוין עטלאכע טויזנט יאָר ווי מיר האלטן די תורה און זי איז ביי אונדז גע־אַכטעט מיט דעם העכסטן ריינעם גלאנץ און די גרעסטע היי־ליקייט.

To us the words just quoted re-echo strongly. Throughout the thousands of years of exile, while we are wandering around in all the corners of the globe among different nationalities, we have convinced ourselves that as long as we have observed the Torah and its commandments, God's two promises, namely: (a) that we will be His treasure from among all peoples, and (b) that we will be His kingdom of priests and a holy nation, were completely fulfilled, even in their highest sense.

We ought to consider ourselves fortunate in that we were wise enough to understand the sacredness and importance of the Torah and accepted it, and did not do as all other nations did when they let this rare treasure out of their hands and refused to accept it. The sages of the Talmud relate, that the Torah was carried around to all the nations and the proposition for them to accept it was made, but they refused it. But when it was brought to the Jewish people, they have received it in honor and in joy. Thousands of years have already passed since we are the owners of the Torah, and we are its owners till this day, honored to the highest degree, and revered in purity and sacredness.

מיר טראָגן די פאָן פון תורה ואמונה פעסט און שטארק, זאָגאר אין אלע שווערסטע צייטן, און קיין שטורם-ווינט קען זי נישט ארויסרייסן פון אונדזערע הענט.

עס פרייט מיר נאָך שטארקער מיין הארץ, וואָס איך ווער פונקט אין דעם טאָג פון מתן תורה אָנגערופן בר מצוה, און בין יעצט מקבל די תורה, ווער ארייגערעכנט צווישן אלע אידן, ווער מחויב אָפצוהיטן תורה און מצות.

מיר זיינען פארפליכטעט צו געדיינקען שטענדיק דעם וויכטיקן טאָג פון מתן תורה ביי דעם בארג סיני. דאָס מאכט אויף אונדז א שטארקע ווירקונג צו דערפילן גאָטס תנאים, וואָס איז אויסגערעדט געוואָרן מיט אונדזערע עלטערן ווען מען האָט די תורה זיי געגעבן.

ווען מיר וועלן דאָס היטן, וועלן אויך דערפילט ווערן אויף אונדז די טובות וברכות, וואס איז אונדז דאמאָלס צוגעזאָגט געוואָרן.

יעדער איד מוז געדיינקען, אַז דער סוד פון אונדזער עקזיסטענץ אין די טויזנטער יאָרן, ווען אונדזער פאָלק וואַנדערט ארום אין פרעמדע לענדער, צווישן פארשידענע פעלקער — איז נאָר די תורה. און כאָטש אונדזערע פיינט האבן אונדז געוואָלט איינשלינגען לעבעדיקערהייט, נישט קוקנדיק, וואס מען האָט אַזוי פארפאָלגט אונדזער פאָלק מיט אלע שלעכטע גזירות, מיט כלערליי יסורים ועינויים קשים, האָט עס גאָר נישט געקענט העלפן אונדז צו פארניכטן און אומצוברייינגען. די תורה, אָן וועלכער מיר האָבן זיך אָנגעהאלטן שטארק און פעסט — איז אונדז בייגעשטאַנען אין אלע שווערע צייטן.

דעם פאקט קען קיינער נישט אָפלייקענען, אלע זעען די ריכטיקייט פון אים.

We are carrying the flag of the Torah and our religion with a firm and mighty grasp, even throughout the severest times, so that no storm can tear it out of our hands.

My heart still more rejoices because I become Bar-Mitzvah on the day of the giving of the Torah. I now receive the Torah, and am reckoned in among all Jews, and become obligated to observe the Torah and its commandments.

We are all in duty bound to remember constantly the important day of the giving of the Torah on Mount Sinai. That makes upon us a mighty impression, so that we are able to fulfill the conditions of God which were agreed upon by our forefathers when the Torah was given to them.

Every Jew must remember that the secret of our perpetuity, even throughout the wanderings of our peoples in strange lands among different nationalities, is solely and only our Torah. And, although our enemies wanted to swallow us up alive, and notwithstanding that our people was persecuted by all kind of evil decrees, and visited upon by all manner of pain and torture, no success was made by the perpetrators to destroy us. The Torah to which we held mighty and fast, protected us in all times of severity.

This fact nobody can deny, for everybody sees the truth thereof.

דאָס פארענטפערט די וואונדערלאכע פראגע, וואָס אלע פרעגן: אין וואס באשטייט די קראפט פון דאס עוויקע אידישע פאָלק? וואָס איז דער סוד, וואָס זיי עקזיסטירן נאָך טויזנטער יאָרן פון דריקונגען און פארפאָלגונגען? מיט וואס זיינען זיי שטארקער פון אלע אנדערע פעלקער, וועלכע זיינען געווען אין מערצאָל פון די אידן און פון זיי איז קיין זכר נישט געבליבן? דער ענטפער אויף די פראגעס איז — די תורה. די תורה ואמונה, אָן וועלכע מיר האלטן זיך פעסט האָט אונדז אזוי פאר־אייביקט, אז מען קען אונדז נישט פארניכטן.

און מיט דעם שטייען מיר העכער פון אלע נאַציאָנען. עס וועט נאָך קומען דער טאָג, אין וועלכן עס וועט באַלויכטן ווערן די ווערטער פון אונדזער תורה: „ולתתך עליון על כל הגוים לשם, לתהלה ולתפארת“ — דאָס אידישע פאָלק וועט דערהויכט ווערן קעגן אלע פעלקער מיט דעם גרעסטן גלאנץ.

איך ווינטש דאָ מיינע ליבע עלטערן און אלע געערטע געסט, וועלכע געפינען זיך איצט, מיר זאָלן דעם הייליקן טאָג פון מתן תורה וחג הבכורים פייערן אין אונדזער הייליקן לאנד, וואו אונדזערע קינדער וועלן זיך באזעצן רואיק און מוטיק אין גיכע צייטן.

That answers the questions which everybody asks in amazement: "Wherein lies the power of the eternal Jewish people? What is the secret of their continued existence after thousands of years of oppression and persecution? Wherewith are they stronger than some other nations who outnumbered them by far, and yet no trace of them is left? " The answer is one word—Torah! The Torah and the religion to which we hold on so fast perpetuated us, so that we became indestructable.

Therewith do we stand above all nations. A day will yet come to pass in which a glorious meaning will be given to the words of our Torah saying: "And to make thee high above al nations that He hath made, in praise, and in name, and in glory."

I wish you my dear parents, and all of you worthy guests who are asembled here that we all should live to see the day when we will celebrate the giving of the Torah, which is also the Feast of Firstfruits, in our Holy Land, where our nation will be able to dwell bravely and peacefully, Amen.

דרשות לבר מצוה

ומיוסדות על מאמרי רבותינו ז"ל בגמרא ומדרש

ד ר ש ה א.

וראו כל עמי הארץ כי שם ד׳ נקרא עליך ויראו ממך ותניא א"ר אלעזר אלו תפלין ש ב ר א ש!

(ברכות דף ו׳ ע"א).

הורי היקרים ואורחים נכבדים!

היום נמלאו לי ש ל ש ע ש ר ה שנה מיום הולדי! — ביום הזה נוסף לי שם חדש: ב ר - מ צ ו ה.

מהיום הזה והלאה — הנני נמנה במספר בני עמי לשאת עלי עול ת ו ר ה ו מ צ ו ת. ביום הזה נעטרתי במצות ת פ ל י ן להניח על ה ז ר ו ע ועל ה ר א ש. — המצוה הזאת תרהיב עוז בנפשי להקרא בשם: י ה ו ד י נ א מ ן ל א ל ה י ו ו ל י ש ר א ל ע מ ו! בהניחי את התפלין על ה ז ר ו ע ועל ה ר א ש (שבהם מונחות פנימה פרשיות שבתורה: א) ש מ ע; ב) ו א ה ב ת; ג) ו ה י ה א ם ש מ ו ע) יורוני לדעת ולהבין חובת א י ש ה י ש ר א ל י בימי חייו: א) ק ב ל ת מ ל כ ו ת ש מ י ם ו י ח ו ד ו; ב) א ה ב ת ד׳ ב ל ב ו נ פ ש; ג) ש מ י ר ת ה מ צ ו ת ו ק י ו מ ן.

בחיוב מצות תפלין כתוב בתורה: ו ק ש ר ת ם ל א ו ת ע ל י ד ך ו ה י ו ל ט ט פ ו ת ב י ן ע י נ י ך — תפלין ש ל י ד קרובה אל ה ל ב ותפלין ש ל - ר א ש נגד

המוח ושני האברים האלה הם משכן השכל ובהניחנו את התפלין על המקומות האלה — נוסיף כח ואומץ בדרכי ד׳ ועבודתו ונשוב ע״י זה ממחשבות זרות ותאוות חמריות המכריעות את האדם לכל רע.

ובזה השכיל החכם התלמודי ר״א במאמרו (שזכרתי בראש דברי) על הפסוק וראו כל עמי הארץ וגו׳—אלו תפלין שבראש, דעפ״י דקדוק הלשון צריך לומר תפלין שעל ראש ומהו הלשון שבראש? — אלא בא להורות לנו על סגלת התפלין בהניחנו אותם שתהיינה כל מחשבותינו טהורות וצרופות ומשועבדות לשם ד׳ ועבודתו בפנים הראש דוקא ואיננו יוצא במה שמניח את התפלין על הראש לבד, ובאופן זה יתקדש שם־שמים לפני כל עמי־הארץ וראו כי שם ד׳ נקרא עליך וישראל עם סגלה לשם ולתהלה ויראו ממך — אלו תפלין שבראש!

אחרי הדברים והאמת האלה, מה נכבד היום הזה לי שאוכל להקרא בו בשם ישראל שומר דת ואמונה ככל אחי בני עמי. ותקות נפשי חזקה עלי כי אשמור לעשות ולקיים את המוטל עלי בלמוד התורה וקיום המצות עפ״י מסרת אבות מדור דור.

והנני משיב תורה וברכה להורי היקרים על כל הטוב והחסד שעשו עמדי מיום הולדי עד היום זה שלש עשרה שנה; כמה הרפתקאות עדו עלי וכמה יסורים כעס ומכאובים סבלו ממני עד כי הגעתי ובאתי עד הלום. והנני מעתיר לד׳ עבורכם שתאריכו ימים ותתענגו בכל טוב. ותזכו לראות אותי בתור אדם המעלה, לשם ולתהלה בתוך עם סגלה.

ואתם אורחים נכבדים! גם אתם תשאו ברכה מאת ד' וממני ה צ ע י ר העומד לפניכם היום בתור חתן־החגיגה, על אשר באתם בצל קורת ביתנו לקחת חלק בשמחת לבבי ה י ו ם ה ז ה, ותזכו גם אתם לראות באושר עמנו ובהרמת קרן תורתנו ויהדותנו — שמה על אדמת אבותינו במהרה בימינו!

לשורר במקהלה: עוד לא אבדה תקותנו.

ד ר ש ה ב.

אורחים יקרים!

נאספתם כלכם ובאתם היום בצל קורתנו, לאיזו מטרה?

מוכרח אנכי הצעיר להגיד לכם כי למעני באתם הנה, וכי רק בשבילי כל הכבוד הזה!

היום נמלאו לי ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה! — היום הנני נקרא בשם: ב ר - מ צ ו ה! היום נעטרתי במצוה גדולה ורבת הערך ה נ ח ת ת פ ל י ן על ה ז ר ו ע ועל ה ר א ש. מהיום הזה והלאה עלי להיות: י ה ו ד י נ א מ ן ל ד׳ ו ל י ש ר א ל ע מ ו ש ו מ ר ת ו ר ה ו מ צ ו ת.

כמעט אלפים שנה הננו נודדים בארצות שונות ובין עמים שונים. במשך השנים הרבות קמו עלינו לכלותינו ולהשמיד את שמנו ולא יזכר שם ישראל עוד; אך ד׳ הוא לנו למגן ולמחסה ולא יתן למוט רגלינו, וכנשר יפרוש כנפיו עלינו לשמרנו מיד אויבינו הרבים. ולמרות כל התלאות והצרות ומרעין בישין שמצאו את אבותינו ואותנו, הננו עומדים מוצקים כסלע איתן וחזק בתוך גלי הים ומשבריו הזועפים אשר לא יוכלו לבלענו. ובכל אלפי שנות החשך והערפל שכסו את שמנו, הננו מפיצים את אור תורתנו ואש-דת קדשנו לפני כל יושבי חבל.

הדברים האחדים הכתובים בפרשיות התפלין פנימה: „למען תהי׳ תורת ד׳ בפיך“ — המה לנו לאור בהיר על דרכנו, והמה יורנו איך להתנהג על דרך חיינו בארצות פזורנו ובימי ענינו ומרודנו, איך לאהוב: א מ ת, צ ד ק ו מ י ש ר י ם אהבה ושלום, לעשות טוב וחסד איש עם רעהו, לאהוב את הגר ולתמוך בידי המט לנפול. תורת ד׳ היא מקור חיים לנו תמיד;

את דגלה אנו נושאים בגאון ומרץ, ומסרנו את נפשותינו על מזבח אהבתה בימי הגזרות הרעות של העריצים הגאיונים שעמדו מדור דור, לעבור אותנו מחקי התורה ושמירת המצות.

ולמרות כל הרדיפות, נשארנו נאמנים לד' ולתורתו מאז ועד היום, ושם י ש ר א ל עומד בתקפו עד היום הזה.

ומה יגל לבי ותשמח נפשי, להחשב לחבר לעם העברי — הנצחי — ולשאת עמהם את נס דגל מ ח נ ה - י ש ר א ל; לשמור ולעשות את חקי תורתו ולשלם את חובותי המוטלים עלי בתור: א י ש - י ה ו ד י!

ועל כל אלה הנני אסור תודה וברכה להורי היקרים, אתם אשר נטעתם בלבי נטעי נעמנים מאהבת האמת והטוב הנמשכים והולכים ממקור תורתנו הקדושה; הדרכתם אותי במעגלי הצדק והיושר. וע"כ הנני מביע לכם את רחשי תודתי ורגשי אהבתי, על כל הטוב. והחסד אשר עשיתם עמדי מיום הולדי עד היום הזה ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה! עיניכם היו פקוחות להשביעני טוב ורצון ולמלאות כל מחסורי ומשאלות לבבי ובמה אוכל להשיב לכם על כל תגמוליכם עלי?

אך אקוה, כי כל עמלכם עבורי לא יהי' לריק, ותקצרו ברנה את אשר זרעתם על תלמי לבי „ש ר ש י ה ד ת ו ה א מ ו נ ה."
וד' יאריך ימיכם ושנותיכם, ותבלו בטוב ובנעימים, ותזכו לראות ענג ונחת מכל זרעכם וממני הצעיר העומד היום לפניכם ומברך אתכם מקרב ולב עמק.

וגם אתם אורחים יקרים ונכבדים! הנני מרים כוס של ברכה בידי, לכבודכם, על הטוב שעשיתם עמדי היום, לבוא ולקחת חלק בשמחת לבבי, ולהמנות במספר אוהבי בני-משפחתי; יתן ד' לכם ברכה עד בלי די, ותזכו לשמוח בשמחת בני עמנו, עת תרום קרן תורתנו, ונעלה לארץ אבותינו במהרה בימינו.

דרשה ג.

אמר רבה בר רב הונא חייב אדם למשמש בתפלין כל שעה ושעה ק"ו מציץ, מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת, אמרה תורה והי' על מצחו תמיד שלא יסיח את דעתו ממנו, תפלין שיש בהם אזכרות רבות על אחת כמה וכמה, הלכך מדכר דכיר להו.

(שבת דף י"ב).

הורי היקרים ואורחים נכבדים!

אחרי שזכני ד' ברחמיו המרובים לבוא עד הלום, במלאת לי היום שלש עשרה שנה מיום הולדי. ובשם חדש אנכי נקרא היום: בר-מצוה! — ולזכר היום הזה, נהגו בי עין-יפה, הורי היקרים, להרבות כבוד-היום הזה ולעשות משתה ושמחה ביד רחבה, כמנהג בני עמנו.

וע"כ ראיתי גם אני, לשאת כוס-ברכה בידי ולדבר לפניכם דברים אחדים מענינא דיומא הנערץ והנקדש בעיני, ובענין קדושת וסגלת מצות-תפלין שנעטרתי בהנחתם היום.

בבתי-התפלין מונחות איזו פרשיות שבתורה, שמהן נוכל ללמוד: א) קבלת מלכות שמים ויחוד שם ד'. ב) קיום המצות ושמירתן. ג) יציאתנו ממצרים מעבדות לחרות. ד) נסים גלוים שנעשה לנו אז בפרעה ומצרים עפ"י ההשגחה העליונה, וכל אלה צריך האיש הישראלי לשום על לבו בשעה שהתפלין מונחים על ראשו ועל זרועו וממשמש בהם בכל שעה ושעה בלי היסח-הדעת אף רגע; ואז יתעוררו בקרבו מחשבות קדושות

וטהורות המביאות אותו ליראת-שמים ולהוסיף עוז ואומץ בעבודת ד' וקיום מצות התורה. ואך באופן זה יוכל לקיים את המצוה היקרה של „תפלין" על צד השלמות וחין ערך סגלתה.

וזה שהשכיל החכם התלמודי רבה בר"ה (שזכרתי בראש דברי) חייב אדם לממשש בתפלין כל שעה ושעה — שלא יסיח את דעתו מהם אף רגע—בשעה שהתפלין עליו, והוא מתבונן ומחשב בסגלת המצוה היקרה הזאת — לא יבוא לידי קלות-ראש והיסח הדעת הואיל שיש בהם אזכרות (שמות-הקדש) הרבה מדכר דכיר להו.

ואחרי שזכיתי גם אני היום להניח את „התפלין" על ראשי ועל זרועי והייתי לבר-מצוה — לשאת עלי את עול התורה והמצות ככל אחי בני עמי, הנה מאושר אנכי והנני מתגאה בזה שהייתי איש יהודי לבן-עם שהפיץ אור התורה והאמונה הצרופה לפני כל יושבי תבל; כי תורתנו היא מקור החכמה והדעת, הצדקה והיושר, הטוב והחסד „דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום"!

ואף כי עודני נער וצעיר לימים, אמנם זאת ידעתי, אחרי היותי היום לבר-מצוה, עלי לכונן את צעדי ללכת בדרך התורה והאמונה ולהיות ראוי והגון לשאת עלי את שם ישראל. ואם כי עוד רחוקה ממני דרך האמת ועלי עוד ללמוד הרבה עד אשר אדע את כל חובותי המוטלים עלי בתור איש ישראל, אכן אקוה כי אבותי היקרים שעשו אך טוב וחסד עמי מיום הולדי עד עתה, המה גדלוני וטפחוני ושמו לי מורים טובים להורות לי את הדרך הטוב והישר בעיני

אלקים ואנשים, הנה עוד ידם נטויה לימים הבאים, להוליכני במעגלי צדק וללמדני ד ע ת ו ת ב ו נ ה ולטעת בקרבי עקרי ה ד ת ו ה א מ ו נ ה.

וע"כ אבותי היקרים! אין די בפי מלים להביע את אשר ירחש לבי לכם תודה וברכה על כל הטוב שעשיתם עמדי עד היום ומה שאתם עתידים עוד לעשות עבורי לימים הבאים. — ואני תפלה: שבעל הגמולות ישלם לכם כגמולכם הטוב ותזכו לראות ענג ונחת מכל צאצאיכם ובתוכם גם אני, העומד היום לפניכם ולבי מלא הוד, תהלה ושבח על יקרת חין ערך היום הזה שנעשיתי בו ל ב ר - מ צ ו ה.

כמו כן, הנני משיב תודה וברכה לכם אורחים יקרים ונכבדים! שבאתם הנה לקחת חבל בשמחת לבבנו, כבוד גדול עשיתם לנו. יתן ד' כי נוכל לשלם לכם כפעלכם ביום שמחתכם.

דרשה ד.

אמאי קרו לי׳ אלישע בעל כנפים? שפעם אחת גזרה המלכות גזרה על ישראל שכל המניח תפלין ינקרו את מוחו, והי׳ אלישע מניחם ויוצא לשוק, ראהו קסדור אחד ורץ מפניו ורץ אחריו, וכיון שהגיע אצלו נטלן מראשו ואחזן בידו, אמר לו מה זה בידך? א״ל כנפי יונה, פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה, לפיכך קורין אותו אלישע בעל כנפים. — ומאי שנה כנפי יונה משאר עופות? משום דאמתיל כנסת ישראל ליונה, שנאמר כנפי יונה נחפה בכסף וגו׳ ומה יונה כנפיה מגינות עליה, אף ישראל מצות מגינות עליהם!

(שבת דף מ״ט ע״א).

אבותי היקרים וכל האורחים הנכבדים!

היום הזה יקר וחביב לי מאד! — היום הזה יחקק במוחי ועל לוח לבי כל ימי חיי עלי אדמות. — ביום הזה נמלאו לי שלש עשרה שנה מיום הולדי ומעתה נחשב אנכי לבר־מצוה, להיות שומר תורה ומצות ולהקרא בשם איש ישראל ככל בני עמי! ביום הזה נעטרתי במצות „הנחת תפלין" על ראשי ועל זרועי, אשר המצוה הזאת מצטיינת ביקרת סגלתה וחין ערכה הגדול.

וע״כ ארהיב עוז בנפשי, לקחת גדולה לעצמי ברשות כל המסובים פה, ואדברה נא באזנכם איזה דברים הנוגעים למצות תפלין ובשבח המקוימים מצוה זו כמאמרה.

התפלין אשר אנחנו מניחים אותם על הראש (נגד המוח) ועל היד (נגד הלב) ששני המקומות האלה משכן

השכל של האדם, מורים לנו בכללן: ש כ ל ת א ו ו ת נ ו ומ ח ש ב ו ת ל ב נ ו ו מ ו ח נ ו י ה י ו מ ש ו ע ב ד י ם ו מ ו כ ר ע י ם ל ע ב ו ד ת ד׳ ב ש מ י ר ת ה ת ו ר ה ו ק י ו ם מ צ ו ת י ה.

וכל איש מישראל החרד לדבר ד׳ ובמצותיו חפץ מאד, הנהו מכוון זאת בכל פעם שהתפלין מונחים עליו, ואיננו מונע את עצמו לבטל את „המצוה" היקרה הזאת בשום אופן, בכל העתים היותר קשות אשר אויבינו בנפש מכבידים עלינו וגוזרים על י ש ר א ל לבלי לקיים את המצות, והמה מוסרים את נפשם על זה למות על קדושת השם או להענות בכל יסורים קשים ומרים.

וציור כעין זה בקיום המצוה של „ה נ ח ת ה ת פ ל י ן" בשעת גזרת המלכות הרשעה תספר לנו האגדה הזאת (שזכרתי בראש דברי): פעם אחת גזרה המלכות גזרה על ישראל שכל המניח תפלין ינקרו את מ ו ח ו (מדה כנגד מדה מה הוא שהניח את התפלין במקום מ ו ח, ע״כ ינקרו את מ ו ח ו) במיתה משונה, להגדיל בזה את עונש העובר את דבר הגזרה. — בודאי נמצאו אז אנשים הרבה מישראל שלא יכלו לקיים את המצוה של ה נ ח ת - ת פ ל י ן אף בצינעא ובמקום שאין רואים אותם, מפני חמת המציק אשר כונן חציו להשחית ולענוש קשה את כל העובר על גזרת המלכות.

אכן נמצא אז איש אחד בשם „אלישע" (ואח״כ נקרא ב ע ל - כ נ פ י ם ע״ש הנס שנעשה לו) ירא וחרד על מצות ד׳ לעשותה, ולבו הי׳ דוי מאד בבטול מצות „תפלין", מה עשה? לא הסתפק*) במה שהי׳ יכול לקיים מצוה זו בצינעא בביתו,

*) לא ד י לו.

והי׳ מסתיר זאת מעיני הרואים, ומסרדיוטי המלכות אשר בודאי עינם צופי׳ על כל י ה ו ד י המדינה אם מקיימים את הגזרה במלואה, אלא הניח את התפלין על ה ר א ש בגלוי ויצא ל ש ו ק לעיני כל, וכוונתו היתה להראות לפני אחיו ה י ה ו ד י ם בתפלין שעל ר א ש ו, שלא יבטלו את המצוה הגדולה בערכה אף בשעת ה ג ז ר ה ומחויבים למסור את נפשם ע״ז. „ראהו קסדור אחד" — שהי׳ ממונה להשגיח על היהודים אם מקיימים את הגזרה — שהתפלין מונחים על ראשו של „אלישע" בריש גלי וכשהוא הולך בשוק לעיני כל, רץ אחריו להשיגו ולענישו כפי חוק „הגזרה", אבל בטרם שהגיע הקסדור למקום אלישע הספיק לנטלן מראשו ועפ״י נס נעשו התפלין בידו „כנפי-יונה" והראה זאת גם „להקסדור" ולא מצא לפניו שום מקום אחיזה להתנפל עליו באיזו עלילה שהוא עובר את מצות „המלך". וע״ש המאורע של אותו הנס היו קוראים לו „אלישע-בעל-כנפים"!

„ומאי שנה כנפי יונה"? משום דאמתיל ישראל ליונה. „ומה יונה כנפיה מגינות עליה" בפני כל הקמים עליה, היא נלחמת בכנפיה להגן עליה „אף ישראל מצות מגינות עליהן" בפני כל המקים להרע ולהצר להם.

ספור האגדה הזאת עשה רושם עמוק מאד על לוח לבי, לדעת ולהבין את הכח הנפלא של גבורי-הרוח שבעמנו, איך שמסרו נפשם והפקירו את חייהם, בכדי שיוכלו לקיים את „המצות" באהבה ולב שלם, והערו למות נפשם וסבלו יסורים קשים מכל מעניהם ולוחציהם בשנות אלפי נדודם בארצות פזוריהם.

והכה הנפלא הזה „מסירת-נפש" על „קיום המצות" עמד למגן ומחסה ל ע מ נ ו בכל דור ודור ויצא כגבור הודו במלחמה, חזק ואיתן; ולא יכל כל צר ואויב להזיזו אף במקצת

מיסודי „הדת והאמונה", ומה נאמנים ונמרצים הדברים האלה: „מה יונה כנפיה מגינות עליה" — „אף ישראל מצות מגינות עליהן"!

וע"כ ישמח לבי ותגל נפשי כי אוכל להמנות „מהיום" הזה — לאחד מבני ע מ י, הנפלא בכח סגולתו נגדה נא כל גויי הארצות, וחפץ אנכי לשאת ביד רמה את דגל „התורה" ולהיות במספר „גבורי-האומה" ברוחם הכביר ב מ ס י ר ת נ פ ש יתרה, ב ש מ י ר ת ה מ צ ו ת ו ק י ו מ ן; ואז יקויים בנו דברי החוזה האלקי באמרו: „כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעו זאת נחלת עבדי ד'". (ישעי' נ"ד-י"ז).

ד ר ש ה ה.

„ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים" — ר' לוי אומר משל להדס ועצבנית (חוח) שהיו גדלים זה על זה, וכיון שהגדילו והפריחו, זה נותן ר י ח ו וזה ח ו ח ו ; כך כל י"ג שנה, שניהם (יעקב ועשו) הולכים לבית-הספר ושניהם באים מבית-הספר, לאחר י"ג שנה זה (יעקב) הולך לבתי-מדרשות, וזה (עשו) הולך לבתי — עבודה זרה ; אמר ר"א צריך אדם להטפל בבנו עד ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה, מכאן ואילך צריך שיאמר : „ברוך שפטרני מענשו של זה ! !"

(מדרש רבה, תולדות פס"ג).

אבותי היקרים וכל האורחים הנכבדים !

אחרי שהחייני ד' והגיעני לשנת ה ש ל ש ע ש ר ה מיום הולדי, והיום נעשיתי ל ב ר - מ צ ו ה — להמנות במספר אחי בני עם י ש ר א ל, הנושאים את עול „ה ת ו ר ה ו ה מ צ ו ת", הנני מביע לפניכם דברים אחדים המתאימים לחגיגת „הבר-מצוה", ושמעו נא את כל היוצא מפי : התורה מצירת ומתארת לנו איך נתגדלו יעקב ועשו בשנות נעוריהם.— שניהם אחים מלדה ובטן ונדלו לאבותיהם (יצחק ורבקה) התמימים והישרים. כשהיו קטנים ומגודלים בבית אבותם „זה הולך לבית הספר (יעקב) וזה הולך לבית-הספר (עשו) שוה בשוה ; כשהם קטנים לא הי' עדיין נכר כל כך טבעם ותכונתם נגד עיני הרואים אותם, כי שניהם היו עומדים בחזקת כשרות ותמימי דעת ומה גם בבית אבותיהם הצדיקים והכשרים, אבל „ויגדלו הנערים" — ונעשו בני ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה „ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה" — ה ו ל ך ל ב ת י ע ב ו ד ה

ז ר ה — „ויעקב איש תם יושב אהלים" — ה ו ל ך ל ב ת י־ מ ד ר ש ו ת „זה נותן ר י ח ו וזה ח ו ח ו".

עשו הי' מגדל ומחנך בבית אבותיו הישרים והצדיקים יחד עם יעקב, אך לא פעלו מעשיהם הטובים, והנהגתם הישרת על תכנות „עשו מאומה, והי' להוט אחר בולמס החיים הגשמיים להיות רודף רוח ורועה קדים „א י ש י ו ד ע צ י ד א י ש ש ד ה" ומנהגו הרע הביאו אח"כ להיות חמסן וגזלן, רוצח ושטוף בכל התאות הרעות*).

אבל לא כן הי' דרך י ע ק ב ; כי במעלליו התנכר להיות לשם ולתפארת, „ו י ע ק ב א י ש ת ם י ו ש ב א ה ל י ם"; מאס את חיי־הגשמיים, המטרידים את האדם ומרחיקים אותו מהגיוני „החכמה והדעת", ובחר לפניו את עניני הרוחניים להגות תמיד בספר וכל מעיניו שם בעיוני „התורה־והאמונה" שבאו לו במסרת אבות.

ומיום שנמלאו לו ש ל ש ־ ע ש ר ה ש נ ה, לא מש מאהלי של „שם ועבר" וקנה לו ח כ מ ה ו ד ע ת והשתלם מיום ליום עד שעלה ברום „המעלות והתרוממות הנפש" שאין למעלה ממנו.

ואחרי אשר בינותי בחנוכו הטוב של „י ש ר א ל ס ב א" מיום שנעשה ל ב ר ־ מ צ ו ה ונמלאו לו ש ל ש ־ ע ש ר ה ש נ ה, כן אנכי חושב היום — שנמלאו לי ש ל ש ע ש ר ה שנה לבלי לסור מדרך „ה ת ו ר ה ו ה מ צ ו ה" ה ד ת ו ה א מ ו נ ה להיות א י ש ־ י ה ו ד י ובכל לבי ונפשי

---

*) וכמו שדרשו רבותינו על הפסוק „ויבוא עשו מן השדה והוא עיף" (עי' במ"ר תולדות שם).

אהיה קשור לעמי „הנצחי" המלא חזיונות נפלאים; ויחד עם בני־עמי אשא ואסבול את עול הפגעים הרעים אשר מצאו את אחי בשנות אלפי גלותו ונדודו בארצות שונות, ואשא עיני לימים הבאים, לעתיד מלא אור וחיים!

ואתם אבותי היקרים! אין בפי מלים לתאר כמו את רחשי תודתי וברכתי לכם על כל הטובה אשר עשיתם עמדי מיום הולדי עד היום זה שלש עשרה שנה; ואשר לפי דברי החכם התלמודי ר' אלעזר (שזכרתי בריש דברי) „צריך אדם להטפל בבנו עד שלש עשרה שנה; ובכל זאת הנני יודע כי עוד ידכם נטויה לעשות לי טוב וחסד ולהורני את דרך „התורה והחכמה הדעת והתבונה"; וע"כ הנני מחלה ומבקש מאת ד' שתזכו לראות אותי בתור אדם המעלה לשם ולתהלה, ותקצרו ברנה את פרי מעלליכם.

דרשה ו.

ומניין שהתפלין עוז הם לישראל שנאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ד׳ נקרא עליך ויראו ממך, ותניא ר״א אומר אלו תפלין שבראש.

(ברכות דף ו׳).

אבותי היקרים וכל האורחים המסובים כאן!

מ ה ה י ו ם מ י ו מ י ם, אשאלכם יקירי, כי נאספתם לביתנו והננו יושבים ומתענגים על שלחן מלא ממתקים ומגדנות, מינים ממינים שונים וכוסות מלאים יין ושכר ומשקאות שונים, ובשביל מי כל החגיגה הנהדרה הזאת?

בלב מלא שמחה הנני אומר: כי בשבילי נברא כל אלה ואנכי הוא הגורם לזה. ביום הזה נמלאו לי ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה וקוראים לי: ב ר - מ צ ו ה, משום שמעתה הנני מקבל עלי את עול „התורה והמצות" והייתי א י ש - י ה ו ד י נאמן לאלקים ועמו י ש ר א ל.

וע"כ הנני מתכבד לפניכם אורחים יקרים ונכבדים, לדבר איזה דברים „מענינא-דיומא", אחרי שזכיתי להיות נעטר בהנחת „תפלין" על ר א ש י ו ז ר ו ע י.

האף אמנם, המנהג הזה נעשה קבוע לעמנו כעת, לעשות משתה ושמחה במלאת לבניהם ש ל ש - ע ש ר ה ש נ ה, בחוג בני משפחתם ואוהביהם הקרואים יחד לקחת חלק בשמחה זו של „הבר-מצוה". וחתן „החגיגה" נושא נאום „מיוחד" לפי טעמו ורוחו ככל העולה על מערכות לבבו.

תוכן כל הנאומים הנשאים מעל שפתי „ה ב ר - מ צ ו ה":
מחין ערך סגלת ויקרת המצוה של „הנחת-תפלין" לבני עמנו

מדור דור, ואיך שהוא מקבל גם עליו מהיום הזה והלאה לשמור ולקיים את המצוה היקרה הזאת ויהי' נאמן לאלקים וישראל עמו בלבו ונפשו כל ימי חייו.

והנסיון הראנו לדעת, שהרבה „נערים" שהשמיעו את הד קולם ברבים ביום שמחת לבבם של „הבר-מצוה" והבטיחו באמונת לבבם שיקיימו את המצוה של „התפלין", והנה למורת רוחנו ודאבון לבבנו הגדול במשך איזה זמן, השליכו את המצוה הזאת (ועוד מצות יקרות כאלה) אחרי גום ואינם מתחשבים עמה כלל „אשר לפי דברי רבותינו ז"ל המה פושעי ישראל מגופם (קרקפתא דלא מנח תפלין), וכה הלכו מיום ליום מדחי אל דחי לעבור בשאט-נפש" על כמה עקרי הדת היקרים לעמנו מאד ומתרחקים ממחנה ישראל ומגבול אשר גבלו הראשונים לנו במסרת אבות בשמירת התורה וקיום המצות.

ואיה איפה „ההבטחה הנאמנה" שנאמרה ויצאה מפיהם ביום שנעשו לבר-מצוה לפני רבים וכן שלמים? הלא סמיות עינים היא במינה ועלבון גדול הנוגע לכבוד בני עמנו נאמני-רוח.

אבל לא כן אנכי עמדי! — החנוך הטוב שהי' לי מאבותי היקרים, מיום עמדי על דעתי עד היום, להדריכנו בדרך התורה והאמונה, יעמוד לפני לשמור ארחות יושר, ולהיות איש עברי ירא וחרד לדבר ד'. ותקות נפשי חזקה עלי כי לא ארפה את ידי חלילה ממצות „התפלין" וכן משאר „מצות", לא אביט על המנהג הרע שבחרו להם „הצעירים" המתחכמים לתת עורף לעמנו ולנתק מעליהם את מיתרי „היהדות" לחצוב להם בארות נשברים... בתוך „סביבה" זרה הרחוקה לגמרי מתקות עמנו „הנצחי" העומד בטעמו וריחו לא נמר במשך אלפי שנות גלות בארצות פזוריו. אך הנני מתפאר

ואתגאה שאוכל להיות כאחד מבני עמי, המצטיין בתורתו ואמונתו ובקיום המצות כלן, אשר אחת מהן היא רבת הערך „מִצות-תפלין".

והנני מסיים את דברי, במה שפתחתי לפניכם, במאמרו של ר"א: „ומנין שהתפלין עוז הם לישראל דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך ותניא ר"א הגדול אומר אלו תפלין שבראש"; — כי בזה שאנחנו מניחים את התפלין על הראש (וגם על היד) במקום גלוי ונראה לעיני כל — וסגלת המצוה הגדולה הזאת תלמדנו כי אנחנו משעבדים את כל מחשבותינו וכחנו (שבמוח וביד) אך לעבודת ד' ויראתו, בזה גופא מתנשאים אנחנו לעיני כל עמי-הארץ, להקרא בשם „עם סגלה" בכח תורתנו ודתנו" וראו כי שם ד' נקרא עלינו" אז יראו ממנו ויתנו כבוד ויקר לנו על טהרת נפשנו בקיום „המצות ושמירתן"—אלו תפלין שבראש!

וצריכים אנו כלנו להתחזק מאד לשמור ולעשות ולקיים את כל חקי התורה ועקרי הדת-והאמונה, ונהי' לתהלה ולתפארת לעיני כל יושבי תבל; ובזכות זאת יגן ד' על עמו מכל צרה וצוקה ופגעים רעים, ותחז בציון עינינו ובבנין בית-מקדשנו במהרה בימינו.

דרשה ז.

(כשחל בסדר השבוע ויחי)

ויַרא ישראל את בני יוסף ויאמר: מי אלה? ויאמר יוסף אל אביו בני הם — ויאמר קחם נא אלי ואברכם. — ויברך אותם ויאמר: „האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו' — המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק!“

אורחים יקרים ונכבדים!

הנה חג היום לי! החג הזה מיוחד רק לי לבדי ואין אתם מחויבים לחוג אותו. החג הזה נקרא בשם: „יום בר-מצוה“! משום שנמלאו לי היום שלש-עשרה שנה ואנכי הייתי לבר-מצוה, לקבל עלי את עול התורה-והמצוה ונעטרתי בהנחת „תפלין“ על ראשי וזרועי.

עד עתה הייתי נחשב ילד, הולך שובב עם יתר הילדים כגילי; אם לא קיימתי מצות ולא שמרתי חקי התורה ומנהגי „היהדות“ עד כה, לא דקדקו בחשבון עמדי, כי „אין מעשה קטן כלום“. — אם לא שמעתי בקול מדריכי ומלמדי להועיל והייתי מתרפה במלאכתי „לשקוד על למודי“ סלחו לי על המעות הזה, כי לא נכנסתי עדיין להחשב לאיש.

אבל מהיום הזה והלאה, שנמלאו לי שלש-עשרה שנה, הנני יוצא לגמרי מסוג אותם הילדים השובבים, והנני נקרא בשם איש-יהודי והייתי לבר-מצוה לשמור ולעשות ולקיים את מצות התורה ככל בני עמי-ישראל; והיום בהיותי בבית-הכנסת בתוך קהל ועדה, קראוני לעלות

ל ת ו ר ה וברכתי לפני קריאת „הפרשה" ולאחריה, ואח"כ קראתי בדברי ה נ ב י א (הפטרת היום) כאחד האנשים הבאים בשנים — הגדולים — ומרגיש אנכי בעצמי כי הייתי ל א י ש העומד ברשות עצמו ואינני תלוי בדעת אחרים כלל!

וע"כ אורחים אהובים! לזכר היום הזה, היקר וחביב לי מאד, הנני מוצא את־עצמי בשעה זו שאנכי עומד לפניכם, לדבר איזה דברים שקראו היום באזני מ ס פ ר ־ ה ת ו ר ה „מענינא דיומא" אשר ראויים לתת לב אליהם והמה שייכים לי ביום שנעשיתי ל א י ש ־ ע ב ר י.

התורה מספרת לנו איך ברך „יעקב" את „בני יוסף" בטרם שעזב את עולמו ובאיזה „נוסח" השכיל לברכם. — אנחנו צריכים להתבונן אל הדברים שיצאו מפי אותו „זקן" — ישראל סבא — הדברים האחרונים שהשמיע, אשר בהם משתקף חזיון בהיר ומזהיר המקיף את מצב בני עמנו בכל עת.

כאשר בא יעקב מצרימה, קבע לפניו מקום לתורה ולהוראה בארץ גושן רחוקה מסביבת המצרים. ומנשה ואפרים (בני יוסף) אף בהיותם שרים ואפרתמים, בכל זאת הלכו בכל יום לקבל תורה מפי אביהם הזקן יעקב (לפי קבלת חז"ל), והיו מושפעים ממנו בתורה ויראה במדה גדולה ומרובה.

וכאשר קרבו ימי יעקב למות ובא יוסף עם בניו לקבל את ברכתו, חשב יעקב בלבבו: שכן זמן שהי' חי והשפיע עליהם מרוח חכמה ויראה, יכלו המה לעמוד בצדקתם. אבל מי יערוב לו לימים הבאים, שמא יגרום מצב „הזמן" ויהיו נסחפים ונגררים אחרי דרך המצרים אשר המה שוכנים בתוכם ויצאו חלילה מגדר „הדת־והאמונה" וישכחו את מקור מחצבתם ומי היו אבותיהם הראשונים?

ע"כ פתח יעקב ואמר: ה א ל ק י ם א ש ר ה ת ה ל כ ו א ב ו ת י ל פ נ י ו, שהכירו את שם ד' והנהגתו לכל יושבי תבל, „האלקים הרועה אותי מעודי ועד היום הזה" — שסכך באברתו עלי ושמרני מכל צרה וצוקה „המלאך הגואל אותי מכל רע" — יברך את הנערים (מנשה ואפרים) וישמרם מכל פגעים רעים ולא יסחפו בזרם „הכפירה והטמאה" בין המצרים היושבים אתם ולא יכחשו בצור מחצבתם „ו י ק ר א ב ה ם ש מ י ו ש ם א ב ו ת י א ב ר ה ם ו י צ ח ק"!

מה נאמנים ונמרצים הדברים האחרונים האלה שנתמלטו מפי „י ש ר א ל ס ב א" ברוח אלקים אשר בקרבו, והברכה הזאת נאותה מאד גם לפני היום הזה!

בהיותי עומד היום על פרשת-דרכים, מעבר מזה, הנני משליך מעלי לגמרי את חיי „הילדות" ומנהגי-ההוללות שנמשכתי אחריהם עד כה, ומעבר השני הייתי היום לאיש י ה ו ד י המקבל עליו ת ו ר ה ו מ צ ו ת; אבל הנני צריך לבקש „עזר וסיוע מן ה ש מ י ם, שלא יסחפני זרם - הזמן „החדש" להעבירני מדרך ה ת ו ר ה ו ה א מ ו נ ה, חלילה; שלא לדתארח עם חברים צעירים, אשר רוחם זרה לכל קדשי י ש ר א ל, ויכחשו למקור אבותם ולא נודע כי ממעי יהודה יצאו.

והנני עומד „בנסיונות" כאלה, ע"כ מקדים אנכי את תפלתי כאותה שהתפלל אבינו הזקן „ה א ל ק י ם א ש ר ה ת ה ל כ ו א ב ו ת י ל פ נ י ו — אבותי היקרים שהמה תמימי דעים וישרים, שומרי תורה ומקיימי מצות, המה הדריכוני וחנכוני עפ"י דרך ה ת ו ר ה ו ה א מ ו נ ה, והשפיעו עלי הרבה, ע"כ ההשפעה הזאת עצמת תעמד לי מהיום הזה והלאה לשמור ארחות יושר, תורה ומצות „ויקרא בי שם אבותי תמיד לאחוז בדרכם ולהיות נמנה במספר ב נ י י ש ר א ל התמימים והישרים!

דרשה ח.

שערך כעדר העזים וגו׳ עדרים שהלכו למלחמת מדין כו׳ שעלו מן הרחצה רב הונא אמר שלא הקדמים אחד מהם „תפלין של-ראש לתפלין של-יד, שאילו הקדים אחד מהם תפלין של-ראש לתפלין של-יד לא הי׳ משה משבחן ולא היו עולים בשלום״.

(מדרש רבה שיר־השירים פ״ד פסקא ה).

אבותי היקרים ואורחים נכבדים!

בעמדי כעת לפניכם, והשלחן ערוך עם כל מיני מגדים וממתקים, וכוסות מלאים עם כל מיני משקה, ומראה „החגיגה״ נהדר מאד; אבותי היקרים פניהם מלאים שמחה וגיל והדרת „כבוד״ חופפת עליהם; ואתם אורחים יקרים יושבים ומתענגים ומקבלים ממני נחת רוח וענג, והנני מרגיש היום כי נהפכתי לאיש **אחר** מכמו שהייתי **אתמול**.

ולשמחה מה זו עושה?

שמחת **בר-מצוה שמה! אנכי הוא הבר-מצוה** ובשבילי כל **המעשה הזה!** במלאת לי היום **שלש-עשרה שנה** מיום הולדי. — **תקופה** שלמה משנות חיי עברה ונכנסתי היום לעולם **חדש**; שעד עתה נחשבתי בעיני כלם כילד ההולך אחרי שרירות לבו ומתנהג בדרך „**ההוללות והילדות**״. ומהיום הזה והלאה — הנני בעיני כלם **כאיש בא באנשים, איש-יהודי** נאמן לאלקים וישראל עמו, לשמור **תורה ומצות**.

והיום הזה נעטרתי במצוה יקרה במינה וערכה „הנחת

תפלין על ר א ש י ד ע ל י ד י, ומצאתי חובה לנפשי, לערוך לפניכם יקירי, איזה דברים הנוגעים בחין ערך „המצוה" הזאת:

בשעה „שהתפלין" מונחים על ה י ד ועל ה ר א ש אין אנו רשאים ל ה ס י ח ד ע ת נ ו מעצם קדושתם אף רגע „וחייב אדם למשמש בתפלין בכל שעה ושעה" ש ל א י ס י ח א ת ד ע ת ו מ ה ם (מס' שבת י"ב). כי התפלה של - י ד היא קרובה אל ה ל ב ושל - ר א ש מונחת כנגד ה מ ו ח, מורים לנו: „שכל מחשבותינו וחושנו השמורים ומונחים ב ל ב ו ב מ ו ח משועבדים כלם לעבודת ד' ויחוד שמו"; וזו היא סגלת המצוה היקרה של ת פ ל י ן שצריכה שמירה יתרה בגוף נקי ו ט ה ר ת ה מ ח ש ב ה בלי ה י ס ח ה ד ע ת ובלי ק ל ו ת - ר א ש.

ואם נתחשב במצות ת פ ל י ן עפ"י המטרה הרצוי' הזאת וכונתה המיוחדה, אז תגן המצוה הזאת לפנינו מכל פגעים רעים ומכל סכנה ופחד מאויב הבא מחוץ להחרידנו. ועל אמתת „הסגולה" הזאת, באו רבותינו ז"ל (שזכרתי בראש דברי) לספר לנו מה שהי' לנו בדורות הראשונים, ב מ ל ח מ ת מ ד י ן.

כאשר שלח משה חלוצי צבא מישראל (במספר קטן — י"ב אלף אנשים) להלחם במדין, ויצאו בעטרת הנצחון לעשות נקמה באויביהם ועשו בהם הרג רב ושללו ובזזו כל הונם ורכושם, באו רבותינו (בעלי המדרש) והודיעו לנו כי הנצחון הגדול שהי' אז ל י ש ר א ל הוא מ מ צ ו ת - ת פ ל י ן שהגינה עליהם „שלא הקדים אחד מהם תפלין של - ר א ש לתפלין של - י ד" שאף בשעת סכנה בהיותם על שדה מערכות המלחמה הקשה לא הסיחו את דעתם ממצות „תפלין" — להקדים של - ר א ש לשל - י ד, וראו לשעבד „ה ל ב ו ה מ ו ח (שע"ז רומז

התפלין של - ר א ש ושל - י ד) לעבודת ד׳ ויחוד אהבתו״.

מהדברים האלה, הנאמרים מרבותינו, נוכל ללמוד, שמצות תפלין אהובה ויקרה לנו, ובאם נשמור את המצוה הזאת לעשותה כמאמרה, תגן גם עלינו מכל צרה וצוקה, ומפגעים רעים המתרגשות ובאות עלינו.

ומה מאד ישמח לבי בקרבי היום, כי זכיתי לקבל עלי את ה מ צ ו ה הזאת כשאר בני עמי; ואתפלל לד׳ כי יתן בלבי לשמור גם את שאר המצוות שמחויב אני לשמור מיום שנקראתי „ב ר - מ צ ו ה״, ולא אבוש במעשי נגד זקני עמי, ובני משפחתי שבאו היום לקחת חבל ב ש מ ח ת ל ב ב י.

ומביע אני לפניכם, אורחים יקרים, את תודתי וברכתי, שבאתם הנה לשמח את אבותי היקרים וגם אותי. ותזכו גם אתם לשמוח בשמחת בניכם, בהיותם נמנים במספר ב נ י - י ש ר א ל שומרי תורה ומקיימי מצות.

דרשה ט.

טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל וגו׳ (קהלת ד־י״ג) טוב ילד מסכן וחכם זה יצר־טוב, ולמה נקרא שמו „ילד״? לפי שאין מזדווג לאדם אלא מבן שלש עשרה שנה ולמעלה, ולמה נקרא שמו „מסכן״? מפני שאין הכל שומעין לו (שהעני אין דבריו נשמעים), ולמה נקרא שמו חכם? — שהוא מלמד את הבריות לדרך ישרה „ממלך זקן וכסיל״ —זה יצר־הרע, ולמה קורא אותו „מלך״ — מפני שהכל שומעין לו, ולמה קורא אותו זקן? — מפני שהוא מזדווג לאדם מילדותו עד זקנותו, ולמה קורא אותו כסיל? מפני שהוא מלמד לאדם דרך רעה, אשר לא ידע להזהר עוד— שאינו יודע האדם כמה צער וכמה יסורים באים עליו ממנו והוא אינו נזהר ממנו.

(מדרש רבה קהלת פ״ד).

אבותי היקרים ואורחים נכבדים!

זה ימים אחדים, ראיתי את אבותי היקרים וכל בני משפחתי, מכינים את עצמם ליום חג, משתה ושמחה; כלם יחד מוטרדים ביום ובלילה ורבתה התכונה בבית; וכאשר שאלתי לשמחה מה זו עושה? — ענוני: כי בימים אלה — תמלאנה לי שלש־עשרה שנה והייתי לבר־מצוה!

אך זה היום שקויתי מצאתי ראיתי!

בבקר הלכתי עם אבותי ובלוית כמה אנשים ונשים מבני משפחתנו הרוממה, גם רבי ומורי הלומד אתי גמרא ותנ״ך — לבית־הכנסת הגדול — להתפלל.

שמה הסתכלו כלם והביטו עלי, כי אנכי ח ת ן - ה ח נ י ג ה וקוראים לי בשם: ב ר - מ צ ו ה! — החזן מבית-הכנסת קראני לעלות לתורה ב ס ד ר ה י ו ם וקראתי פ ר ש ה ה א ח ר ו נ ה (למפטיר) עם הטעמים ונגינות, גם את „ה ה פ ט ר ה" (מהנביא) כנהוג, וכל בני משפחתי ברכוני ונדבו סכומים מסוימים למוסדי צ ד ק ה ו ח ס ד שבעירינו.

ומבית-הכנסת הלכנו בסך אנשים קרואים, היושבים עתה מסביב לשלחנות הערוכים עם כל מעדנים ומגדנות, ומטיבים את לבם. ואנכי הצעיר, הנקרא בשם ב ר - מ צ ו ה, אתכבדה לפני „האורחים הנכבדים" לדבר מעט מ ע נ י נ א ד י ו מ א ומפני מה נקראתי בשם ב ר - מ צ ו ה באותו היום שנמלאו לי ש ל ש ע ש ר ה ש נ ה דוקא ו ל א ק ו ד ם?

היום הנני עובר את גבול ילדותי, שכל מעשי והנהגותי עד כה היו בלא דעת וחשבון, בלי משטר וסדר, ככל בני גילי, אשר לא זרחה עליהם אור „השכל", להבין מטרת „האדם ותכליתו". כי „י צ ר ל ב ה א ד ם ר ע מ נ ע ו ר י ו, תעיד עלינו התורה עצמה, שעד שנת „ה ש ל ש ע ש ר ה" האדם מתחשב כעיר פרא ההולך שובב בדרך לבו, ובעצת היצר-הרע (מחשבותיו וחזיונותיו הרעים) חשוכן בקרבו מיום הולדו, איננו מסתכל לבחור לפניו „דרך טובה וישרה", העולה ב י ת - א ל.

אבל כיון שהגיע הנער לשנת „ה ש ל ש ע ש ר ה" ונעשה ב ר - מ צ ו ה, מאותו היום נתן בקרבו ה י צ ר ט ו ב — מתעוררים בקרב נפשו מחשבות וחזיונות להיטיב מעלליו ולשפר מעשיו להיות א י ש - י ה ו ד י נאמן לאלקים ולעמו, ולשאת עליו את עול ה ת ו ר ה ו ה מ צ ו ת. ומהיום הזה ומעלה בעצת ה י צ ר ט ו ב, הולך וכובש לו דרך ס ל ו ל ה

ו י ש ר ה בלי התחתים ומכשולים, ואבני נגף, בתקופת ימי חייו עלי אדמות.

וע״כ מי שהגיע לשנת „ה ש ל ש - ע ש ר ה" עליו לדעת היטב כי צריך להשליך את מנהגיו המקולקלים ומעשיו הפראים שהי׳ שקוע בהם בשחר טל ילדותו, ומעתה עומד לפניו ע ו ל ם ח ד ש, גדול ונכבד, ורוח מבינתו יעוררנו ללכת באורח ה צ ד ק ו ה י ו ש ר, הדעת והתבונה, ולשמור את דרך „התורה והאמונה".

וזהו בכלל דברי רבותינו בעלי המדרש (שזכרתי בריש דברי) ט ו ב י ל ד מ ס כ ן ז ה י צ ר ט ו ב ; ולמה נקרא שמו מסכן? — שאין הכל שומעין לו. ולמה נקרא שמו ח כ ם? שהוא מלמד את הבריות ל ד ר ך י ש ר ה.

וע״כ הנני שמח וטוב לב, שזכיתי לשנת „ה ש ל ש - ע ש ר ה ונזדווג לי „ה י צ ר - ט ו ב" — החכם — שילמדני לדרך ישרה; ותקות נפשי חזקה עלי כי אהיה א י ש י ה ו ד י נאמן בלב ונפש (בעצת ה י צ ר - ט ו ב השוכן בקרבי) לכל קדשי בני ישראל מהיום ומעלה עד אחרית ימי חיי.

דרשה י.

ר׳ ירמיה הוה יתיב קמי׳ דר׳ זירא, חזייה דהוה בדח טובא, א״ל וגילו ברעדה כתיב? א״ל אנא תפלין מנחנא!

אבותי היקרים ואורחים נכבדים!

הנני עומד פה היום לפניכם בתור חבר חדש בתוך עם ישראל! היום נמלאו לי שלש עשרה שנה מיום הולדי ואני קרוא בשם: בר־מצוה! — מהיום הזה הנני נחשב כאחד מבני עמי — לקיים את מצות התורה שקבל העם הנבחר מכל העמים, במעמד „הר־סיני״.

ומהיום הזה הנני נושא על ראשי וזרועי את „התפלין״ — שהם סמל עדי לעמנו „העתיק יומין״, ומורים לאיש הישראלי להבין ולדעת כי כל מחשבותיו, חושיו וכחותיו השוכנים בלבו ובמוחו יהיו משועבדים לעבודת ה׳ ויחוד שמו, וע״כ התפלין מונחים על הראש (נגד המוח) ועל היד (נגד הלב).

וכל זמן שהתפלין מונחים והאדם לבוש בהם אין לו שום היסח הדעת אף רגע, ומחויב לצמצם כל דעותיו ורעיונותיו ומחשבות לבו, אך בסגלת המצוה הגדולה של „התפלין״ והוד רוממותה, ובהיותו תפוש בעמק המחשבות הטהורות והנאצלות, אז ימשיך עליו רוח קדוש וענוה יתרה במדה גדולה ומדרגה גבוה.

וזהו שהשיב החכם התלמודי ר׳ זירא על שהי׳ שמח וטוב לב ביותר מהרגלו (הוה בדח טובא) אנא תפלין מנחנא! — ומסביר לנו רבנו הרמב״ם ז״ל במתק לשונו (בפכ״ד מה׳ תפלין) „שכל זמן שהתפלין בראשו של אדם ועל זרועו הוא עניו וירא שמים

ו א י נ ו נ מ ש ך ב ש ח ו ק ו ש י ח ה ב ט ל ה ו א י נ ו מ ה ר ה ר מ ח ש ב ו ת ר ע ו ת עכ"ל.

ולזאת, גם אנכי הצעיר, ישמח לבי בקרבי ותגל נפשי שזכיתי לשאת עלי את ה ת פ ל י ן על ר א ש י ועל ז ר ו ע י, שהמה יטהרו את מחשבותי והגיוני לבי, מהיום הזה ומעלה, להיות ל א י ש - י ש ר א ל ש ו מ ר ת ו ר ה ו א מ ו נ ה כל ימי חיי, ולא להתארח בחברת „הצעירים" החפשים בדעותם, המתרחקים מ מ ח נ ה י ש ר א ל ונותנים כתף סוררת לכל קדשי עמנו, ואת המצוה היקרה והחמודה „ה נ ח ת ת פ ל י ן" השליכו אחרי גום, כמו שאר מצות התורה אשר אינם חושבים לקיים כלל.

וצעירים כאלה, משפילים את כבוד עמנו בעיני העמים „האירופיים" — באמרם עלינו: „הלא עם ד' אלה ומארצו יצאו"? ומהפרט ידונו על הכלל, אבל באמת, כבוד עמנו בתקומו הוא עומד, ולא נגרע מערכו מאומה; אם „הקוצים" האלה נמצאים ב כ ר ם ישראל; הלא המה לחרפה וכלמה ואין להם חלק עמנו.

אנחנו שלומי אמוני ישראל, מחזיקים בתורתנו ודתנו במסירת נפשנו, ועומדים הכן לסבול עבור „אמונתנו" כמו שסבלו אבותינו בכל דור ודור, וע"כ לא נסחפו בזרם של ה ט מ י ע ה ו ה כ פ י ר ה ויצאו בעטרת הנצחון, ולא שלטו בהם ידי זרים להעבירם על דעתם ודעת קונם, ונשארו בנים אמונים לאביהם שבשמים.

ואתם אבותי היקרים! הנני מביע לכם את ברכתי מעמק לבבי, על כל הטוב שעשיתם עמדי, ועל אשר הורותם לי את דרך ה ת ו ר ה ו ה א מ ו נ ה, עפ"י מורים מובהקים, וכל מה שזרעתם על תלמי לבבי, אקוה כי תקצרו ברנה אלומותיכם.

וכמו כן, הנני משיב ברכה ותודה למורי ומדריכי להועיל— היושבים פה בתוך יתר הקרואים לקחת חבל בשמחת לבבי היום. חזקו נא ידים רפות ועשו נפשות רבות לימים הבאים לתורה ולתעודה, ולקרב לבבות של „הצעירים" כגילי, לאבינו שבשמים, שישאו גם הם עליהם סמל „היהדות" ולא יכחשו את מקור מחצבתם, ואז נזכה לראות דור ישרים וזרע ברך ד' ונטיעים רעננים ברכם ישראל.

ואת יתר הקרואים הנכבדים, הנני מברך אתכם, שתזכו לשמוח בשמחת בניכם, המחזיקים במסרת אבותינו, וההולכים בדרך הטובה והישרה, כמו שנהגו אבותינו בדורות עברו; ויישר כחכם שבאתם לשמחני היום, ואת אבותי היקרים; ויהי נועם ד' עליכם לברך אתכם באושר ועושר גם יחד, ולראות בנחמת ציון וירושלים עיר קדשנו במהרה בימינו.

דרשה יא.

(אם חלה „החגיגה" בימי חנוכה)

מ א י ח נ ו כ ה ? ת״ר בכ״ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהן, שכנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמנאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהי׳ מונח בחותמו של כהן-גדול ולא הי׳ בו אלא להדליק י ו ם א ח ד, נעשה בו נס והדליקו ממנו ח׳ ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה.

(מס׳ שבת דף כ״א).

אורחים נכבדים!

לשמחת לבבי, הנני רואה אתכם היום, שנאספתם יחד לקחת חבל ביום חגי „שנעשיתי ל ב ר - מ צ ו ה ונמלאו לי ש ל ש - ע ש ר ה ש נ ה", מיום הולדי.

ומלבד היום הזה, המיוחד לי, לחוג אותו בשמחה ובטוב לב, בחוג בני משפחתי והאורחים הקרואים הנכבדים, הנה משנה שמחה יש לנו מ י מ י - ה ח נ ו כ ה, המיוחדים לעמנו ל י מ י ם - ט ו ב י ם קבועים ב ה ל ל ו ה ו ד א ה ובשמחת-מרעים זה אלפי שנים, וע״כ מצאתי חובה לנפשי הפעם, לדבר באזניכם מ ע נ י נ א - ד י ו מ א של „החגיגה" הנוגעת לי, ועל אדות י מ י - ה ח נ ו כ ה שהם חג-מיוחד לעמנו.

ואקדים בזה מאמר אחד מרבותינו ז״ל (שזכרתי בריש דברי) המפיץ אור יקרות על המאורע של „ימי-חנוכה" ותוקף הנס שנעשה אז לבני ישראל.

אנטיוכוס עפיפאנום מלך יון, הי' מטבעו עריץ ואכזר, והכריע את העמים שמסביב למלכותו בהלחמו אתם עד שהיו עבדים נכנעים לו, ובזה לא אמר די, אלא גבה לבו לפרוש מצודתו גם על „עם ישראל" שישב לבטח בארצו, ויצא ללחום בחיל כבד ונצח את ישראל.

ומאז הכביד את אכפו על העם במסים וארנוניות ולחץ אותו בידו החזקה וידל ישראל מאד. — ואחרי כן גזר עליהם שלא ילמדו את התורה ולא יקיימו את המצות, והגיח בחילו הכבד והעצום ירושלימה, ושם מצור על העיר ללכדה ברעם ורעש מלחמה; ויהי כאשר נלכדה ירושלים, נכנסו חיליו הרבים „להיכל" וטמאו את כל השמנים המיוחדים „להדלקת המנורה", ולא נמצא שם רק פך אחד שמן טהור שהי' חתום בחותמו של כה"ג, ולא הי' די להדליק רק על יום אחד ונעשה נס והדליקו בו ח' ימים.

בדברי רבותינו אלה (לבד פשטיות הספור שכך הי' הדבר) צפון רעיון נפלא בחיי עמנו, בעניני הדת והאמונה בתקופה ההיא. — היונים האכזרים והעריצים התיעצו על קדשי בני ישראל „לטמא את השמן שבהיכל — היא התורה והאמונה הטהורה — המאירה כשמן זית טהור בלב העם העתיק-יומין, שלחו יד גם בזה „להשכיחם תורתו ולהעבירו מחקיה," אבל לא עלתה בידם העצה הזאת „כי לא תשכח מפי זרעו" כתוב בתורה „ונשאר עוד פך אחד של שמן" וממנו הדליקה את המנורה — מאז ועד היום לא כבה אור הנרות הללו; והנס הגדול הזה נעשה ע"י „מתתיהו כה"ג חשמונאי ובניו — המה הגבורים אנשי השם, גבורי הרוח והאומה, שמסרו את נפשם ללחום עם האויב האכזר בשארית כחם ואונם, ועפ"י ההשגחה העליונה נצחו את היונים והצילו מידם את כל קדשי עמנו, ונר-מצוה

ואור התורה והאמונה החל להאיר בלב בני ישראל; ולזכר הנס ההוא — קבעו שמונת ימי חנוכה אלה להלל והודאה ומדליקין את הנרות...

והימים האלה „של חנוכה" מורים לנו, כי כל כלי יוצר עלינו לא יצלח — כל התקופות הרעות שעברו על עמנו מכל האכזרים והעריצים, וכל המחשבות והתחבולות להפר את עמנו מלמוד „התורה" וקיום המצוות, עלו לשוא ולתוהו: ובכל שנה ושנה כשאנו מסתכלים בעין חודרת „על הנרות הללו שאנו מדליקין" על אורם הזך והטהור, עלינו לדעת ולהבין שלא יכלו לשלוט בנו ידי „האכזרים" אשר שמם וזכרם אבד מן העולם ונמחה לגמרי, אבל שם ישראל עומד וקיים לעד ע"י אור התורה ונר־מצוה המאיר בלב כל אחד.

והכח הנפלא הטמון בעמנו, בשמירת „הדת והאמונה" במסירת נפש, מדור דור, עמד בפניו למגן ולמחסה בכל עתות בצרה, וכל הסערות ורוחות רעות שבעולם לא הזיזוהו ממקומו.

ובשומי אל לבי החזיון הנפלא של העם „הנצחי" — אשר גם אנכי הצעיר, נחשב לאחד ממנו, וביום הזה כאשר נעשיתי לבר־מצוה לקבל עלי את מצות־התורה ושמירת הדת־והאמונה הצרופה, ישמח לבי בקרבי ותגל נפשי להיות חבר לעמנו, ותקות נפשי חזקה עלי כי אחזיק במעוז „התורה והדת" ולא ארפנו מידי בכל לבבי ונפשי, וזכר שם הגבורים החשמונאים יהי' תמיד למופת לנגדי, לבלתי סור מדרך הטובה והישרה ולהיות „עברי" נאמן לאלקים ועמו הנפלא והמצטיין על כל אומה ולשון שבעולם.

ומה נאמנים ונמרצים דברי החוזה (שקראתי היום בהפטרה):
לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ד'

— כח העם הישראלי אינו תלוי ב ח י ל ו כ ח כמו שאר העמים יושבי תבל — כי אם ברוח — עפ"י כח האלקי החופף עליו ממרום ושומר אותו מכל רע, הוא המעמידו והמקיימו לעולמי עד!...

וד' יתן בלבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, ונזכה „להדליק את הנרות" ב ש מ ן ז י ת ז ך ו ט ה ו ר ב מ נ ו ר ה שבהיכל קדשנו כמו שהי' לנו בדורות הראשונים כשהי' עמנו על אדמתו, ואז יהיו הימים של ח נ ו כ ה קבועים להלל והודאה לא' המפליא לעשות.

דרשה יב.

(כשחל בחג-השבועות)

בחודש השלישי לצאת בנ"י מארץ מצרים וגו' באו במדבר סיני, וגו' ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים וגו' ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וגו'.

(שמות יט).

אורחים נכבדים!

זה היום עשה ד' נגילה ונשמחה בו!

באתם כאיש אחד חברים לקחת חבל בשמחתי. — זה היום חג-מיוחד לי, שבו נעשיתי ל ב ר - מ צ ו ה כשנמלאו לי ש ל ש - ע ש ר ה שנה מיום הולדי!

ביום הזה הנני מקבל עלי את עול ה ת ו ר ה ו ה מ צ ו ת כאחד מבני עמי, להיות א י ש - י ה ו ד י נאמן, בכל ימי חיי.

אבל מה מאד ישמח לבי בקרבי, כי ביום זה שנעשיתי בר־מצוה — בו נ ת נ ה ה ת ו ר ה ל י ש ר א ל על הר-סיני, ונקרא „ח ג - ה ש ב ו ע ו ת" (גם חג-הבכורים).

וע"כ בעלותי לתורה היום והתבוננתי בשום לב על הדברים שקראו לפני, נעים לי לדבר לפניכם, יקירי, מאשר עלה ברעיוני להבין את דברי התורה.

כשעמד כל העם לפני הר-סיני מקטן ועד גדול, בלב שלם ונפש חפצה, בלי שום התנגדות ופרוד-הדעות (ויחן שם ישראל

כ א י ש א ח ד) ונותן-התורה השמיע את הד קול דברו למשה — לאמר: ו ע ת ה א ם ש מ ו ע ת ש מ ע ו ב ק ו ל י — לקבל את למוד התורה וקיום מצותיה — שאנכי נותן לכם היום, אז תהיו ל י ס ג ל ה מ כ ל ה ע מ י ם, כי כל הכבוד וההצטינות של ע ם י ש ר א ל הוא אך מפני שקבל את התורה, ולא קבלוה שאר האומות, ומלבד שיהי' העם לתהלה יותר מכל „תהיו עוד ממלכת כהנים וגוי קדוש" — במעלה רמה וגבוה — יחוס עצמיי בהתרוממות הרוח והשלמות, שיקבל ישראל בשמירת ה ת ו ר ה.

והנסיון הזמני הראה לנו לדעת ולהבין, בשנות אלפי נדודנו ופזורנו בין הגוים, שכל זמן שבני ישראל שמרו את התורה וקיום המצות, נתקיימו שני „התנאים" האלה שהותנה עמם בנתינת „התורה": א) הצטינותו על כל האומות. ב) רום מעלתו והוד מעלתו העצמי.

אבל באותן התקופות, שרפו ישראל את ידיהם מ ל מ ו ד ה ת ו ר ה ו ש מ י ר ת ה מ צ ו ת לא נתקיימו בהם שני „התנאים" הנזכרים; היו לנבזים ושפלים בין העמים שנתפזרו ביניהם, ונפלו ממעלתם ורוממותם; מלבד מה שבא עליהם כל צרה ומצוקה מכף לוחציהם ומעניהם.

וע"כ בשימנו אל לב, את קדושת-החג הזה של מ ת ן - ת ו ר ת נ ו, עלינו לשמוח בלי שעור וגבול, מה שזכינו לקבל את ה ת ו ר ה; ואנכי הצעיר, שבע רצון ונחת כי בזה היום הייתי ל ב ר - מ צ ו ה לקבל את שמירת התורה וקיום מצותיה.

וחוב קדוש מוטל עלינו תמיד לזכור את מעמד הר-סיני ונתינת-התורה לנו, וזה יעשה רושם חזק על לוח לבבנו, לקיים את כל „התנאים" שהותנה בינינו אז; גם להשריש בלב בנינו

ובנותינו אהבת „ה ת ו ר ה ו ק י ו ם ה מ צ ו ת", ואז נהי' בטוחים כי יתקיימו בנו גם „הדברים" שהשמיע ד' בנתינת-התורה.

וכל אחד מישראל, צריך לשמוח ביום הקדוש הזה „שנתנה בו התורה", ואל ישכח, שזה הוא קיומנו במשך גלותנו וימי נדונו; ודבר זה לא יוכל שום איש לכחש כלל, שזה מאומת לנו עפ"י נסיון הזמן הרב שעבר מיום מתן-תורתנו עד היום הזה!

וע"כ אורחים נכבדים! שימו לב לכל הדברים שאמרתי היום לפניכם, כי לא מלבי הוצאתים, וגם אתם ידעתם זאת, והעיקר שיהיו הדברים ערוכים ושמורים בלבנו תמיד, וזה יגרום לנו להתחזק בלמוד התורה וקיום מצותיה. ונזכה לכל הטוב שהובטח לנו.

וזאת ידוע לנו, כי אנו עומדים בתורתנו ודתנו ל א ו ת ו ל מ ו פ ת לכל באי עולם, זה אלפי שנים, וכלם הולכים לאורנו; ובלעדי התורה היינו מגששים כעור באפלה — בחשכת הגלות הארוכה. וע"כ בהגיע יום מתן-תורתנו — הוא גם ח ג-ה ב כ ו ר י ם, צריכים אנו לשמוח מאד בקבלת-התורה שהיא לאור לנו תמיד, ובה נקום ונתעודד בין העמים השונים, וביד רמה נשא את דגלה. וכלם ידעו ויכירו כי אנחנו עומדים „ע ל י ו ן ע ל כ ל ג ו י י - ה א ר ץ" וכמו שכתוב בתורה: „ולתתך עליון לשם ולתהלה ולתפארת", ואת ח ג ה ב כ ו ר י ם, נזכה לחוג אותו בשמחה ובטוב לב על אדמתנו ולהביא ראשית בכורנו לבית אלקינו בעיר קדשנו, ב מ ה ר ה ב י מ י נ ו.

דרשות לבר מצוה בחקר „הלכה"

בגויות על יסודי ההניך

„ברוח הפלפול התלמודי"

ד ר ש ה א.

חקר-הלכה

בדין הנחת תפלין בשבת ויום-טוב.

ב מ ס כ ת מנחות (דף ל"ו) ועירובין (דף צ"ו) איתא: שאין מניחים תפלין בשבת ויו"ט (וכן נפסק להלכה בשו"ע או"ח הלכות תפלין סי' ל"א).

והטעם בזה, מפני דגבי תפלין כתוב „וקשרתם לאות על ידך" ושבת ויו"ט הם עצמם „אות" לישראל, ואם מניחים בהם תפלין, שהם אות אחר, הוה זלזול „לאות" שלהם. ואם הניח תפלין בשבת ויו"ט לשם מצות תפלין עובר „בלאו דבל תוסיף" (שנאמר בתורה „לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם").

ויש להסתפק: אם בכל ימי החול לא הניח תפלין והניחם בשבת ויו"ט, אם עובר „בבל תוסיף"? משום דיש לומר ד ב ל-ת ו ס י ף לא שייך אלא כשעשה המצוה והוסיף עליה, אבל כשלא עשה המצוה לא שייך „בל תוסיף", ואם כן בזה שלא הניח „התפלין" בכל ימי החול אינו עובר בבל תוסיף כשהניחם בשבת או ביו"ט?

והנה במסכת „ראש השנה" (דף לג.) איתא: „אין מעכבים את התנוקות מלתקוע (בשופר) בראש-השנה, אבל נשים מעכבים". ופירש"י שם וז"ל: „משום דנשים פטורות לגמרי מתקיעת שופר ואם תוקעים בשופר הנן עוברות „בבל תוסיף"

עכ"ל. הנה מדברי רש"י משמע דסבירא לי' דשייך „בל-תוסיף" אף אם לא עשה המצות.

מיהו המהרש"א ז"ל כתב שם כמתפלא על דברי רש"י אלה: מאי „בל תוסיף" שייך הכא, הלא דלא שייך „בל-תוסיף אלא בעושה המצוה ומוסיף עלי'"?

ונראה להביא ראי' באם לא עשה המצוה לא שייך „בל תוסיף" (לא כדעת רש"י) מהא דאיתא בסוכה (דף מ"ז) „איכא דאמרי דכולם לא פליגי דלא מברכים (לישב בסוכה) כו', אמר רב יוסף נקוט (אחוז) דברי ר' יוחנן בידך „דמיתב נמי לא יתבינן דמרא דשמעתא מני רב יהודא ברי' דר"ש ב"ש והוא בעצמו ישב מחוץ לסוכה (בשמיני ספק שביעי).

ולפי זה קשה מהא דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור שישבו בסוכה (בשמיני ספק שביעי) כדאיתא שם? ומוכרחים אנו לומר דר' יוחנן דסבר דאינם יושבים בסוכה (בשמיני ספק שביעי) משום דיש היכר שאין מברכין (לישב בסוכה) באותו יום לא הוה כמוסיף. וע"כ ניחא הא דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור דישבו בסוכה (בשמיני ספק שביעי) משום שבאו מחוץ לעיר (שהיו רועים את בהמתם בשדה) ולא ישבו בסוכה כלל כל ימי החג, ולכן ישבו בשמיני ספק שביעי בסוכה דבזה לא עברו בבל תוסיף, כיון שלא התחילו במצוה של ישיבת סוכה בכל ימי החג.

אבל לא כן ר"י ברי' דר"ש בר-שילת שישב בסוכה כל ימי החג, לכן בשמיני ספק שביעי ישב מחוץ לסוכה שלא יעבור „בבל-תוסיף", וע"כ אמר רב יוסף „נקוט דברי ר' יוחנן בידך" דמודים לו רבנן בזה דעובר על בל-תוסיף.

אם כן, נפתר לנו הספק בראש דברינו „מי שלא הניח תפלין כל ימי החול והניחם בשבת או ביו"ט אין בזה משום „בל-תוסיף".

דרשה ב.

חקר הלכה:

אם טעה והניח תפלין קודם אור היום ובירך,

אם צריך לברך עוד עליהם ביום?

הנה זמן הנחת התפלין הוא בבוקר משיראה את חברו הרגיל עמו קצת ברחוק ד' אמות ויכירנו, בן מבואר במס' (ברכות דף ט' ע"ב) ונפסק להלכה בשו"ע או"ח סי' ל' סעיף א'.

אבל אם טעה והניח תפלין קודם אור היום ובירך עליהם, אם צריך לברך פעם שנית עליהם ביום?

יש דעות הפוסקים בעל „אליהו רבה" „והברכי יוסף" ועוד הסוברים שמן התורה לילה זמן תפלין (רק מדרבנן נוהגים כעת שלא להניח תפלין בלילה) א"כ יש לסמוך על הברכה שברך קודם אור היום ויצא ידי חובתו בזה, שאין צריך לברך פעם שני ביום.

אבל יש לתמוה על הפוסקים האלה, כיון שרבנן גזרו שלא להניח תפלין בלילה, א"כ ודאי אינו מקיים שום מצוה בהנחתם בלילה, ואדרבה איסורא יש בזה כיון דעקרו חכמים מצות תפלין בלילה לגמרי, ואם בירך עליהם בלילה הוה ברכה לבטלה ואינו יוצא בברכה זו, א"כ כשיגיע הזמן ביום צריך לברך פעם שנית עליהם בכדי לצאת מצות הנחתם בשעה הראוי' להם?

ואף שמצינו לענין אם השכים לצאת לדרך קודם אור היום, דיוכל להניח את התפלין ויברך עליהם אפילו קודם הזמן ואין צריך לברך פעם שנית ביום (לדעת איזה פוסקים מן הראשונים)?

יש לומר דשאני דין זה, דעיקר הטעם דאסרו חכמים להניח

תפלין בלילה משום דחיישינן שמא יישן בהם, א"כ מי שכבר ישן בלילה והשכים לצאת לדרך, ליכא בזה חשש שינה, ובאופן זה לא אסרו חכמים, ממילא איכא גם כן מצוה בהנחתם, לפיכך צריך לברך עליהם באותה שעה ויוצא ידי חובתו, וע"כ אין צריך לברך שנית ביום.

אבל אם יושב בביתו וטעה והניחם בלילה באיסור וברך עליהם ודאי ברכה לבטלה היא, וצריך למשמש עליהם בבוקר כשיאור היום ולברך עליהם שנית, משום שלא יצא עדיין ידי חובת המצוה של „הנחת תפלין" בלילה.

לפי זה נפתר לנו הספק הנזכר בריש דברינו.

דרשה ג.

חקר־הלכה:

בדין אם נשמטו התפלין ממקום הנחתם שצריכים להיות בשעת התפלה ומחזירם למקומם, אם צריך לברך פעם שניה?

הנה בשוע״ א״ח (סי׳ כ״ח סעיף י״ב) נפסק הדין אם נשמטו התפלין ממקומם הראוי להיות וממשמש בהם להחזירם למקומם צריך לברך שנית (אף שכבר ברך בשעה שהניחם תחלה).

אבל עדיין יש להסתפק: „אם דוקא כשנשמט כל התפלה (או רובה) ממקומה והיא עתה כולה חוץ למקום תפלין, אז צריך לברך כשמחזירה על מקומה, או דילמא אף אם נשמט רק מיעוט ממקומה ג״כ צריך לברך״?

הנה דעת הט״ז בהלכות ציצית (סי׳ ח׳ ס״ק י״ד) „באם נשמטו התפלין רובן ממקומם ומיעוט נשאר במקומם דצריך לברך כשמחזירם למקומם דהוה כמניחם מחדש״, נראה מדבריו דדוקא כשנשמטו כולן או רובן ממקומם אז צריך לברך, אבל אם נשמט רק מיעוט אין צריך לברך.

ומזה יש להוכיח עוד: „דאם אפילו בתחלת הנחתן הניחם באופן שרק רוב התפלין מונחים במקומם ג״כ מקיים מצות תפלין ויוצא ידי חובתו״. ולפי זה יש לנו ללמד זכות על אותם האנשים המניחים תפלין וקצה התחתון של התיתורא (הוא קצה השני הבולט לצד השער שנגד המצח) אינו מתחיל בעקרי השער כהלכתם (המבואר בסי׳ כ״ז סעיף ט׳) רק מעט למטה ממנו יוצאים ידי חובת המצוה, כיון דרוב התפלין מונחים במקומם.

ודוגמא לזה מצינו (בירושלמי יומא פ"ב) גבי תרומת הדשן שהיה חותה במחתה את הדשן מעל המזבח לא פחות ממלא קומץ וצריך לתנו אצל המזבח במזרחו של כבש כדכתיב והרים את הדשן וגו' ושמו אצל המזבח, ושאלו שם (בירושלמי) תרם (את הדשן) והפריחתו הרוח? פשוטו: שם מקומץ שנתנו על גבי האשים (כלומר על האש) להקטירו והפריחתו הרוח דס"ל לר"י דאם נקטר רובו והמיעוט נפרח ברוח נתכפרו הבעלים, א"כ הוא הדין בתרומת הדשן אם שם רובו במקומו אצל המזבח אף שנפרח מיעוט ברוח יצא, ואין צריך לחתות פעם אחרת, דהוה לי' כמו כל הדשן שתרם מונח אצל המזבח (עיין שם בירושלמי).

אם כן הוא הדין הכא לענין תפלין, אף דבעינן שיהיו כל התפלין מונחים במקומם לכתחילה, בכל זאת בדיעבד אם היו התפלין מונחים על מקומם ברובח ונשמט רק המיעוט ממקומם, אין צריך לברך כשמחזירם למקומם.

ולפי זה נפתר לנו הספק הנזכר בריש דברינו.

ד ר ש ה ד.

חקר הלכה

בדין היסח הדעת בתפלין

במסכת שבת (דף י"ב ע"א) איתא: אמר רבה בר"ה חייב אדם למשמש בתפלין (בשעה שהם אליו) כל שעה כו' — משום דיש בהם הזכרות (שמות הקודש) הרבה מדכר דכיר להו ולא יסיח דעתו מהם.

ומהו ענין ה י ס ח - ה ד ע ת דאסור בשעה שהתפלין מונחים על האדם? מצינו בזה שיטת הראשונים.

ה ר מ ב " ם (בפ"ד הל"ת) כתב בזה הלשון: חייב אדם למשמש בתפלין כל זמן שהם עליו שלא יסיח דעתו מהם אפילו רגע אחד שקדושתן גדולה כו' עכ"ל. נראה שהוא מדרש „ה י ס ח - ה ד ע ת" ממש שלא ישכח על קדושת התפלין בשעה שהם מונחים עליו.

והרב רבנו יונה (בברכות) מפרש ד ה י ס ח - ה ד ע ת נקרא „אלא שחוק וקלות ראש" דזה אסור בשעה שהתפלין עליו, אבל כשעומד ביראה והכנעה ומתעסק בצרכיו (בשעה שהתפלין עליו) ואין דעתו עליהם ממש, אין זה ה י ס ח ה ד ע ת, דאם לא תימא הכי, איך יכול אדם להניח תפלין כל היום, ולא יסיח דעתו מהם אף רגע, הלא לא נתנה תורה למלאכי השרת?

ובאמת הקשו המפרשים על שיטת הרמב"ם „איך שינת עראי מותר בתפלין", הלא לפי פירושו אסור להסיח דעתו מהם, ובשעה שמתנמנם מסיח דעתו?

אכן נראה שהרמב"ם אזיל לשיטתו, כי אחר שהביא את

הדין „שלא יסיח דעתו מהם אף רגע" כתב עוד : „תפלין צריכים גוף נקי כל זמן שהם עליו לפיכך אסור לישן בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי כ"ז שהם עליו אלא א"כ הניח עליהם סודר ישן בהם שינת עראי עכ"ל.

ומקור דבריו אלה נובעים מהא דאיתא בסוכה (כ"ו) „תני חדא ישן אדם בתפלין שנת עראי, אבל לא שינת קבע, ותניא אידך בין קבע בין עראי, ותנא אידך לא קבע ולא עראי, לא קשיא, הא דנקט לי' בידו, הא דמנח ברישי', הא דפרים סודרא עלמהו.

ומפרש הרמב"ם : דאם מנחי התפלין בראשו לא יישן לא קבע ולא עראי, ואם כסה עליהם בסודר ישן שינת עראי אף כשהם בראשו. ולפי זה לא התיר הרמב"ם שינת עראי רק ע"י פריסת סודר, ולכן לא שייך לאסור משום היסח הדעת, אבל כשהתפלין מגולים שאסורים בהיסח הדעת אף רגע, לא התיר הרמב"ם אף שינת עראי.

ד ר ש ה ת

חקר הלכה

אם מותר לשנות תפלין ש ל ר א ש לשל יד?

במסכת מנחות (דף ל"ד) מבואר: דאסור לשנות תפלין ש ל ר א ש לעשותן ש ל - י ד מפני שאין מורידים מקדושה חמורה לקדושה קלה, ותפלין „של-ראש" חמורה מ ש ל י ד, שרובו של שם ש ד י ב ש ל ר א ש.

ויש להסתפק: הא דאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, אם הוא מדאורייתא או הוא דרבנן?

הנה מרש"י (מגילה דף כ"ו.) שהביא מדברי התוספתא בהא „דמעלין בקדש ולא מורידין" ילפינן ממקרא „כי הקריבום לפני ד' ויקדשו", נראה שהוא מדאורייתא עיי"ש. וכן נראה ג"כ מדברי רש"י במס' שבת (דף כ"א:) שהראה מקום לדברי הגמרא מנחות (בפ' שתי הלחם) דילפינן זה ממקרא, משמע שהוא דאורייתא.

אבל יש להביא ראי' דאין זה אלא מדרבנן, מהא דאיבעי' להו (מגילה כז.) „אם מותר למכור „ספר-תורה ישן ולקנות חדש? כיון דלא מעלי ל"י אסור, או דילמא כיון דליכא לעלוייא עלוייא אחרינא שפיר דמי?

ובאמת קשה, הא אמרינן במס' קדושין (דף ל') דאין אנו בקיאין בחסרות ויתרות (של ספר תורה) וקיימא לן דספר-תורה שחסר אות אחת פסולה, א"כ הא יש לנו לחוש שמא הספר-תורה הישן היא כשרה והס"ת החדשה אינו מדויק בחסר ויתר, א"כ יש חשש ספק דאורייתא בזה שמא מורידה ע"י זה מקדושתה?

אם כן, נראה מוכח מזה דאיסור הירידה מקדושה חמורה לקדושה קלה הוא רק מדרבנן.

עוד יש להביא ראי' מהא דתנן במס' תמורה (דף ל"ב) „אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אין משנין אותו מקדושה לקדושה, וזה ילפינן מדכתיב גבי בכור לא יקדיש איש אותו, ושאר כל הקדשים ילפינן מדכתיב בבהמה לא יקדיש איש אותו.

וכתב הרמב"ם (בהלכות תמורה) דאם הקדיש לבדק ההיכל דקדושתו חמורה אין משנין אותו לבדק המזבח דקדושתו קלה, והראב"ד השיג עליו (שם) דדוקא בקדשי מזבח אין משנין אפילו מקל לחמור מגזירת הכתוב, אבל בקדשי בדק-הבית מה יש בין זה לזה, דהא גם הרמב"ם מודה דבקדשי בדק הבית מקל לחמור משנין.

הנה מבואר דסבירא לי' הראב"ד דקדשי בדק הבית אין איסור לשנות אף מחמור לקל, ואם נימא דהא דאין מורידין מחמור לקל מדאורייתא, אם כן מה השיג הראב"ד על הרמב"ם, דהא אף אם נימא דמפסוק הנ"ל לא ילפינן רק לקדשי מזבח, וכן שלא לשנות מקדשי בדק הבית לקדשי מזבח, אבל בקדשי בדק הבית גופי' מזה לזה ליכא איסורא, דמ"מ יהי' אסור לשנות מחמור לקל מטעם דאין מורידין, וגם הרמב"ם דאסר לשנות מחמור לקל, משמע דלאו מטעם דאין מורידין אוסר, רק מקרא הנ"ל.

אלא על כרחך מוכרחין אנו לומר דהא דאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה אינו אלא מדרבנן.

דרשה ו.

חקר הלכה

בדין ברכות תפלין בשעת הנחתם.

במנחות (דף ל"ו) איתא: על תפלה של יד אומר ברוך אתה וגו' אקב"מו „להניח תפלין" ועל תפלין של ראש „על מצות תפלין". ופירש"י שם „באם לא סח מברך רק ברכה אחת (להניח תפלין) על „של יד" ו„של ראש", אבל אם סח מברך שתים (על ש"י „להניח" ועל ש"ר „על מצות").

ורבנו־תם בתוס' (שם ד"ה לא סח) מפרש: „לא סח מברך אחת לשל ראש „על מצות תפלין" שזו היא ברכתו, סח מברך שתים „לשל ראש" „להניח" וגם על מצות" עיי"ש בתו"ס.

והנה בשו"ע או"ח (סי' כ"ה סעי' ה) פסק הרב המחבר כדעת רש"י דעל „של יד ושל ראש" מברך „להניח" לבד (אם לא סח), ובאם סח ביניתים יברך „על מצות" על של ראש.

והרמ"א פסק כדעת רבנו תם דתמיד מברך על „של ראש" על מצות, כי צריך לברך על התפלין שתי ברכות „להניח וגם „על מצות".

והרבה מהראשונים הקשו על שיטת רש"י ז"ל מפשטות סוגית הגמרא (שם במנחות) מהא „דסח בין תפלין לתפלין מברך חוזר ומברך עיי"ש, וכן מהא דמבואר במס' ברכות (דף ס') „כשמניח תפלין „של יד" מברך להניח תפלין, וכשמניח „של ראש" מברך „על מצות" תפלין עיי"ש.

ובאמת נוכל לתרץ ולומר דרש"י הולך בזה לשיטתו. דהנה על מה שאיתא במנחות (שם) ובסוטה (מ"ד ע"ב) „סח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו וחוזר עליו מעורכי המלחמה", פירש"י:

דהיינו דוקא כשלא ברך על „של ראש" וסמך עצמו על ברכה הראשונה".

לפי זה לדיד"י ממילא שפיר לפי מימרא דר' יוחנן (במנחות שם) דמיירי בשח דוקא כיון דמצוה לשוה בנתים ולברך שתי ברכות (וכמ"ש התוס' שם במנחות דאם סח וברך ליכא איסורא אלא אדרבה מצוה ושכר ברכה איכא עיי"ש).

וכן מה שסתם בסדר הברכות (בברכות הנ"ל) שמברך על „של ראש" ברכה מיוחדה ניחא, כיון דמצוה לשוח בנתים בודאי עושה כן ומברך על „של-ראש" על מצות תפלין, ולפי זה יתורץ קושית הראשונים על רש"י ז"ל.

ולפי מנהג העולם, הנה „הספרדים" נוהגים כדעת הרב המחבר בשו"ע כאן (שהיא שיטת רש"י) לברך תמיד על „שניהם" רק ברכה אחת (על של יד" „להניח") ותו לא. „והאשכנזים" נוהגים כהרמ"א (שזו שיטת הרבנו תם) שמברכין על „של-יד" „להניח" ועל של ראש „על מצות".

דרשה ז.

חקר הלכה.

אם יש לאדם איזה אונס ואינו יכול להניח אלא תפלה אחת, אם יניח „של יד" או „של ראש"?

הנה לכאורה ה"י נראה לומר שיניח „של יד" דהא על מה דאיתא ביומא (דף ל"ג) אמר רבא שמע מינה מדר"ל „עבורי דרעא על תוטפתא אסור" פירש"י (שם). לאחר תפלין שבזרוע (של יד) בשביל תפלין שבראשו אסור, דהא „בשל יד" פוגע תחלה „ואין מעבירין על המצות", עכ"ל.

והתו"ס דחו פירוש זה של רש"י ומביאיש פר"ח בשם רב האי גאון דקאי לענין „משמוש" בתפלין שצריך למשמש תפלין „של יד" תחלה משום שהוא פוגע בו תחלה עיי"ש.

עכ"פ מבואר, „דבשל יד" פוגע תחלה ושייך בי' **„אין מעבירין"**, לפי"ז הגם שאין מניח אלא „אחת" **(משום איזו אונס) יניח תפלין „של-יד".**

אולם יש לומר בהיפך „שיש להניח „**של ראש**" משום דקדושתו חמורה „משל יד" כמו דאיתא במנחות (דף ל"ד) שאין עושין מתפלה „של ראש" תפלה „של יד" דאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה, א"כ יש לומר „דמקודש יותר" דוחה להא „דאין מעבירין" על המצות (מיומא הנ"ל).

ויש להכריח זה ממה שאמרו במנחות (ל"ו) „כשהוא מניח מניח „של יד" תחלה ואח"כ „של ראש", מאי טעמא דאמר קרא וקשרתם לאות על ידך" והדר והיו לטוטפות בין עיניך". והשתא קשה למה לי" קרא על זה, תיפוק לי' „דשל יד" תחלה משום

„דבשל יד" פוגע תחלה ואין מעבירין על המצות" (כמו שמבואר ביומא הנ"ל).

אלא על כרחך דאם לא הוה קרא על זה, היינו מקדימין „של ראש" משום דהוא מקודש טפי „משל יד".

ד ר ש ה ח.

חקר הלכה.

אם צריך להניח תפלין בחול-המועד?

בדין זה יש הרבה דעות מהפוסקים הראשונים: **דעת רש"י** (בסוכה מ"ו, ד"ה מצות הרבה) דבחוה"מ מניחין תפלין עיי"ש. והתו"ס (ערובין דף צ"ו) הביאו בשם בה"ג דאין מניחין תפלין בחוה"מ, וכן דעת הרשב"א בתשובה (וראה פסקי תו"ס במו"ק סי' פ"ח דאין מניחין).

וע"כ בשו"ע או"ח סי' ל"א פסק המחבר: **דבחוה"מ ג"כ** אסור להניח תפלין כמו בשבת ויו"ט, מטעם זה דנקראים „אות" לעצמם (כמו שבת ויו"ט דנקראו אות). והרמ"א (שם) פסק דחייב להניח תפלין בחוה"מ ולברך עליהם (בלחש) עיי"ש.

ולדעת הסוברים שאין מניחים בחוה"מ, אם הניח אינו עובר „בבל-תוסיף", והטעם משום שאינו מכוין להוסיף (סמ"ך) וכתב ע"ז המגן-אברהם כיון שעושה משום ספיקא, שמא חייב חוה"מ בתפלין, ע"כ אינו עובר בבל-תוסיף.

מבואר מדברי המג"א דאם עושה משום ספק אפילו מכוין למצוה ליכא משום ב ל - ת ו ס י ף. ויש להקשות בזה מהא דפריך (בערובין צ' ע"א) „ועוד הישן בשמיני בסוכה ילקה"? ופירש"י דמוסיף „שמיני על השביעי ואנן מיתב יתבינן (בסוכה) בשמיני ספק שביעי לכתחילה" עכ"ל, ומאי קשיא, הא אנן לא יתבינן אלא מושם „ספק שביעי" ובזה ליכא ב ל - ת ו ס י ף, ובע"כ מוכח מזה דגם אם עושה משום ספק איכא „בל-תוסיף"!?

ואפשר יש לומר דהסמ"ק אינו מפרש הקושיא כפירש"י מהא דאנן מיתב יתבינן דמזה ליכא קושיא דכיון שעושה משום

ספק לא שייך בל תוסיף, אלא דהקושיא היא „דהא אנן קיימא־לן דלא לקי, וא״כ בשמיני ספק שביעי אפילו מתכוין למצוה שרי לכתחלה.

וכן כתב הריטב״א ג״כ לענין תפלין בחוה״מ וז״ל: וליכא למימר דשמא אין זמנם ועובר משום „בל־תוסיף" דכל שעושה מפני הספק אין בו משום „בל־תוסיף" עכ״ל ומוסיף (הריטב״א) „ותדע דהא קיי״ל דכל שלא בזמנו בעי כונה" והכא (גבאי תפלין בחוה״מ) כן דעתו שאם אינו זמנן שלא תהא ההנחה למצות כלל עכ״ל.

ולפי זה י״ל דזה ג״כ כונת המג״א (הנ״ל) שיניחן מספק ובתנאי אם חייב בתפלין (בחוה״מ) מכוין שיהי׳ לשם מצוה, ואם אין זמנם היום לא יהי׳ לשם מצוה.

דרשה ט.

הקר הלכה.

בשו"ע (או"ח סי' ל"ז סעיף ב') הובא: „מצותן (של תפלין) להיות עליו כל היום, אבל מפני שצריכים גוף נקי כו' ושלא יסיח דעתו מהם ואין כל אדם יכול לזהר בהם נהגו שלא להניחם כל היום. ומ"מ צריך כל אדם ליזהר בהם להיותם עליו בשעת ק"ש ותפלה" (בשם הרא"ש והטור).

ויש להסתפק: „אם מן התורה חייב כל היום בתפלין, או מן התורה די ברגע אחד שמניחם, ומדרבנן מחויב כל היום ובטלוהו עכשיו שאין לכ"א גוף נקי"?

ויש לומר: דמצות תפלין הוא מה"ת כל היום, ובכל רגע ורגע שהולך בתפלין הוא מקיים מצ"ע דתפלין, וכן משמע בשבועות (דף כ"ה:) בהא דבעינן דאיתא לשבועה בלהבא ולשעבר, מתיב רב הונא לא אכלתי היום ולא הנחתי תפלין היום משבעיך אני ואמר אמן חייב, בשלמא לא אכלתי איתי' בלא אוכל, אלא לא הנחתי (תפלין) מי איתי' בלא אניח"?

הלא מבואר מזה דבנשבע שלא יניח תפלין היום מיקרי ביטול מצוה, דבע"כ הכונה „היום ולא לעולם", דאל"כ גם לא אכלתי לא ניחא דמי איתי' בלא אוכל לעולם; ואם נימא דמן התורה די ברגע אחד שמניח, א"כ הרי שפיר איתי' בלא אניח, באם שכבר הניח פ"א באותו היום ונשבע שלא יניח היום עוד, דשפיר חלה שבועתו?

אלא מוכרחים אנו לומר דמן התורה חייב בתפלין כל היום, ולכן ליתא בלא אניח, באם שכבר הניח פ"א באותו היום ונשבע שלא יניח היום עוד, דשפיר חלה שבועתו?

אלא מוכרחים אנו לומר דמן התורה חייב בתפלין כל היום, ולכן ליתא בלא אניח דהוה לי' נשבע לבטל את המצוה.

אכן יש לומר דיש חילוק בענין זה, דלהניח פעם אחת ביום הוא חיוב גמור ומיקרי חובת הגוף דלא סגי בלאו הכי ואי אפשר לפטור מזה. אבל להניחם כל היום אף דהוא מן התורה, מכל מקום זה אינו חובת הגוף אלא מצוה מן התורה כמו שאר מצות ציצית ומזוזה וכדומה לאלה.

והטעם דכל היום לא הוא חובת הגוף, יש לומר עפ"י דברי המכילתא (הובא בתוס' ר"ה י"ז). „דמי שעוסק בתורה פטור מן התפלין" עיי"ש, וכתב ע"ז רבנו יונה „דלא באה המכילתא לפטור שלא יניחם כלל אף בשעת ק"ש ותפלה, שזה צריך הוא כדי לקבל עליו עול מלכות שמים, אלא החיוב של כל היום הוא שפוטר למי שעוסק בתורה עכ"ל.

א"כ בתפלין בשאר כל היום דמיא ממש לציצית ומזוזה וכדומה למ"ע כהן, דיכול לפטור א"ע במה שעוסק בתורה כל היום, וע"כ חיוב של כל היום לא הוא חובת הגוף אלא מצוה מן התורה.

דרשה י.

חקר הלכה:

ממי צריך לקנות את התפלין?

במנחות (מ"ב) איתא: תפלין אין נקחים אלא מן המומחה (שבקי בחסרות ויתרות). ובאם לקחן ממי שאינו מומחה צריך לבדקם (עירובין צ"ז), וכן נפסק להלכה בשו"ע ה' תפלין סי' ל"ט סעי' ח'.

והטעם דאינם נקחים אלא מן המומחה, כתב התו"ם (בערובין שם) „דכיון דצריך לקרוע כל התפר ולבדקן ואיכא בזיון תפלין דגנאי הוא לסותרן, איכא נמי למיחש שמא יתעצל לטרוח להסיר התפירות ולבודקן ויסמוך להניחן בלא בדיקה לצורך שעה, עיי"ש.

ובאם קנם מן המומחה שוב אין צריך לבודקם. ויש לעיין בזה, אם הכונה בזה לאפוקי ממי שאינו יודע אם הוא מומחה, דאין ליקח ממנו אפילו על מנת לבודקן, דחיישינן שמא לא יבדוק, וכש"כ באם שכבר לקח ממנו דאסור להניחם בלי בדיקה, או דילמא דאתי לאפוקי רק דאין ליקח ממי שידוע שהוא אינו מומחה, אבל מסתם בני אדם שרי ליקח?

ואם תאמר דשרי ליקח מסתם בני אדם, עדיין יש לעיין: אם דוקא ליקח על מנת לבודקן אח"כ שרי, ולא חיישינן בזה שמא לא יבדוק, דבדיעבד אף בלא בדיקה שפיר דמי, או דילמא דאפילו לכתחלה מותר ליקח להניחם בלא בדיקה?

והנה התו"ם (במנחות מ"ג) הקשו אהך דינא מהא דתנן המוצא תפלין מכניסן זוג זוג, ותירצו דמשום כבוד תפלין לא

חיישינן, אי נמי מוצא שאני דרוב מצויין אצל תפלין מומחים הם עכ"ל.

א"כ משמע דזה הספק תלוי בשני תירוצי התוס' הנ"ל. דלתירוץ ראשון משמע דמן המומחה דוקא, אבל אם לקח ממי שאינו יודע אם הוא מומחה, אסור להניחם בלא בדיקה, כמו במוצא תפלין דהוא ספק אם הוא מומחה, דוקא משום כבוד התפלין שמונחים בבזיון שרי להניחם בלי בדיקה. אבל בלקח דליכא משום בזיון תפלין אסור. אבל לתירוץ שני משמע דאם לקח ממי שאינו יודע אם הוא מומחה מותר אף לכתחלה להניחם בלא בדיקה, מטעם דרוב מצויין אצל תפלין מומחים הם, וכמו במוצא תפלין דשרינן להניחם מהאי טעמא.

ונראה דתירוץ השני עיקר, וראי' מדקיי"ל בעירובין (צ"ו ע"ב) המוצא חוטי תכלת כשרין, והלא בזה לא שייך כבוד תכלת, ואפי"ה מכשרינן מטעם דרוב מצוין אצל תכלת מומחים הם, וכמ"ש התו"ם במנחות (מ"ב ד"ה ואין). והכא נמי במוצא תפלין שרי מטעם זה, וא"כ גם בלוקח מסתם בני אדם ג"כ שרי מטעם דרוב המצויין אצל תפלין מומחים הם.

עדן

מאת

רפאל גוטמן

קורס שלם לקריאה וללמוד השפה והספרות העברית
עם תרגילי־דקדוק לשבע שנות למוד
בחמשה חלקים

חלק ראשון — האלף־בית בשטה האנליטית־סינטטית, עם ציורים רבים, תרגילים למלאכת־יד משולבה עם למוד הקריאה ועם אלף־בית מטולטל, בכריכת בד — — — — — — — — — — — — — — — — — 20.

חלק שני — ספר קריאה עם ציורים רבים ועם תרגילי־דקדוק, בכריכת בד — — — — — — — — — — — — — — — — — — 25.

חלק שלישי — ספר ללמוד ולמקרא השפה והספרות העברית עם ציורים רבים ועם תרגילי־הדקדוק, בכריכת בד — — — — — — — — — — 40.

חלק רביעי — חריסטומטיה ספרותית, עם חומר רב ממבחר הספרות העברית בפרוזה ושיר, בכריכת בד — — — — — — — — — — 60.

(חלק חמישי בדפוס)

מתוך דעת הבקורת על ספר „עדן":

„צריך לאשר, כי ספר־הלמוד המונח לפנינו הוא חדש במינו, אבל חדושו אינו מרתיע ואינו מפיל אימים בזרותו, אלא אדרבה, מושך את הלב ומשפיע עלינו אמונה בשטה החדשה. ההדרגה כאן — מן הקל אל הכבד — היא מצוינת.

. . . הרבה מן ההבנה, ההסתכלות והפסיכולוגיה יש בספר זה, כל שרטוט וכל קו, כל נקודה ומתג — כמו שקולים במשקולת

. . . המחבר שלב בתוך למוד הקריאה את למוד השפה באופן כמעט בלתי ניכר, אבל מוצלח למאד.

. . . הספר נדפס בהדור ובשכלול מאד. על כלו שפוך חן מיוחד, גם בחזותו החצוני הוא חדש, אבל, כאמור, חדושו מושך את הלב".

(„הצפירה" נומ. 2).

ב„הוראות לעדן" ימצא המורה מטודיקה קצרה, אבל מפורטת ע"ד למוד הקריאה וכתיבה בכלל וע"ד הלמוד ע"פ „עדן" בפרט. נשלח חנם איז כסף.

להשיג בכל בתי־מסחר הספרים, וגם אצל המדפיסים:

סטאר היברו בוק קא.

54-58 קאנעל סטריט, ניו יארק